

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล



โนรุลยลดา โต๊ะประดู่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน
มหาวิทยาลัยทักษิณ

2556



ใบรับรองวิทยานิพนธ์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในจังหวัดสตูล

ชื่อ – ชื่อสกุลผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางสาวโนรลัลลา โต๊ะประดู่

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร. ชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม)

ประธานที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์)

กรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร. สุริยา เหมตะศิลป์)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เมธิ ดิสวัสดิ์)

กรรมการ

มหาวิทยาลัยทักษิณอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่านให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ อย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอาจารย์ ดร. ชัยลิจิต สร้อยเพชรเกษม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุเทพ สันติวรานนท์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สุธาสนี บุญญาพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เรวดี กระโหมวงค์ อาจารย์ ดร. ณัฏฐา มหปญญานนท์ และอาจารย์ ดร. เมธิ คิสวัสดิ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ด้วยความเมตตาและตั้งใจยิ่ง ตลอดจนให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ และสำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งขอขอบคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนและ ครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลทุกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางสาวนุริยา โต๊ะประดู่ นางนารีสะ โตสน้อย และ นางยามิละห์ หมาด๊ะเต๊ะ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบคุณผู้ที่ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุนตลอดระยะเวลาของการศึกษา และการจัดทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ บิดา มารดา พี่สาว พี่ชายและน้องชาย ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ นิสิตสาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ที่เป็นกำลังใจที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นางสาววรรดี นกเกษม นางขนิษฐา มะลิ นางสาวอรรวรรณ มากสุข และ นางสาวกาญจนา พัฒนพงศ์ ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ บิดา มารดา รวมทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนผู้เขียนตำรา และเอกสารวิชาการทุกท่านที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงจนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

โนร์ลัลลา โต๊ะประดู่

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในเขตจังหวัดสตูล

ชื่อ - ชื่อสกุลผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวโนรลียลา โต๊ะประคู้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร. ชัยลิจิต สร้อยเพชรเกษม และ

รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์

ปริญญาและสาขาวิชา : ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน

ปีการศึกษาที่สำเร็จ : 2555

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล โดยมีสมมติฐานว่า พฤติกรรมการสอน บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูลได้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล จำนวน 222 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังของชุมชน จำนวน 14 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการทางการเรียนของนักเรียน จำนวน 25 ข้อ ข้อคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .916, .901, .870, .949, .914 ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีจำนวน 23 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .928

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_5) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X_4) บรรยากาศของโรงเรียน (X_2) และพฤติกรรมการสอนของครู (X_1) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ .698 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ .549 มีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ ร้อยละ 48.70 ซึ่งแต่ละตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .252 .147 .160 และ .066 ตามลำดับ และสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .396 .233 .148 และ .107 ตามลำดับ แต่ความคาดหวังของผู้ปกครอง (X_3) ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้

เขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 36.413 + .252X_5 + .147X_4 + .160X_2 + .066 X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = .396Z_5 + .233Z_4 + .148Z_2 + .107Z_1$$



Abstract

Thesis Title : Some Factors Relating to the Effectiveness of Private Islamic School in Satun Province

Student's Name : Miss. Nolaila Tohpradoo

Advisory Committee : Dr. Chailikhit Soipetchkasem and

Assoc. Prof.Suthep Suntiwaranont

Degree and Program : Master of Education in Research and Evaluation

Academic Year : 2012

The objective of this research was to generate equations for predicting the effectiveness of private Islamic school in Satun Province. The hypothesis was based on various factors such as teaching behavior, school environment, community expectation, student behavior and leadership.

The sample consisted of 222 teachers in the private Islamic school in Satun Province. The instruments consisted of 2 set of questionnaires. The first set was a rating scale questionnaire consisting of 5 parts: Part 1 involved questions regarding the teaching behavior (25 items); Part 2 dealt with the school environment (15 items); Part 3 dealt with the community expectation (14 items); Part 4 involved with questions student behavior (25 items); and Part 5 dealt with the academic leadership (20 items). The reliability for each part of the questionnaires was .916, .901, .870, .949 and .914, respectively. And the second set was a rating scale questionnaire consisting of effectiveness of private Islamic school in Satun province (23 items) with the reliability of 0.928.

The results of the study revealed that the academic leadership (X_5), student behavior (X_4), school environment (X_2) and teaching behavior (X_1) were able to predict their effectiveness at the .01 significant levels with the multiple correlation coefficient (R) equal to 0.698, the standard error of prediction of 0.549, and 48.70 percent of the coefficient of determination (R^2). However, community expectation (X_3) was not able to predict the effectiveness of private Islamic school in Satun Province. Factors predictable for effectiveness had the coefficients of the determination in the raw score (b) and standardized score (β) as in the following equations.

The equation for the effectiveness in raw score

$$Y' = 36.413 + .252 X_5 + .147 X_4 + .160 X_2 + .066 X_1$$

The equation for the effectiveness in standardized score

$$Z' = .396 Z_5 + .233 Z_4 + .148 Z_2 + .107 Z_1$$

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การศึกษาในศาสนาอิสลาม	6
สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	11
ประสิทธิผลของโรงเรียน	12
พฤติกรรมการสอนของครู	25
บรรยากาศของโรงเรียน	33
ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน	42
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	47
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
กรอบแนวคิดในการวิจัย	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	69
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	73
4 ผลการวิจัย	75
สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
บทย่อ	82
สรุปผล	82
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	95
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	110
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	102
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	110
ภาคผนวก ง อำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	117
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	123
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	125
ประวัติย่อผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครูที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	68
2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ พฤติกรรมการสอน ของครู บรรยายภาพของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียน ของนักเรียนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน	77
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน และระหว่างตัวแปร พยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์	78
4 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล	79
5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในการทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β)	80
6 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนของครู	111
7 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามบรรยายภาพของโรงเรียน	112
8 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความคาดหวังของชุมชน	113
9 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	114
10 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	115
11 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน	116
12 อำนาจจำแนกของแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรพยากรณ์ของประสิทธิผล ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยการทดสอบที (t-test) ใช้เทคนิค 25%	118
13 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	124

สารบัญประกอบภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	66



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากสภาพทางสังคมของประชาชนในจังหวัดสตูล ที่มีวัฒนธรรมและระบบการดำเนินชีวิตที่ค่อนข้างแตกต่างจากจังหวัดอื่นของไทย โดยเฉพาะศาสนาและการศึกษามีความเป็นอัตลักษณ์ ที่ไม่อาจแยกออกจากกัน ระบบการศึกษาในพื้นที่จึงมุ่งไปที่สถาบันการศึกษาศาสนาเป็นหลัก หรือที่รู้จักในนามของปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ได้แปรสภาพ เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่วิชาสามัญ หรือที่รู้จักในนามโรงเรียนเอกชน มาตรา 15 (1) และ มาตรา 15 (2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นสถาบันการศึกษาที่มีวิวัฒนาการจากปอเนาะ ซึ่งเป็นระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมหรือแบบไม่เป็นทางการดำเนินการสอนโดยโต๊ะครู ต่อมาได้มีการแปรสภาพเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามก่อนที่จะเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารและจัดการหลักสูตรบุคลากร และการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สามารถแข่งขันในบริบทแห่งยุคสมัยโลกาภิวัตน์ (นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ. 2550 : 14) จังหวัดสตูล มีลักษณะพิเศษคือการศึกษาวิชาการทางโลกและวิชาการทางศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาทางศาสนาเพราะการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเกิดสถาบันศึกษาศาสนาเป็นจำนวนมากในพื้นที่แห่งนี้และสถาบันการศึกษาใดที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาการศาสนาและวิชาสามัญก็จะได้รับความนิยมจากคนในพื้นที่จึงมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนที่มีประชากรในจังหวัดสตูลที่นับถือศาสนาอิสลามนิยมส่งบุตรหลานให้เรียนศาสนาอิสลามตั้งแต่เยาว์วัยเพราะผู้ปกครองหรือชุมชนคาดหวังให้บุตรหลานได้เรียนทั้งโลกและทางศาสนาควบคู่กันไปพร้อมๆกันจบจากสถาบันออกมาได้มีความรู้ติดตัวมาทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญซึ่งโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามมีบทบาทสำคัญในการให้การอบรมและขัดเกลาจิตใจของเยาวชน ให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม ตลอดจนปฏิบัติตนในสิ่งที่อัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงใช้ แม้ในปัจจุบันจะมีโรงเรียนรัฐบาลเกิดขึ้นในพื้นที่จำนวนมากแต่ผู้ปกครองกลับนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนสถาบันศึกษาปอเนาะหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่าเนื่องจากการเรียนศาสนาในโรงเรียนรัฐบาลยังไม่ครอบคลุมพอซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และที่สำคัญ จุดสำคัญของการเรียนศาสนา คือ อัล-กุรอาน แต่ในโรงเรียนรัฐบาลไม่มี นอกจากนี้ ในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยม การเรียนศาสนายังไม่พร้อมโดยเฉพาะเรื่อง

คาบเวลาเรียนจะมีแค่ 2 คาบ ขณะที่ป้อนจะเรียนประมาณ 6 คาบ ดังนั้น คนในพื้นที่จึงไม่มั่นใจว่าวิชาเรียนศาสนาที่รัฐจัดการนั้นจะตรงตามความต้องการของคนในพื้นที่ด้านการแข่งขันทางสังคม

ปัจจุบันจังหวัด สตูล มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ตามสภาพและความนิยมในพื้นที่ ต่างโรงต่างบริหารด้วยเอกลักษณ์เฉพาะตัว โรงเรียนขนาดใหญ่ มีทรัพยากรครบครัน ก็เดินไปได้สบาย ส่วนขนาดกลาง ก็พอพุงตัวไปได้เท่าที่สามารถ และขนาดเล็กมีจำนวนไม่น้อยที่ต้องเผชิญกับการท้าทายในทุกรูปแบบ ทั้งการบริหารจัดการ บุคลากร คุณภาพการสอน ตลอดจนทรัพยากรที่ต้องใช้จ่าย ในอดีตบางโรงเรียนเคยได้รับการบริจาคนงบประมาณจากองค์กรการกุศลจากต่างประเทศต่อมาทำให้ถูกเพ่งเล็งจากรัฐ โรงเรียนจึงเลิกรับบริจาคทำให้ส่งผลต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนพอ สมควร โรงเรียนขาดระบบการวางแผนที่ดีด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และขาดแผนการพัฒนากุศลกรในระยะยาว วิสสุต เลาะวิถิ (2548 : 23) กล่าวว่า การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้บริหารถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร และทัศนคติต่อหลักการการจัดการเรียนรู้อิสลามอย่างชัดเจน หากผู้บริหารมองไม่ออก และบอกไม่ได้ก็เปรียบเสมือนกับดันเรือ ที่เดินเรือโดยปราศจากแผนที่ และเข็มทิศ และอีกบุคคลที่สำคัญนั้นก็คือครูผู้สอน ครูผู้สอนจะต้องมีเทคนิคและวิธีสอนอันที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสนใจเรียนรู้อย่างมีความสุขซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุขและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลายแห่งได้รับการประเมินให้ผ่านเกณฑ์ สมศ.ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ ถวิล มาตรเลียม (2542 : 58) กล่าวว่า ระบบการศึกษาจะเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง คือ “คุณภาพของครู” เพราะถึงแม้ว่าเราจะกำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนทันสมัยและมีเครื่องมืออุปกรณ์ตลอดจนสื่อสารต่าง ๆ ไว้อย่างพร้อมเพรียง รวมถึงการจัดการ การบริหาร การใช้หลักสูตรที่ดีเพียงไร แต่ข้อเท็จจริงแล้วผู้กำหนดคุณภาพของเด็กนักเรียนในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติเป็นหน้าที่และอยู่ในกำมือของครูผู้ปฏิบัติทั้งสิ้น ครู บุคคลที่จะทำให้จุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร หรือจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาซึ่งเป็น “นามธรรม” แปรเปลี่ยนเป็น “รูปธรรม” ที่เป็นจริง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีพัฒนาการเรื่อยมา และควรพัฒนาให้มีคุณภาพต่อไป

จากอดีตจนถึงปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลได้ ถ้าหากพบว่า ตัวแปร

เหล่านี้มีความสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูลได้ ก็จะเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลและสามารถนำไปสู่การสร้างสังคมการศึกษาให้กับสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลโดยใช้ปัจจัย พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวพยากรณ์

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขต จังหวัดสตูลได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนเกี่ยวกับตัวพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป
2. นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้วิเคราะห์ประกอบการวางแผนหรือกำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาผู้บริหาร ครูและนักเรียนในด้าน ๆ และเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้นในโรงเรียน และทำให้ผู้บริหารนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูลในปีการศึกษา 2555 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 500 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล, สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.opes.go.th/index.php>)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขต จังหวัดสตูล
ปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ ประกอบด้วย
 - 1.1 พฤติกรรมการสอนของครู
 - 1.2 บรรยากาศของโรงเรียน
 - 1.3 ความคาดหวังของชุมชน
 - 1.4 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
 - 1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
2. ตัวแปรเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการบริหารของผู้บริหารและครูที่สามารถดำเนินงานทั้งด้านการบริหารและการเรียนการสอนจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากความสามารถ 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการจัดการโรงเรียนทุก ๆ ด้าน เพื่อให้นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง

1.2 ความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมอันเป็นคุณลักษณะที่ดีที่ต้องการให้นักเรียนแสดงออกทางพฤติกรรมที่สังเกตได้ วัดได้ ประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2 ประการ คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรม และคุณลักษณะด้านการเรียนรู้

1.2.1 คุณลักษณะด้านคุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นสภาพความดีงามในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการเสริมสร้างให้ผู้เรียน มี 2 ด้าน คือ ความมีวินัยและความรับผิดชอบ

1.2.1 คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ความรู้การทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการเสริมสร้างแก่ผู้เรียน คือ การคิด (เพื่อการเรียนรู้)

1.3 ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของตนเองมีการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนทั้งในด้านการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ใน

กระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาอาคารสถานที่และการบริหารงานทั่วไปเพื่อให้สอดคล้องกับโรงเรียนที่ต้องตามทันความก้าวหน้าและความทันสมัยของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

1.4 ความสามารถในการ แก้ไขปัญหาในโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่รับรู้และร่วมมือร่วมใจกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องเป็นที่ปรึกษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนได้

2. พฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ วิธีการ ตลอดจนเทคนิคใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน

3. บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อโรงเรียนเป็นบรรยากาศที่ดีส่งผลให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความพึงพอใจ อบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ

4. ความคาดหวังของชุมชน หมายถึง ความต้องการและความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยมีความความคาดหวังของชุมชน ได้แก่ ความคาดหวังด้านวิชาการ ความคาดหวังด้านวิชาชีพ ความคาดหวังด้านจริยธรรม

5. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนที่แสดงถึงการใช้เวลาในการเรียน ความตั้งใจ ความสนใจ การวางแผนการเรียน วิธีเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและกับอาจารย์

6. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร สามารถนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สร้างสรรค์ผลงานอยู่เสมอ ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน สามารถประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในศาสนาอิสลาม
2. สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
3. ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน
4. พฤติกรรมการสอนของครู
5. บรรยากาศของโรงเรียน
6. ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน
7. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
8. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในศาสนาอิสลาม

หลักการและความหมาย

การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของมุสลิมที่จะสะท้อนถึงการปฏิบัติตามหลักคำสอน ของศาสนาอิสลามที่บัญญัติไว้ในคัมภีร์อัลกรุอันและจากจริยวัตรของท่านศาสนานั้นเป็นที่สังเกตเห็นได้โดยง่ายสำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่ใช่มุสลิม เช่น การไม่กินหมู การละหมาด 5 เวลาในวันหนึ่ง ๆ ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้เป็นไปตามข้อบังคับของอิสลามที่ใช้ให้ปฏิบัติ แต่ยังมีเรื่องราวของหลักการในศาสนาอิสลามอีกมากมายที่มุสลิมจำเป็นต้องศึกษา

หลักการของอิสลามนั้นถือว่า อิสลามเป็นวิถีชีวิต (Muslim Way of Life) จึงต้องเรียนรู้เรื่องศาสนาเป็นหลัก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ตามรูปแบบวิถีชีวิตที่มุสลิมควรจะเป็น และควรจะปฏิบัติ หากเราไม่เรียนรู้เราก็จะเดินผิดทาง ผิดหลักการ ผิดกฎของศาสนาที่วางเอาไว้ได้ทั้งด้านหลักศรัทธา (อิหม่าน) และการปฏิบัติ (ฟิอ์) ดังนั้น ภาระหน้าที่ที่ต้องส่งเสียบุตรหลานให้เรียนเรื่องศาสนาจึงตกเป็นของพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นสิ่งที่อิสลามบังคับ (วาอิบ) ลงบนพ่อแม่ที่ต้องสอนลูกหลานให้รู้เรื่องศาสนา หากตนเองไม่สามารถทำได้ก็จำเป็นต้องมอบหมายให้ผู้รู้แทน ดังนั้นจึงหาทางออกโดยการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในที่ ๆ มีการเรียนการสอนวิชาด้านศาสนาอิสลาม

หากพ่อแม่ผู้ปกครองละเลยภาระหน้าที่เหล่านี้ก็ถือว่าเป็นความผิดและเป็นบาปที่ท่านทั้งสอง โดยเฉพาะผู้เป็นพ่อต้องแบกรับไว้ (ซ่อฟกา บัวแก้ว. 2549 : 32) ดังนั้น โรงเรียนสอนศาสนาอิสลามจึงเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้รองรับความจำเป็นของมุสลิม

ปัจจัยแรกของการเริ่มต้นการศึกษาของศาสนาอิสลาม ได้แก่ การอ่านเป็นการเริ่มต้นของการเรียนรู้แห่งชีวิต ดังปรากฏในโองการแห่งอัล-กุรอาน ดังนี้ “จงอ่านด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของเจ้าผู้ทรงสร้าง” ปัจจุบันในแวดวงการศึกษาอุมม์การอ่านจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนให้ประสบความสำเร็จได้ และจะช่วยในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในวิทยาการต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความสมดุลแห่งชีวิตของการครองตนครองคนครองงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย (วิศรุต เลาะวิถี. 2539 : 8-9) การศึกษาของอิสลามได้ตั้งเป้าหมายไว้ที่การพัฒนามนุษย์โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) พัฒนาสติปัญญา ด้วย กลุ่มวิชาเตฮีด 2) พัฒนาร่างกาย ด้วย กลุ่มวิชาฟิสิกส์ 3) พัฒนาจิตใจ ด้วย กลุ่มวิชาอัลลาฮ์หรือตะเศาวฟ การศึกษาอิสลามจะต้องนำความรู้ทั้งสามกลุ่มวิชานี้มาพัฒนามนุษย์โดยเอกภาพจะแตกแยกกันไม่ได้ (มรวาน สะมะฮุน. 2545 : 30) และการศึกษาของอิสลามความดีต้องมีมาก่อนความเก่ง หากมีแต่ความเก่ง เขาอาจใช้ความเก่งของเขาไปในทางเสียหายได้ การศึกษาของอิสลามจึงเริ่มปูพื้นฐานด้วยความดี คือเริ่มด้วยความศรัทธาในอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ในอิสลามจึงต้องเรียนรู้เพื่อความดีงามที่เริ่มปลูกฝังในจิตวิญญาณก่อนที่จะเรียนวิชาอื่นใดเป็นวิชาขั้นพื้นฐานที่บังคับให้เรียนทุกคน (มรวาน สะมะฮุน. 2544 : 16)

คำว่า “การศึกษา” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การเล่าเรียน ฟึกฝน และอบรม ส่วนภาษาอังกฤษใช้คำว่า เอ็ดดูเคชัน (Education) ซึ่งมาจากภาษาละตินว่า แอ็ดดูแคร์ (Educare) หมายความว่า “การให้กำเนิด” แต่มีคำละตินอีกคำหนึ่งคือ แอ็ดดูเซอร์ (Educere) ซึ่งมีความหมายว่า การเลี้ยงดู ดังนั้น คำว่า เอ็ดดูเคชัน (Education) จึงมีความหมายเท่า ๆ กัน ระหว่างให้กำเนิดกับการเลี้ยงดู ทั้งนี้ การศึกษาจำเป็นจะต้องผ่านกระบวนการจัดเกลาทางศีลธรรม และอบรมทางจิตวิญญาณ กล่าวคือ แต่ละบทเรียนจะต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรมก่อน ทั้งนี้ เพราะศีลธรรมเป็นอุดมการณ์เบื้องต้นของการศึกษาในอิสลาม (มุซา วันแอเลาะ. 2539 : 55-57)

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาอิสลามให้ความสำคัญกับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างยิ่ง ถือว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เป็นการศึกษาที่ไม่แยกจากชีวิต แต่ผสมกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตของบุคคล พระองค์อัลลอฮ์ทรงสร้างมนุษย์มาในสภาพที่สมบูรณ์ โดยทำให้ร่างกายยืนตรง และได้มอบสมอง สติปัญญาเพื่อสามารถสร้างความแตกต่างจากสัตว์โลกทั้งหลาย มนุษย์ได้รับเกียรติที่ยิ่งใหญ่มากกว่ามวลสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกสร้างมา ชีวิตมนุษย์แตกต่างไปจากสรรพสิ่งต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากมนุษย์มีสาระ 2 ประการ คือ สาระทางชีววิทยา มนุษย์

นั้นดำรงรักษาและสืบทอดเผ่าพันธุ์โดยการผสมพันธุ์และให้กำเนิด และสาระทางสังคมวิทยา มนุษย์ดำรงรักษาและถ่ายทอดความรู้โดยการศึกษา ความสำคัญของการศึกษา ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ ที่จะมีค่าสำคัญมากกว่าการศึกษา มันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาทั้งหลาย ไม่ว่าในด้านวัตถุ หรือจิตวิญญาณและที่สำคัญมันเป็นจุดเริ่มต้นของการยอมรับในพระเจ้า จนสามารถกล่าวได้อย่างชัดเจนว่า "ผู้ใดไม่ศึกษา ผู้นั้นไม่มีทางรู้จักและยอมรับในพระเจ้าได้" พระองค์อัลลอฮ์ทรงกล่าวว่า "แท้จริงบุคคลที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์จากบรรดาบ่าวของพระองค์ คือ บรรดาผู้ที่มีความรู้" อิสลามได้ตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้และไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะเป็นความรู้ทางโลกหรือทางธรรม และไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะมาจากผู้ใดเพราะความรู้ในอิสลามนั้นเป็นความรู้ที่บูรณาการ ดังที่นักปรัชญามุสลิมท่านหนึ่งได้กล่าวว่าความรู้ในอิสลามจะครอบคลุมความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก โดยไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะได้มาจากประสบการณ์ สัญชาตญาณ หรือเหตุผล แต่ต้องมีเงื่อนไขว่าความรู้ทั้งหมดนั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับวะฮีย์ (วิวรณ์) ที่พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ทรงประทานมาจริง ๆ แล้วอิสลามถือว่าความรู้ที่ไม่ขัดแย้งกับวะฮีย์ ความรู้ นั้น ย่อมถือว่าเป็นความรู้ของอิสลาม ด้วยเหตุผลดังกล่าว อิสลามจึงเน้นถึงการแสวงหาความรู้จากผู้รู้ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นใครก็ตามดังโองการที่ความว่า “ดังนั้นเจ้าจงสอบถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากแม้ว่าเขาจะเจ้าไม่รู้อะไร” ทำไมมุสลิมต้องถามผู้รู้ คำตอบของคำถามนี้ได้ปรากฏในโองการอัลกุรอานความว่า “จงประกาศเถิดบรรดาผู้รู้กับผู้ไม่รู้ว่าจะเท่าเทียมกันหรือ อันที่จริงบรรดาผู้ที่มีวิจารณ์ญาณทั้งหลายย่อมสำนึกแน่” (อิบราฮีม ณรงครักษาเขต. 2548 : 68-69) ไม่มีสิ่งใดในโลกที่จะมีความสำคัญมากกว่าการศึกษา มันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการพัฒนาทั้งหลาย ไม่ว่าในด้านวัตถุ หรือจิตวิญญาณ และที่สำคัญมันเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการยอมรับในพระเจ้าจนสามารถกล่าวได้ชัดเจนว่า “ผู้ใดไม่ศึกษา ผู้นั้นไม่มีทางรู้จักและยอมรับในพระเจ้าได้” พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) ทรงกล่าวว่า “แท้จริงบุคคลที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) จากบรรดาบ่าวของพระองค์ คือ บรรดาผู้ที่มีความรู้” อิสลามได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างยิ่งสังเกตได้จากข้อมูลต่อไปนี้ อิสลามได้กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ และยกย่องผู้มีความรู้ ดังพระวณะของศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่ว่า “การแสวงหาความรู้เป็นหน้าที่จำเป็นแก่มุสลิมทั้งชายและหญิง” (เศาวนีย์ จิตต์หมวด. 2522 : 173) สังเกตได้จากข้อมูลต่อไปนี้ อิสลามได้กำหนดให้มุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ และยกย่องผู้มีความรู้ ดังพระวณะของศาสดามูฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ที่กล่าวไว้โดย มีบันทึก ที่รายงานโดย อับดุลคริมา (รอเคียันลอฮ์ฮุ) ระบุว่าเขาได้ยินท่านรสุล (ซ.ล.) กล่าวว่า บุคคลใดเดินทางมุ่งหาความรู้ อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตะอาลา) จะทรง ให้เขาพบความราบรื่น ต่อหนทางไปสวรรค์ มะลาอิกะห์ จะกางปีกของตน (คลุม) ให้กับบุคคลที่แสวงหาความรู้ด้วยความปริดาในสิ่งที่เขาทำ (แสวงหาความรู้) และสรรพสิ่งทั้งหลายในผาสุกและแผ่นดินแม้กระทั่ง

ปลาในน้ำต่างกล่าวขอร้องให้กับผู้มีความรู้ ความ เลอเลิศของผู้มีความรู้ที่นั่นเหนือนักทำอียาคะฮฺ ดุจดั่งความเลอเลิศของแสงดวงจันทร์ที่เหนือ (แสง) ของดวงดาวทั้งหลายและเหล่าผู้มีความรู้ทั้งหลาย ถือเป็นทายาทของบรรดานบี (อัลยฮิสลาม) และบรรดานบี (อัลยฮิสลาม) ทั้งหลายไม่ได้ ทั้งสักคีนารุ หรือคิรฮัมไว้เป็นมรดกเลย แต่พวกเขาทั้งความรู้ไว้เป็นมรดกดังนั้นผู้ใดถือเอาความรู้ ก็ถือได้ว่าเขาได้รับความมั่งคั่งแล้ว บันทีกโดย อับดู ดาวูด, คิริมชี, อิบน์ มาญะฮฺ, อิบน์ หิมบาน และบัยฮะกี (จารึก เซ็นเจอร์ญ และมุฮัมมัด พายิบ. 2546 : 37)

สรุปได้ว่า การศึกษานี้มีจำกัดให้ศึกษาเฉพาะเรื่องของอิสลามหากแต่ ให้ความสำคัญกับ วิชาการทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป อิสลามได้กำชับให้มุสลิมศึกษาหาความรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นประโยชน์เท่านั้นดังพระวจนะของท่านศาสดาว่า “โอ้อัลลอฮฺ แท้จริงฉันขอความคุ้มครองต่อ พระองค์ให้ห่างไกลจากความรู้อันไม่มีประโยชน์”การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม ส่วนใหญ่แล้วมีการเน้นหนักในบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตั้งแต่แรกเริ่ม ศาสนาอิสลาม ได้ส่งเสริมพัฒนาการสอนทางศาสนา ทางการศึกษาและความรู้อื่นๆเป็นองค์ประกอบเพื่อการ ดำรงชีวิตตามคำสั่งสอนของพระเจ้า จากการที่ได้ประพฤติปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาโดยการอ่านหรือ การละหมาด ที่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการแสวงหาพระเจ้าและ “อัลลอฮฺ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) จะทรงยกย่องผู้ที่ศรัทธาและผู้ศึกษาหาความรู้”

เป้าหมายและขอบข่ายการศึกษา

เป็นความคาดหวังในเรื่องศาสนกิจเสียส่วนใหญ่ ไม่มีวัตถุประสงค์อื่นที่แอบแฝงเลยเพียง ต้องการให้ลูกมีจริยธรรม คุณธรรม ในการดำรงชีวิต และมีที่ให้ผู้ปกครองสมหวังและภาคภูมิใจ บ้าง ในการที่ลูกหลานมาเรียนศาสนาแล้วได้กลับไปเป็นอิหม่าม เป็นผู้รู้ของชุมชนหรือของหมู่บ้าน สิ่งนี้คือสิ่งที่นักเรียนศาสนาสามารถให้กับสังคมได้นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดังนั้นการศึกษาอิสลาม มิใช่มีเป้าหมายเพื่อแสวงหาปัจจัยยังชีพอย่างเดียว แต่มีเป้าหมาย เพื่อให้มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ มีการขัดเกลาจิตใจ เพื่อพัฒนาสุขภาพ สติปัญญา ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ ระบบ การศึกษาของอิสลามมิได้ละเลยที่จะเตรียมบุคคลให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอดของชีวิต

ศาสนา อิสลามได้กำหนดให้การศึกษาเป็นหน้าที่จำเป็นของมุสลิมทุกคน โดยมีการตั้ง เจตนารมณ์ทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจนคือ การรู้จักองค์อัลลอฮฺพระผู้เป็นเจ้า และการสรรค์สร้าง คุณประโยชน์แก่สังคม เป้าหมายทั้งสองนี้ได้ปรากฏในอายะฮ์ (โองการ) ต่าง ๆ มากมายใน อัลกุรอาน เช่น ในอายะฮ์ 10 - 15 แห่งซูเราะฮ์ อันนะหฺล ซึ่งมิใช่ความว่า “พระองค์คือผู้ทรงหลั่งรินน้ำมา จากฟ้า พวกเจ้าได้ใช้ดื่มกินส่วนหนึ่ง แล้วส่วนหนึ่งก่อเกิดต้นไม้ใบหญ้า อันปศุสัตว์ของพวกเจ้าใช้ เป็นอาหาร ทรงแพพืชพันธุ์ออกงอกขึ้นเพื่อพวกเจ้า ทั้งมะกอก อินทผลัม องุ่นและผลไม้อื่น ๆ ใน การกระทำดังนั้นมีสัญญาณบางประการสำหรับกลุ่มชนผู้รู้คิด ทรงอำนาจการและควบคุมให้เกิด

กลางวันและกลางคืน ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ดวงดาวทั้งหลายต่างโคจรไปตามพระบัญชาแห่งพระองค์ ในการนั้นมีสัญญาณบางประการสำหรับชนผู้ใช้ปัญญา สิ่งที่พระองค์ทรงรังสรรค์ สำหรับพวกเจ้านี้มีสี่สันอันหลากหลาย ในการนั้นมีสัญญาณบางประการสำหรับกลุ่มชนผู้ระลึกคริกตรอง พระองค์คือ ผู้ทรงอำนาจและควบคุมท้องทะเล เพื่อพวกเจ้าจะไปบริโภคเนื้ออันสดนุ่ม พวกเจ้ายังจะได้นำเอาเครื่องประดับจากทะเลมาสวมใส่ เจ้าจะเห็นเรือที่แล่นไป แล้วยังสามารถเสาะหาคุณูปการแห่งอัลลอฮ์ได้อีกมากมาย บางที่พวกเจ้าอาจสำนึกพระคุณแห่งเราบ้าง จึงตอกตึงแผ่นดินไว้ด้วยขุมเขางมนั้นไม่เขื่อนให้พวกเจ้าต้องถ่นไหว ทั้งทรงก่อเกิดสายน้ำและเส้นทาง บางที่พวกเจ้าอาจพบทางนำในการกระทำความดีนั้น” (วิสุทธิ์ บินลาเตะ. 2548 : 45) เป้าหมายสูงสุดทางการศึกษาในศาสนาอิสลาม คือ การปฏิบัติธรรมโดยอาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน อิสลามต้องการบุคคลประเภทเดียวกันเท่านั้น คือ คนที่มีความรู้แล้วปฏิบัติให้เป็นตามความรู้นั้น ดังนั้น เส้นทางสู่พระผู้เป็นเจ้าตามทฤษฎีการศึกษาของอิสลาม คือ (อิหม่าน) ความรู้ Knowledge (อิหม่าน) การศรัทธา Faith (อะมัล) การปฏิบัติ Practice ฉะนั้นการศึกษา หรือเรียนรู้ เพื่อให้รู้จักอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) คือ เป้าแรกของอิสลามทั้งนี้เพราะอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) คือ พระเจ้า และผู้ทรงสร้างทุกสรรพสิ่งเมื่อรู้จักอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) แล้วสิ่งจำเป็นที่ต้องศึกษาต่อมาก็คือ ศาสนาของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) เมื่อเรารู้หลักคำสอนของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) แล้วหนทางที่เราจะไปสู่ความเป็นคนดี มีคุณธรรมอยู่ในทางชี้นำของอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ก็สะดวกขึ้น ท่านศาสดามุฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) กล่าวว่า “บุคคลใดที่อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ทรงปรารถนาที่จะให้เขาเป็นคนดี พระองค์ก็จะให้เขาเข้าในศาสนา” (ประเสริฐ วันเอเลาะ. 2546 : 43) ซึ่งขอบข่ายของการศึกษาศาสนาอิสลามนั้นไม่ได้สอนแบบแยกส่วนระหว่างทางธรรมและทางโลกหรือระหว่างศาสนาและอาณาจักร แล้วมีคนส่วนหนึ่งเข้าไปรับผิดชอบเฉพาะในส่วนของตน แต่เป็นการสอนแบบองค์รวมทั้งหมดของกิจกรรมชีวิต การจะแยกก็แยกในด้านบทบาทของภารกิจ แต่ไม่ได้แยกความรับผิดชอบ ซึ่งปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการแยกบทบาทก็คือความรู้ในเรื่องนั้นอย่างเด่นชัดในระดับเชี่ยวชาญ ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญด้านการทหารก็จะนำหน้าที่การป้องกันประเทศ ผู้ที่เชี่ยวชาญด้านการเมืองก็ทำหน้าที่บริหารบ้านเมืองให้เกิดความสงบสุขและสันติภาพ ดังจะเห็นได้จากการที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงวางขอบข่ายการศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ (วินัย สะมะฮฺ. 2547 : 76)

1. การเรียน “ฟิรดูอิน “ หมายถึง วิชาความรู้ซึ่งถือเป็นภารกิจส่วนบุคคล มุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้วิชาการศาสนาเบื้องต้น รู้และเข้าใจในหลักการศรัทธา (รูกอนอิหม่าน) หลักการปฏิบัติ (รูกอนอิสลาม) ตลอดจนจริยธรรมอิสลาม (อัลเอียะฮาน) เพื่อที่ว่าเขาจะมีความสามารถในการปฏิบัติตนให้เป็นมุสลิมที่ดี

2. การเรียน “ ฟิรดูกิฟายะฮ์ ” หมายถึง วิชาความรู้ซึ่งถือเป็นภารกิจของมหาชน ซึ่งในสังคมหนึ่งๆ จำเป็นต้องมีผู้เรียนรู้วิชานั้นๆ โดยมีวิชาที่ขัดต่อหลักการอิสลาม ในสังคมหนึ่งต้องมีผู้รู้ด้านคณิตศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ แพทย์ เป็นต้น เพื่อเราจะได้นำความรู้ที่ศึกษานั้นไปประกอบอาชีพ เพื่อให้ตนเองดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนเพื่อนำความรู้นั้นมาพัฒนา สร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น

สรุปว่าเป้าหมายการศึกษาอิสลามของมุสลิมนั้นเป็นเป้าหมายตามความเชื่อความศรัทธาในหลักการของศาสนาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมีความศรัทธายึดมั่นในเอกภาพแห่งอัลลอฮ์ (ช.บ.) สามารถปฏิบัติตนเป็นมูอ์มิน และมีคุณธรรมสูงด้วย นอกจากมุสลิมจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการอิสลามอย่างถ่องแท้แล้วยังจะต้องเข้าใจวิถีแห่งการดำเนินชีวิตทางโลกด้วยกับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคมในการประกอบอาชีพไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรืองานบริการอื่นที่ต้องปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมและยุติธรรมควบคู่กันไปซึ่งเป็นคุณค่าแห่งวิถีการดำรงชีวิตภายใต้แนวทางแห่งอิสลาม เนื่องจากศาสนาอิสลามเป็นระบบที่เป็นวิถีชีวิตที่ครอบคลุมและมีความบริบูรณ์รอบด้านของมนุษยชาติ ดังนั้นจึงเป็นภารกิจอันยิ่งใหญ่ ของมุสลิมในทุกยุคทุกสมัยที่จะต้องศึกษาเรียนรู้หลักคำสอนของอิสลามอย่างถูกต้อง

สภาพปัจจุบันของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 : 6 - 11) ได้วิเคราะห์สภาพของสังคมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาเอกชนซึ่งรวมถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยจะส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ในด้านกฎหมายและนโยบายของรัฐ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชนที่จะให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานความเป็นไทยและความเป็นอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของเอกชนได้แบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาของประเทศแต่ภารกิจในการบริหารของโรงเรียนเอกชน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากภารกิจการบริหารโรงเรียนตามหลัก การบริหารการศึกษาแล้ว ยังต้องมีภารกิจในการบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน ซึ่งจะมีระเบียบและวิธีปฏิบัติที่แตกต่างไปจากการบริหารการศึกษาของรัฐ ทั้งนี้เพื่อต้องการที่สนองตอบต่อกลุ่มและความต้องการของประชาชนให้ได้มากที่สุด และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทหนึ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม จะต้อง

อาศัยศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เร่งพัฒนาผู้บริหารสู่ระดับมืออาชีพบริหารด้วยหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่าและพัฒนาครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

ประสิทธิผลของโรงเรียน

หลักการและแนวคิด

แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล คำว่า “ประสิทธิผล” (Effectiveness) เป็นเรื่องของผลผลิต (Output) หรือผลิตผล (Productivity) และประสิทธิผลขององค์กรที่จะเป็นเครื่องชี้ว่า องค์กรนั้น ๆ สามารถปฏิบัติการกิจได้ดีเพียงใด ซึ่งถ้าหากปราศจากการประเมินประสิทธิผลขององค์กรแล้ว จะไม่มีทางทราบได้เลยว่า การปฏิบัติการกิจขององค์กรเป็นอย่างไร โดยทั่วไปแล้วการประเมินประสิทธิผลเป็นการวัดเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างความคาดหวังและผลการปฏิบัติหากมีความแตกต่างน้อยก็จะมีประสิทธิผลมาก และหากมีความแตกต่างมากก็มีประสิทธิผลน้อยหรืออาจเป็นการวัดเพื่อดูความสอดคล้องกันระหว่างผลผลิต (Output) กับเป้าหมายที่ระบุไว้ (นิพนธ์ วรรณเวช, 2548 : 16) ถึงแม้ว่า การอธิบายถึงลักษณะการปฏิบัติงานดังกล่าวจะมีเหตุผลเพียงพอแต่การที่จะวัดสิ่งเหล่านี้ ว่าควรอยู่ในระดับใดจึงจะเหมาะสม เช่นในเรื่องบรรยากาศ ข้อตกลงในการทำงานว่า สมาชิกขององค์กรจะรับผิดชอบอะไร และปริมาณเท่าไรบ้าง เป็นเรื่องที่กำหนดได้ยาก ดังนั้น โดยทั่วไปประสิทธิผลจึงกำหนดไว้ในรูปของระดับความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรตามที่สังเกตได้ ประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness) เป็นการกำหนดผลงาน ขึ้นสุดท้ายในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการบริหารจะต้องนำเอาทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ มาใช้ปรับปรุงงานโรงเรียน มุ่งผลสำเร็จของงานออกมาอย่างดีที่สุด (บุศเลิศ กลางใจ, 2537 : 15)

เบนนิส (ศราวุธ บรอฮิม, 2550 : 27 ; อ้างอิงจาก Bennis, 1971 : 80) ได้วิจัยประสิทธิผลขององค์กรเป็นความสามารถในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาเพื่อให้มีการใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงในการปฏิบัติงานในองค์กรดังนี้

1. ความสามารถในการปรับปรุงองค์กร หมายถึง การที่องค์กรต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยการปรับเปลี่ยนงานภายในองค์กรให้ตอบสนองสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งได้แก่

1.1 ความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) เป็นการปรับตัวให้เหมาะสมขององค์กร องค์กรที่ไม่มีประสิทธิผลในการบรรลุถึงผลิตผลประสิทธิภาพ (Effective) ที่เป็นกระบวนการหรือวิธีการและความพอใจอาจเป็นสัญญาณว่ามีความจำเป็นต้องปรับหรือดัดแปลงการปฏิบัติการในด้านการบริหารและนโยบายให้มีความเหมาะสมขึ้นในองค์กร ไม่มีความสามารถในการปรับตัว

ความอยู่รอดขององค์การจะอยู่ในอันตราย สเตียร์ส (ศราวุธ บรอฮิม. 2550 : 27 ; อ้างอิงจาก Steers. 1977 : 163) ได้ให้ความสำคัญของความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็น ลักษณะความสำคัญเบื้องต้นของความมีประสิทธิภาพขององค์การ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวขององค์การไม่ต้องเป็นการทำแบบสุ่ม (Random) แต่ฝ่ายบริหารมีหน้าที่และรับผิดชอบที่จะสร้างความสมดุลให้เกิดระหว่างการปรับตัว การสร้างสรรค์สิ่งใหม่กับความจำเป็นที่ต้องสร้างความมั่นคงและต่อเนื่องของการปฏิบัติงาน

1.2 นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง เทคนิควิธีการกลยุทธ์แบบใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารและการปฏิบัติงานที่ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพแวดล้อม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ

1.3 ความเจริญเติบโต (Growth) หมายถึง การเพิ่มต่าง ๆ เช่น เครื่องมือในองค์การ เริ่มสิ่งใหม่ ๆ โดยการเปลี่ยนสภาพปัจจุบันขององค์การกับสภาพที่องค์การเคยเป็น โดยการปรับระบบโครงสร้างระบบการบริหารและปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 การพัฒนา (Development) หมายถึง กระบวนการซึ่งพยายามที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพขององค์การด้วยการผสมผสานความปรารถนาของบุคคลให้เจริญก้าวหน้า

2. ความสามารถในการบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในองค์การเพื่อการรวมพลังให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติการกิจขององค์การ

2.1 ความพอใจ (Satisfaction) ความพอใจของพนักงานในทุกระดับจะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การอย่างมาก ความพอใจงาน คือ ความตั้งใจและความรู้สึกในการทำงานของพวกเขาในการทำงานอย่างสูง

2.2 บรรยากาศ (Climate) หมายถึง สิ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานในองค์การมีประสิทธิภาพสนองความต้องการของบุคลากร (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2535 : 25) เป็นการจัดระเบียบโครงสร้างและกระบวนการขององค์การ เพราะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของบุคลากร

2.3 ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง สถานการณ์ที่สมาชิกในองค์การ ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมีความเป็นปรปักษ์ต่อกันหรือฝ่ายตรงข้ามกัน ความขัดแย้งจะมีลักษณะ 2 ด้านด้านหนึ่งจะเป็นความขัดแย้งในด้านบวกหรือทางสร้างสรรค์ส่วนอีกด้านหนึ่งจะเป็นความขัดแย้งทำให้เกิดผลในด้านลบหรือทำลาย ในองค์การพยายามส่งเสริมความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิผลในองค์การ

2.4 การสื่อความหมาย (Communication) คือ การแลกเปลี่ยนการให้และการรับข่าวสาร การสื่อความหมายเป็นตัวเชื่อมในการทำความเข้าใจระหว่างบุคคลองค์การหน่วยงานต่าง ๆ จะเป็นตัวเชื่อมทุกองค์การเกิดความพอใจ สร้างแรงกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะส่งผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลภายในองค์การ สร้างความผูกพันต่อองค์การ

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ การบริหารหรือการจัดการภายในโรงเรียน โดยทำงานอย่างมีเป้าหมายขององค์การ ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นำโรงเรียนเป็นผู้สร้างประสานบูรณาการดำเนินงานทำให้โรงเรียนก้าวหน้าพัฒนาไปสู่ความสำเร็จขององค์การตามวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

ความหมายของประสิทธิภาพของโรงเรียน

การที่โรงเรียนเอกชนจะจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จปัจจัยที่สำคัญก็คือ “ประสิทธิภาพของโรงเรียน” ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของโรงเรียนเกิดจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้บริหาร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้เกิดผลตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับสถานะปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่จะมีต่อโรงเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บางครั้งการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากันหรือทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2536 : 9) กล่าวว่า ประสิทธิภาพคือ ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน เพื่อโน้มน้าวให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536 : 169) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพว่า ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็นไปหรือบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ดังนั้นประสิทธิภาพ จึงหมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานนั้น จะต้องตอบสนองหรือบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การนักวิชาการได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพ (Effectiveness) ไว้หลายทัศนะ ดังนี้

วิทยา ค่าน้ำรางวัล (2546 : 27) ได้ให้ความหมาย ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ประสิทธิภาพจึงวัดกันที่ว่าองค์การสามารถสนองผู้บริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นที่ต้องการหรือไม่ และสามารถบรรลุในสิ่งที่พยายามจะทำมาน้อยเพียงใด

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2546 : 169) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จหรือผลที่เกิดขึ้นของงานตามวัตถุประสงค์

วิมลน์ โกษาแสง (2548 : 43) กล่าวว่า ประสิทธิภาพหมายถึง การทำงานที่มุ่งให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้

ฮอยและมิสเกล (ศราวุธ บรอฮิม. 2550 : 31 ; อ้างอิงจาก Hoy and Miskel. 1991 : 379) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพว่าหมายถึงผลสำเร็จที่บรรลุตามจุดประสงค์ขององค์การทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ประสิทธิผลองค์การ (Organization Effectiveness) มีความสำคัญยิ่งในการบริหารองค์การ เป็นการตัดสินใจว่าการบริหารองค์การจะสำเร็จหรือไม่เพียงใด โรงเรียนถือเป็นองค์การในระบบสังคมหนึ่ง ในที่นี้จะกล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนในความหมายเดียวกับประสิทธิผลองค์การ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิผลองค์การ ประสิทธิภาพโรงเรียนไว้แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มุ่งผลสำเร็จของงานหรือการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนี้

มนตรี บุญธรรม (2544 : 33) ให้ความหมายของ ประสิทธิภาพโรงเรียน คือความสามารถของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้านการศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโรงเรียนและตรงตามความต้องการของของสังคมด้วย

สุรัชย์ ช่วยเกิด (2547 : 17) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน คือการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ (Outcome) ของการปฏิบัติงานในโรงเรียน

ภารดี อนันต์นาวิ (2551 : 204) ให้ความหมาย ประสิทธิภาพองค์การว่าหมายถึงการที่องค์การได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้

ซีซอร์ และยอชท์แมน (ศราวุธ บรอฮิม. 2550 : 27 ; อ้างอิงจาก Seashore and Yachtsman. 1967 : 393) อธิบายว่าประสิทธิผลขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้ทรัพยากรที่หาได้ยากและมีคุณค่า เพื่อจะนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

สุรัชย์ ช่วยเกิด (2547 : 17) ได้เสนอว่า ประสิทธิภาพโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ (Outcome) ของการปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยพิจารณาจาก ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ความพึงพอใจ

ในการทำงานของครู และการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม ที่ เป็นความสามารถในการผลิต ทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ประสิทธิภาพ ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถ ในการยืดหยุ่น รวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน (2541 : 3) ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน ในแง่ของคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ว่าหมายถึง การบรรลุผลในการสร้าง และพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกด้านให้แก่ บุคคล หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน รวมทั้งความพึงพอใจในอาชีพของครูในโรงเรียน และภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนในเชิงการบริหารการศึกษา กล่าวถึง คำว่า ประสิทธิภาพหรือ ประสิทธิผลขององค์กร ในที่นี้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน (School Effectiveness) เป็น เครื่องตัดสินใจในการทำงานขั้นสุดท้าย การบริหารจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด รวมถึง คุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งความเห็นส่วนใหญ่เป็นการเน้นการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลง พัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและความสามารถในการประสานสัมพันธ์ของสมาชิก ในโรงเรียนเพื่อรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติการกิจในโรงเรียน ความสามารถของ โรงเรียนในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโรงเรียนและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรให้เกิด ประโยชน์สูงสุด (รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. 2536 : 163) ขณะเดียวกัน กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 32-33) ให้ความหมายไว้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนหมายถึง การที่โรงเรียน สามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม สภาพแวดล้อมทั้งภายในภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนหมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถร่วมกัน ทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของบุคลากรที่ สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน ปฏิบัติงานให้เกิดผลตาม เป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน การบรรลุผลในการที่ โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนานักเรียนให้มี ทักษะคติในทางบวกตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างดี

ความสำคัญของประสิทธิผล

ประสิทธิผลมีความสำคัญต่อการดังนี้

1. ช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์กับการจัดตั้งองค์การ การจัดตั้งองค์การย่อมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการหรือไม่
2. ประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องมีการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่ การบริหาร การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน
3. ประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์การที่คาดหวัง ถ้าผลของงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังขององค์การ แสดงว่าองค์การมีประสิทธิผล

วิธีการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

แนวทางในการประเมินหรือวัดประเมินผล มี 3 แนวทาง ดังนี้ (สราวุธ บรอฮิม. 2550 : 39)

1. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย (Goal Model of Organizational Effectiveness) เป็นการพิจารณาว่าองค์การจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผลที่ได้รับว่าบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการใช้เป้าหมายขององค์การเป็นเกณฑ์ ให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายหรือผลสุดท้ายมากกว่าวิธีการ ดังนั้นผู้บริหารในองค์การจะต้องกำหนดเป้าหมายที่สามารถทำได้ หรือเป้าหมายที่เป็นจริงที่สามารถวัดได้
2. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบทรัพยากร (The System Resource Model of Organizational Effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จากสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ รวมทั้งเป็นความสามารถขององค์การที่จะนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ ซึ่งเป็นการเน้นปัจจัยตัวป้อนเข้า (Input) มากกว่าผลผลิต (Output)
3. การประเมินประสิทธิผลตามรูปแบบบูรณาการที่ยึดการบรรลุเป้าหมายและรูปแบบระบบทรัพยากร (An Integrated Goal and System – Resource Model of Effectiveness) โดยเน้นลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ มิติเวลา กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และใช้เกณฑ์ประเมินหลายเกณฑ์ ดังนี้
 - 3.1 มิติเวลา (Time) การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงมิติเวลาเป็นสำคัญ เพราะการประเมินในช่วงเวลาต่างกัน อาจทำให้ผลการประเมินแตกต่างกัน

3.2 กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (Multiple Constituencies) เป็นกลุ่มคนทั้งภายในและภายนอกองค์การที่สนใจผลขององค์การ สำหรับเกณฑ์ประสิทธิผลจะสะท้อนความคิดและค่านิยมของกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้น จึงเกิดจากการเชื่อมโยงความคิดของผู้เกี่ยวข้อง

3.3 การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The Multiple Criteria of Effectiveness) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลองค์การโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการวัดประเมินผล เรียกว่า การวัดประสิทธิผลเชิงซ้อน (Multiple Effectiveness Measurement) พิจารณาตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน การวัดประสิทธิผลวิธีนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่าองค์การเป็นระบบสังคมที่มีชีวิต มีความต้องการหรือข้อเรียกร้องซึ่งองค์การจะต้องจัดหาเพื่อความอยู่รอดหรือเพื่อทำงานที่มีประสิทธิผลมีผู้ให้แนวคิดในการประเมินผลองค์การหลากหลายแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

พาวเดอร์ (พร ภิศก. 2546 : 94 ; อ้างอิงจาก Pounder. 1999 : 389) ได้ศึกษาเกณฑ์การวัดประสิทธิผลองค์การตามกรอบความคิดการแข่งขันคุณค่า มีมิติประสิทธิผล 9 ด้าน คือ

1. ผลผลิต - ประสิทธิภาพ
2. คุณภาพ
3. ความสามัคคี - ขวัญ
4. ความพร้อม - การปรับตัว
5. การจัดการข่าวสาร - การติดต่อสื่อสาร
6. ความเจริญเติบโต - ความสามารถในการแสวงหาทรัพยากร
7. การวางแผน - กำหนดเป้าหมาย
8. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
9. ความมั่นคง - การควบคุม

กิบสัน (สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. 2548 : 21 ; อ้างอิงจาก Gibson. 1979 : 27) ได้ศึกษาและกำหนดเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ โดยใช้หลายเกณฑ์ คือ

1. ความสามารถในการผลิต
2. ประสิทธิภาพ
3. ความพึงพอใจ
4. ความสามารถในการปรับตัว
6. การพัฒนาและการอยู่รอด

เครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียน

จากแนวความคิดของการประเมินประสิทธิผลขององค์กร จะเห็นได้ว่า การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน ควรพิจารณาประสิทธิผลโดยใช้เกณฑ์หลายอย่าง (Multiple Criteria) เพราะการประเมินโดยใช้เกณฑ์เดียว เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่สามารถที่จะแสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนได้ทั้งหมด ฮอยส์และมิสเกล (สราวุธ บรอซิม. 2550 : 31 ; อ้างอิงจาก Hoy and Miskel. 1991 : 381) แต่การที่จะใช้เกณฑ์ใดในการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสม ทั้งนี้เพราะเกณฑ์วัดมีหลายประเภท เกณฑ์บางอย่างเหมาะสมที่จะใช้วัดเฉพาะองค์การอย่างหนึ่ง แต่เกณฑ์อีกอย่างหนึ่งจะใช้วัดได้เหมาะสมในเวลาหนึ่ง และไม่สามารถใช้วัดได้ในอีกเวลาและองค์การอื่นก็ได้ เพราะองค์การโดยทั่วไปนั้นมักมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์มากกว่าหนึ่งประการ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดและเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) เพราะประกอบด้วยเกณฑ์หลายอย่างในการพิจารณาประสิทธิผล โดยผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจากดัชนีการรับรู้ประสิทธิผลของโรงเรียน เรียกว่า IPOE (The Index of Perceived Organizational Effectiveness) และปรับปรุงเครื่องมือวัดประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536 : 278-281) เครื่องมือวัดประสิทธิผลนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ครอบคลุมประสิทธิผลของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ

1. ความสามารถผลิตนักเรียน หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนที่สร้างความเชื่อมั่นได้สูงโดยวัดความนิยมจากชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน ประการหนึ่ง ได้แก่ โรงเรียนมีนักเรียนเข้าเรียนมีปริมาณมากและคุณภาพ การเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนความสามารถในการศึกษาต่อในสถานบันชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก โรงเรียนที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพสูงดังกล่าวนี้จะได้แก่ โรงเรียนในเมือง โรงเรียนระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียง โรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ อาคารสถานที่บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเหมาะสม ปัจจัยด้านการเงินคล่องตัวสามารถในการจัดซื้อจัดจ้าง และการเบิกจ่ายได้อย่างสะดวก มีบุคลากรคือครูผู้สอนที่มีคุณภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ เรื่องคุณภาพของนักเรียนนั้นส่วนใหญ่จะดูที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ชี้วัดเพียงประการเดียว ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด ควรจะพิจารณาถึงส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนา ทักษะคิดแรงจูงใจของนักเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนาและความคาดหวังต่าง ๆ รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติตน อย่างเหมาะสม มีจริยธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามซึ่งลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง และมีความต้องการอย่างมาก ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel) จึงอาจกล่าว

ได้ว่า คุณภาพที่เกิดกับผู้เรียน นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ความสามารถทางวิชาการอย่างยอดเยี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาต่างๆ สูงเป็นที่น่าพอใจแล้ว ยังมีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมต่างๆ ที่พึงปรารถนา ให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข องค์ประกอบต่างๆ ในการสร้างเสริมประสิทธิผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของนักเรียนนั้น นอกจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัยต่อการเรียนการสอนแล้ว บุคลากรที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและมองเห็นความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนอย่างแท้จริง หาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง และชุมชนสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ครูอาจารย์รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง พัฒนาความรู้ความสามารถของตนอยู่เสมอ วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมโดยยึดกระบวนการและนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ แล้ว เชื่อว่า โรงเรียนนั้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิผลในด้านปริมาณและคุณภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือผลการเรียนรู้ หมายถึงความรู้หรือทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ในรายวิชาต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรในแต่ละระดับ ได้กำหนดหลักการไว้แตกต่างกัน แต่หลักการสำคัญที่มุ่งเน้นคือเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคือ ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในรายวิชาหรือในหลักสูตรที่เรียน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้เรียนแต่ละคนมักมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันไป ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภัทรสิริณี เสวตไอยาราม (2549 : 14) สรุปว่า พฤติกรรมการเรียนที่สัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และเมื่อนักเรียนปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมทางการเรียนให้ดีขึ้นแล้วจะทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้ความพยายามในการเรียนด้วยความตั้งใจ ทำให้บรรลุเป้าหมายโดยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ทักษะและพฤติกรรมที่ต้องการ ซึ่งความสามารถตรวจสอบ หรือวัดความสำเร็จนั้นด้วยเครื่องมือวัดผลทางการเรียน โดยมุ่งวัดสิ่งที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในด้านต่าง ๆ ได้มากกว่าการวัดความรู้ความจำ

2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง มีความคิดเห็นเท่าที่ความรู้สึก หรือพฤติกรรมของผู้ที่ได้รับการศึกษาแสดงออกในทางที่ดีงามสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษานอกจากจะสร้างเสริมความเจริญให้บุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกายให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาการส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีความคิดอย่างสร้างสรรค์ ด้านสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะอันจำเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างเป็นสุข และด้านจิตใจ รู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม และดีงามแล้ว ทัศนคติทางบวกจะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากผู้ได้รับการศึกษารอบด้านทั้ง 4 ด้าน ทั้งนี้ ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน (พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. 2545 : 67) คือ

2.1 องค์ประกอบด้านความเข้าใจ คือ ส่วนที่เป็นความรู้ ความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 องค์ประกอบด้านความรู้สึก คือ ส่วนของอารมณ์หรือความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม คือ ส่วนของความตั้งใจที่จะประพฤติต่อคนใดคนหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ดังนั้น หากผู้เรียนมีทัศนคติทางบวกจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจ ความรู้สึกและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ทำตนต่อต้าน มีความมั่นคงทางจิตใจมีเหตุผลยอมรับกฎกติกาของสังคมที่ได้กำหนดขึ้น และปฏิบัติด้วยความจริงใจ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนรวม เห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นผู้ที่มีความสามารถควบคุมจิตใจและมีวินัยในตนเอง อดกลั้น และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตลอดจนสามารถดำเนินการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า ความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานการอบรมนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรวมทั้งกิริยาท่าทาง ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายหลังจากที่บุคคลได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น ซึ่งแสดงออกได้ทั้งทางบวกและทางลบ ดังนั้นเจตคติต่อวิชาที่เรียนจึงเป็นความคิดความรู้สึกของนักเรียนทั้งทางบวกและทางลบต่อวิชาที่เรียนหลังจากมีประสบการณ์ในการเรียนการสอน และเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่จะสนองต่อวิชาที่เรียนไปทางใดทางหนึ่งหรือลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

3. การพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ในองค์กรต่าง ๆ จะประกอบด้วย “คน” และ “งาน” โรงเรียนซึ่งเป็นองค์การทางการศึกษาก็เช่นเดียวกันย่อมประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน และนักการภารโรงโรงเรียน ทำให้เกิดการเรียน การสอนอย่างสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลง นโยบายของโรงเรียนไม่ควรยึดตายตัวจนเปลี่ยนแปลงไม่ได้จะทำให้ล้าสมัย ในขณะที่เดียวกันจะต้องสามารถปรับตัวให้ทันสมัยทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ควรมีนวัตกรรมและสื่อการสอนใหม่ ๆ มีการค้นคว้าและพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนอย่างสม่ำเสมอปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น เพื่อให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการและเกิดบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัวไม่หยุดนิ่ง ต้องพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กร รูปแบบการบริหารงานและการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติ ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จะต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ครูต้องสร้างกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้งเนื้อหาวิชาและคุณธรรมจริยธรรมมากกว่า ที่จะบอกความรู้หรือสอนหนังสือแบบธรรมดา เพราะวิธีการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นวิธีการที่ติดตัวนักเรียนซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ต่อการประกอบอาชีพและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (นิรุดี พลบุตร. 2549 : 49) กล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพในโรงเรียนหรือองค์กร นอกจากโรงเรียนจะสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แล้วโรงเรียนจะต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อให้การทำงานหรือการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้ ไป ระบบการควบคุมคุณภาพ เทคนิคการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management) การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร เป็นแนวคิดที่จะสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นกับองค์กร โดยสมาชิกทุกระดับมีส่วนร่วมในการพัฒนางานของตนให้เป็นการทำงานที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืนการทำงานที่มีคุณภาพ เพื่อการป้องกันหรือลดความผิดพลาดอันจะเกิดขึ้นก่อนที่จะส่งต่อให้แก่ผู้รับช่วงภาระงานต่อไป ดังนั้น เทคนิคการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร จึงเป็นการปรับปรุงพัฒนางานทุกด้านให้คุณภาพพร้อม ๆ กัน

สรุปได้ว่า การพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารและครูทุ่มเท กำลังความสามารถให้เกิดประโยชน์ในโรงเรียนโดยร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน การวางระบบโครงสร้างองค์กรจัดมอบหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำงานให้ชัดเจนทั้งด้าน

วิชาการการเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันสมัยกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปไปสู่เป้าหมายการมีคุณภาพ

4. ความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลนั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เพราะโรงเรียนประกอบด้วยคนหลายกลุ่มหลายฝ่ายในการทำงานร่วมกัน ความขัดแย้งทางความคิดย่อมเกิดขึ้นได้ (สถิต สวนพรหม. 2547 : 11 ; อ้างอิงจาก Glickman. 1990 : 308) ทั้งนี้เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีความคิด ค่านิยม ความต้องการและเป้าหมายต่างกัน ซึ่งที่จริงปัญหาความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ดี ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ แต่ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถบริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะมีผลดีต่อการพัฒนางาน เพราะว่าหากมีความขัดแย้งมากเกินไปจะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ ขาดความร่วมมือในการทำงาน ทำลายความสามัคคีกัน ทักท้วงเกลียด สร้างความเป็นศัตรู และนำไปสู่การลดประสิทธิภาพในการทำงานและการลาออกจากการงานได้ ซึ่งย่อมมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในการที่จะแก้ปัญหาให้เกิดประโยชน์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการแก้ปัญหของผู้บริหาร

องค์ประกอบของการแก้ปัญหา

กันยา สุวรรณแสง (2544 : 19) ได้กล่าวถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแก้ปัญหว่าประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ตัวผู้เรียน (Condition with in the Learner) ได้แก่ เซวน์ ปัญญา ลักษณะอารมณ์อายุ แรงจูงใจ ประสบการณ์ของผู้เรียน ประสบการณ์บางอย่างส่งเสริมให้แก้ปัญหาได้ง่ายเข้าแต่ประสบการณ์บางอย่างก็ขัดขวางการแก้ปัญหาเป็นผลเสียต่อการแก้ปัญหา

2. สถานการณ์ที่เป็นปัญหา (Condition in the Learning Situation) เช่นปัญหานั้นเคยเรียนรู้มาแล้ว เป็นปัญหาต่อเนื่อง ปัญหาคล้ายคลึงกับที่เคยเรียนรู้มาแล้ว มีคำแนะนำดีเป็นปัญหาที่ท้าทาย น่าสนใจ

3. การแก้ปัญหาเป็นหมู่ (Problem Solving in Group) คือให้หลายๆคนมีโอกาสร่วมกันแก้ปัญหาเดียวกัน มีการอภิปรายร่วมกัน จะแก้ปัญหาแบบนี้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อสมาชิกของกลุ่มมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะแก้ปัญหาให้สำเร็จ แต่ละคนมีความรู้และข้อมูลพร้อมที่จะแก้ปัญหา ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นมีมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่มดี

ความสามารถในการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอนตามแนวคิดของ พิมพ์ออร์ สดเอี่ยม (2547 : 35)

1. ขั้นกำหนดปัญหา
2. ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
3. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหา
4. ขั้นกำหนดวิธีการแก้ปัญหา

สรุปการแก้ปัญหาในโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนร่วมมือกันแก้ปัญหา บริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะมีผลดีต่อการพัฒนางาน สร้างความสามัคคีกันที่กลมเกลียว ตอบสนองงานด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียนและงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถเกิดประสิทธิภาพในการทำงานและปฏิบัติงานได้ด้วยความพึงพอใจจนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

การตั้งองค์การทุกแห่งที่จัดตั้งขึ้นมามีวัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์การแตกต่างกันไปตามลักษณะ วัตถุประสงค์ขององค์การ มีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ภายในองค์การและมอบหมายภารกิจแก่สมาชิกขององค์การไปปฏิบัติตามความรู้ ความสามารถ ความชำนาญการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้หลายหน่วยงาน องค์การมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนางานในการประเมินผลขององค์การ มักจะกล่าวถึงประสิทธิผลขององค์การอยู่เสมอ ซึ่งคำว่า “ประสิทธิผลขององค์การ” นี้ จะเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การด้วย บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : 25) ได้อธิบายว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึงความสามารถในการดำเนินให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ประสิทธิผลขององค์การเป็นความสามารถในการผลิตและมีความพึงพอใจในการบริหารและการจัดการให้แก่ผู้รับบริการอย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมขององค์การที่เกิดจากการบริหารงานสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น การจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม การกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องและทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง นโยบายของโรงเรียนให้ทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมทั้งจะต้องมีการดำเนินการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างเหมาะสมทั้งนี้นักวิชาการได้พยายามหาวิธีการประเมินประสิทธิผลขององค์การ ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545 : 116-117) ได้สรุปตัวบ่งชี้การประเมินประสิทธิผลที่นิยมนำมาใช้วัดความสำเร็จขององค์การไว้ ดังนี้ 1) การมีกำไรสูง 2) ความพึงพอใจขององค์การ 3) คุณภาพ 4) ผลการปฏิบัติในภาพรวม 5) ผลผลิตขององค์การ 6) ผลกำไรที่ได้รับคืน 7) การลาออกของพนักงาน 8) ความเจริญเติบโตขององค์การ 9) การต่อรองตำแหน่ง 10) ค่านิยมขององค์การที่มีต่อสมาชิก 11) ค่านิยมขององค์การและสมาชิกที่มีต่อสังคม 12) ความสามารถในการปรับตัว 13) ความสามารถในการแก้ปัญหา 14) วิธีการใหม่หรือนวัตกรรม 15) ความเจริญเติบโตของที่ดินหรือทรัพย์สิน 16) สัดส่วนคุณค่าทางการตลาด 17) ค่าเฉลี่ยที่ได้กลับคืนจากการลงทุนซึ่ง สมใจ ลักษณะ (2546 : 5-6) ที่ศึกษาหาตัวบ่งชี้ดังนี้

1. การผลิต หมายถึง องค์การสามารถทำให้ได้ผลผลิตทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพตรงกับความต้องการขององค์การ
2. ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนของปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตมีความเหมาะสมกันในลักษณะการใช้ปัจจัยทรัพยากรคุ้มค่า
3. ความพึงพอใจ ผลการดำเนินงานขององค์การนำมาซึ่งความสำเร็จสอดคล้องกับความต้องการและคาดหวังของสมาชิกในองค์การ
4. การปรับเปลี่ยน องค์การมีกลไกที่สามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งภายในและภายนอกองค์การ
5. การพัฒนา องค์การสามารถเพิ่มพูนศักยภาพและวิสัยสามารถขององค์การให้เจริญก้าวหน้าตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

การที่จะทราบว่า โรงเรียนมีประสิทธิผลมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนคือ การที่ผู้บริหารและครูมีบทบาทในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลนั้นโรงเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนจะต้องสอดคล้องความเชื่อความศรัทธาของสังคมนั้นๆมีความทันสมัยทันกับความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงนั้น จะต้องมีการดำเนินการประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมายและในแง่ของระบบทรัพยากรซึ่งการประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์

พฤติกรรมการสอนของครู

ความหมายของการสอนและพฤติกรรมการสอนของครู

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาในด้านการบริหาร การจัดการครู มาตรฐานการศึกษา การเรียนรู้โดยมุ่งนักเรียนเป็นสำคัญโดยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจะบรรลุเป้าหมาย และส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาโดยตรงได้นั้น องค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ การสอนของครู (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2548 : 22) ทั้งนี้ ผู้สอนหรือครูถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การศึกษาสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ครูจึงต้องเข้าใจในหลักการและแนวปฏิบัติ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของครูที่เปลี่ยนจากการเป็นผู้บอกวิชามาเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดวิธีการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ เพื่อการเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ดังจะเห็นได้จาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 : 107) ให้คำจำกัดความของ “ครู” ไว้ในมาตรา 4ว่า “ครู” หมายถึง บุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียน

การสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ครูต้องเป็นผู้จุดประกายการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ครูไม่ใช่ผู้ยืนสอนอยู่หน้าชั้นแบบองค์ความรู้เบ็ดเสร็จในห้องเรียนอย่างในอดีต สอดคล้องกับความหมายของ ผงชู โกจารย์ศรี (2545 : 18) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” หมายถึง คนที่มีอาชีพเป็นครู แต่ทุกคนจะมีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ประสบการณ์นี้เองที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อและคุณลักษณะอื่น ๆ ของแต่ละคนซึ่งจะถูกนำมาผสมผสานกับการอบรมในสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งจะมองเห็นว่าการจัดการศึกษาให้แก่ครูแต่ละยุคสมัยก็จะแตกต่างกันอีกด้วย ดังนั้น ความเป็นครูจึงมี “ยุคสมัย” เข้ามาเกี่ยวข้อง ผงชู โกจารย์ศรี (2545 : 18) กล่าวว่า ผลการวิจัยสะท้อนว่าครูที่มีอายุใกล้เคียงกันจะมีประสบการณ์ การรับรู้ เจตคติ ความพึงพอใจ ความขบขันใจ ความตระหนัก แรงจูงใจ ฯลฯ คล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันบ้างตามลักษณะโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน วิชาที่สอน ระบบบริหารโรงเรียนสิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอกทั้งทางบวกและทางลบ ตัวอย่างเช่น ครูจะตัดสินใจไม่ยอมรับนวัตกรรมโดยไม่มีเหตุผลหรือมีเหตุผลเพียงเพราะว่าเพื่อนคนอื่น ไม่ยอมรับหรือครูจะรู้สึกยอมแพ้ต่อนวัตกรรมและรู้สึกว่าเป็นตัวเอง “ตกยุค” ถดถอยไปเลยก็เป็นได้ทั้งสิ้น พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 (พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. 2546 : 165) ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน จากความหมายจะเห็นได้ว่าการสอนเป็นหน้าที่หลักของครู ไม่ว่าจะเป็นครูระดับใด หรือประเภทวิชาใด แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีเครื่องมือข่าวสารข้อมูล หรือสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อการเรียนการสอน เข้ามามีบทบาท เพื่อช่วยการสอนของครู แต่ความสำคัญและความจำเป็นของครูก็ยังมีอยู่และพฤติกรรมการสอน (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 68) ดังจะเห็นได้จากความหมายของการสอนดังนี้

ธำรง บัวศรี (2543 : 17-18) ได้ให้ความหมายของการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ใดๆ ที่ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและเคารพในศักดิ์ศรีสิทธิหน้าที่ของนักเรียน มีการวางแผนการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบและที่สำคัญที่สุดคือต้องเน้นประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ

ธนธิป พรกุล (2544 : 50) ให้ความหมายว่าพฤติกรรมการสอน ยังเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง และการสรุปเป็นความรู้โดยตัวนักเรียนเอง ครูจะเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นวางแผน จัดการ ชี้แนะ และอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการสอน หมายถึง บทบาทในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการสอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนตามวัตถุประสงค์โดย พฤติกรรมการสอนของครูขึ้นอยู่กับความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการผู้เรียนต่อบทบาทและหน้าที่ของครู

บทบาทและหน้าที่ของครู

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เน้นในด้านความรู้ ความสามารถ พึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาที่เน้นให้สร้างกระบวนการเรียนการสอน ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายมีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อครู ในฐานะผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนจึงมีบทบาทและหน้าที่ (ยงค์ ชุ่มจิต. 2546 : 199-202) ดังต่อไปนี้

1. ครูมีบทบาทหน้าที่ในการสอนศิลปะวิทยาการต่าง ๆ ให้ศิษย์
2. ฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามแก่ศิษย์
3. ปกครองดูแลในความทุกข์ความสุขของศิษย์
4. ประเมินผลความเจริญก้าวหน้าของศิษย์
5. แนะนำการศึกษาและวิชาชีพให้แก่ศิษย์
6. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามให้แก่ศิษย์
7. ปฏิบัติในหน้าที่และกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเรียบร้อยและมีคุณภาพ
8. ดูแลสอดส่องป้องกันภัยพิบัติมิให้เกิดแก่ทรัพย์สินของโรงเรียน
9. เสริมสร้างสมรรถภาพทางวิชาการให้ตนเองอย่างสม่ำเสมอ
10. รักษาวินัยและประพฤติดนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป

กรมวิชาการ (2545 : 51-52) ที่ได้กำหนดให้ “ครู” เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. จัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา
2. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
3. จัดแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระ

และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม

4. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะแหล่งผลิตศิลปหัตถกรรม พื้นบ้าน ฯลฯ

5. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทนต่อเหตุการณ์

6. เป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม ปฏิบัติดีต่อเพื่อนครูและนักเรียน

7. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการปฏิบัติ การสังเกตการณ์ ทำทนายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม

8. จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน

9. จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้

10. จัดทำข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยให้มีการประสานกันระหว่างสถานศึกษา บ้าน ชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สรุปได้ว่า ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูประกอบด้วย การมีทักษะการสอน ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลตามสภาพจริง และความสามารถในการปกครองชั้นเรียน

ทั้งนี้ สามารถแบ่งพฤติกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ปี 2537 ที่ได้กำหนดพฤติกรรมครูพลักดันจากคุณภาพภายในตัว มีลักษณะเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์ คิดค้น ลิต เลือกลงใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียน บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการใช้สื่อประกอบการสอน ครูควร จัดทำอุปกรณ์และสื่อการสอนต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มิใช่ครูพูดแต่เพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับ เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 2540 - 2544 ข้อที่ 4 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจะต้องมีการ ผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภท รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และสื่อผสม ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูและการเรียนด้วย ตนเองของผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media) คือ ตัวกลางที่ช่วยนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนทำ ให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ (บุรุษย์ ศิริมหาสาร. 2545 : 49-50)

1) สื่อที่เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ (Hardware) เช่น เครื่องฉายสไลด์ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สื่อประเภทนี้ต้องอาศัยความรู้ในแบบต่าง ๆ มาป้อนผ่านเครื่องมือไปสู่ผู้เรียน

2) สื่อที่เป็นวัสดุ (Software) เป็นวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้แล้วหมดไป เช่น फिल्मสไลด์ फिल्मถ่ายภาพ รูปภาพ แผนที่ ลูกโลกจำลอง เป็นต้น สื่อประเภทนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นสื่อที่เก็บความรู้ที่ครูต้องถ่ายทอดสู่ผู้เรียน ในลักษณะของภาพ เสียง และตัวอักษร ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3) สื่อที่เป็นเทคนิคหรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ครูและนักเรียนร่วมกันจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น เกมการศึกษา บทบาทสมมติและกรณีตัวอย่าง เป็นต้น วิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางก็จัดเป็นสื่อประเภทนี้นอกจากนี้ ดร.เอ็ดการ์เดิล ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้อธิบายประสบการณ์การเรียนรู้

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติงาน เป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไปเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและใช้ทักษะกระบวนการ เพื่อผู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูควรปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองในเรื่องการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อวางแผนการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับคุณสมบัติของผู้เรียน เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้นักเรียนค้นพบคำตอบด้วยตัวเอง เป็นผู้ชี้แนะแหล่งความรู้และข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอใช้วิธีการสอนหลากหลาย เน้นการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการคิดแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยสามารถแบ่งลักษณะของวิธีการสอนได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 วิธีการสอนโดยถือครูเป็นศูนย์กลางได้แก่ วิธีสอนที่ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทแต่ผู้เดียว เริ่มตั้งแต่เตรียมบทเรียนวางแผนการสอน จัดหาวัสดุสื่อการสอน และทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยมาก หรือไม่มีเลย วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การสอนแบบบรรยายการสาธิต และการอ่าน

แบบที่ 2 วิธีสอนโดยถือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ วิธีสอนที่ครูมีบทบาทน้อยลง แต่เพิ่มบทบาทให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมมากขึ้น ตั้งแต่เลือกกิจกรรม เลือกวัสดุสื่อการเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเองตามลำพังหรือเป็นหมู่คณะ ครูผู้สอนจะมีบทบาทคอยช่วยเหลือเสนอแนะให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ วิธีสอนแบบนี้ได้แก่ การปฏิบัติทดลอง การศึกษานอกสถานที่การอภิปรายซักถาม เป็นต้น

แบบที่ 3 วิธีสอนแบบความร่วมมือของกลุ่มได้แก่วิธีสอนที่ครูพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมตามจำกระบวนการของกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้พลังกลุ่มให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาต่างๆร่วมกัน วิธีสอนดังกล่าวนี้จะเน้นการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ของการลงมือปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการแก้ปัญหามากกว่าการสอนเนื้อหาวิชา ทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียว วิธีการสอนแบบนี้ได้แก่ การแบ่งกลุ่มทำงาน การสอนแบบโครงการและการสอนแบบหน่วย

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายดังกล่าว ผู้เรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้โดย ต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนการสอนของครู ซึ่งครูจำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักการตัดสินใจแสวงหาเหตุผลด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การเรียนโดยวิธีนี้เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ดังนั้น การสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นแนวทางการสอนที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์, 2549 : 39) สอดคล้องกับแนวคิดการสอนของ ทิศนา แจมมณี (2542 : 1-17) ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ CIPPA หรือแบบประสานความคิดเป็นหลักการในการสอน คือ

1. การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง (Construct) โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจคิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความ
2. การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) เป็นการเรียนรู้ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด และประสบการณ์แก่กัน
3. การให้ผู้เรียนมีบทบาท (Participation) มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
4. การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการคู่ไปกับผลงานหรือข้อความรู้ที่สรุปได้(Process/Product)
5. การให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ประจำวันได้(Application)

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 42) ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีหลักสำคัญคือ ให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางการเรียนการสอนโดยครูสามารถเลือกเทคนิควิธีการ และนำไปใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่ายิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องค้นหา ค้นพบข้อความรู้และสรุปข้อความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ของตนมากขึ้น

2. การศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองและฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมความคิดอย่างอิสระ ให้ผู้เรียนปรารถนาที่จะเรียนรู้

3. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง เทคโนโลยีมีประโยชน์ในการสอนบางสถานการณ์ แต่ในบางสถานการณ์อาจจะไม่เหมาะสม

4. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการอภิปรายการแบ่งปันความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานกลุ่ม

5. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เป็นวิธีเสริมความรู้จากประสบการณ์ และการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเทคนิควิธีการปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคน และกระบวนการเรียนรู้

6. การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม

7. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และกระบวนการกลุ่ม

8. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการนำความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการเรียนการสอนจะเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้แต่ละรายวิชา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 73-74) กล่าวถึงขั้นตอนการเตรียมการสอนว่า เป็นการวางแผนการสอนก่อนการเข้าสอน ซึ่งสิ่งที่ครูผู้สอนควรพิจารณามีดังนี้

1. การเตรียมการสอนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่าจะกำลังสอนอะไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา และการจัดกิจกรรมเนื้อหาให้ต่อเนื่องกัน

2. ควรพิจารณาพื้นฐานของผู้เรียนว่ามีพื้นฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไร อาจใช้วิธีการสอบถามเพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. กำหนดเนื้อหาเป็นการเตรียมเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย มีความกว้างขวางสมบูรณ์ถูกต้องกับลักษณะงาน

4. กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการสอน ซึ่งการปฏิบัติจะใช้เวลาในการฝึกอย่างไร ใช้ระยะสั้นหรือระยะยาวจะต่อเนื่องกันอย่างไร

5. กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน โดยการเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและการฝึกในวิชานั้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ นักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องอาศัยครูในการจัดการเรียน การสอนดังนั้นครูต้องศึกษาวิธีการและนำไปใช้ในกระบวนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ้วยความสนใจและความรู้ของนักเรียนเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการสอนสูงสุด

3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติปฏิบัติใน ด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่าง สม่าเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง ครูต้องมีคุณธรรมสูง มีความละเอียด ต่อความประพฤติที่ไม่เหมาะสม มีความอดทน เสียสละ มีความเมตตา กรุณา กตัญญู ประพฤติเป็น แบบอย่างแก่ศิษย์และผู้อื่น บุคลิกภาพต้องน่าศรัทธา ต้องระมัดระวังกริยา วาจา ยึดแบบแผนสมณะ ไม่ลำสมัย มีจริยวัตรที่งดงาม

บุคลิกภาพที่สำคัญของครูจำแนกเป็น 4 ด้านดังนี้ (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2542 : 86)

1. บุคลิกภาพทางกาย เป็นบุคลิกภาพที่สังเกตได้ง่ายและเป็นที่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไปเป็น ความ เป็นความประทับใจครั้งแรกที่เกิดกับผู้พบเห็น บุคลิกภาพทางกายมีดังนี้

1.1 รูปร่างหน้าตา และผิวพรรณ ผู้เป็นครูไม่ว่าจะรูปร่างเป็นอย่างไรที่สำคัญต้องมีความ แข็งแรงกระฉับกระเฉง ปราศจากโรคภัย

1.2 การแต่งกาย การเสริมบุคลิกภาพที่สำคัญที่สุดคือการแต่งกายเพราะการแต่งกาย ช่วยกลบเกลื่อนรูปร่างหน้าตาและผิวพรรณได้ ช่วยทำให้รูปร่างหน้าตาและผิวพรรณดูดีนั่นเอง การแต่งกายของครูเป็นสิ่งแรกที่นักเรียน ผู้ปกครอง และคนทั่วไปมองเห็น จึงมีผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อตัวครู

1.3 กริยามารยาท บุคลิกภาพด้านนี้เป็นความประพฤติและการปฏิบัติต่อบุคคลต่าง ๆ ในสังคมนั่นเอง กริยามารยาทที่ดีก็คือการวางตัวให้ถูกกาลเทศะเหมาะสมกับแต่ละบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์ ด้วย โดยมีความสุภาพเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด

2. บุคลิกภาพทางสังคม เป็นบุคลิกภาพที่แสดงออกให้ผู้อื่นได้พบเห็นเช่นเดียวกับ บุคลิกภาพทางกาย เพียงแต่บุคลิกภาพทางสังคมนั้นอาจมีผลมาจากบุคลิกภาพภายในของบุคคลนั้นๆ เป็นแรงขับที่สำคัญด้วยโดยเฉพาะค่านิยม ทศนคติ เจตคติ ตลอดจนคุณธรรม

3. บุคลิกภาพทางอารมณ์ เป็นบุคลิกภาพภายในที่อาจแสดงออกมาให้เห็นหรือไม่ก็ได้ อารมณ์บางด้านก็เป็นความลับของบุคคล เช่น อารมณ์โรแมนติก เป็นต้น

4. บุคลิกภาพทางสติปัญญา เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมองของแต่ละบุคคล เขาว่าปัญญาเป็นเรื่องของพันธุกรรมที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ บุคคลใดจะโง่หรือฉลาดสติปัญญาจะเป็นเพียงใด เฉลียวฉลาดมากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับสมองเป็นสำคัญแต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาและสิ่งแวดล้อมก็สามารถช่วยพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพของปัญญาได้ไม่น้อย หากครูรู้จักค้นคว้าวิจัยนั้นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ย่อมเป็นผู้ได้เปรียบในการแก้ปัญหาต่างๆ ครูต้องพยายามเข้าร่วมสมาคมวิชาชีพ และวิชาการอยู่เสมอ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสติปัญญา

สรุปได้ว่า นอกจากหน้าที่หลักในการสอนของครูยังพบว่าการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนถือเป็นการสอนทางอ้อมให้แก่ผู้เรียนในการดำรงตนประพฤติและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ครูควรยึดถือปฏิบัติด้านจริยธรรมของครู รวมทั้งบุคลิกภาพที่เหมาะสม สร้างความเชื่อถือให้แก่สังคม

บรรยากาศของโรงเรียน

แนวคิดบรรยากาศโรงเรียน

ซาก็ สะมะแอ (2550 : 12) ให้ความหมายบรรยากาศองค์การในโรงเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ทำให้ครูในโรงเรียนเกิดความรู้สึกได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน

อัลวี จารงศ์ (2551 : 18) กล่าวว่า วิวา บรรยากาศองค์การในโรงเรียน หมายถึง สภาพที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เช่น พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อขวัญ กำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

ฮอยส์และมิสเกล (ศิริพงษ์ เสาภานัน. 2548 : 87 ; อ้างอิงจาก Hoy and Miskel. 2005 : 245) ให้นิยามว่าบรรยากาศองค์การคือ บุคลิกภาพขององค์การ บรรยากาศขององค์การจะส่งผลต่อพฤติกรรมองค์การที่ผู้บริหารจะต้องทำให้มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกของโรงเรียนในขณะเดียวกัน นักทฤษฎีกล่าวถึงบรรยากาศองค์การและวัฒนธรรมองค์การว่ามีแนวคิดที่เหลื่อมล้ำกันอยู่บ้าง คือ วัฒนธรรมองค์การเป็นรากเหง้าในทางสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาในขณะที่บรรยากาศองค์การมีรากเหง้ามาจากจิตวิทยา

สรุปได้ว่า บรรยากาศองค์การคือ สภาพอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลระหว่างรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมขององค์การที่ส่งผลให้บุคคลในองค์การเกิดความรู้สึกและรับรู้จากการปฏิบัติได้โดยทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการจูงใจและพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ

โรงเรียนจัดเป็นองค์การทางการบริการที่มีการจัดองค์การคล้ายคลึงกับองค์การทางการบริหารทั่ว ๆ ไป ผู้บริหารมีหน้าที่จัดระเบียบบุคคลเช่นเดียวกับผู้บริหารองค์การอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายโดยการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานและความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มคนที่รวมกันทำให้สำเร็จโดยมีความขัดแย้งน้อยที่สุดและยังทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ที่จะได้รับผลงานและผู้ปฏิบัติงานนั้น

ธรรมชาติของบรรยากาศองค์การมีลักษณะเชื่อมโยงลักษณะขององค์การที่มองเห็นได้ เข้าใจได้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางลบและทางบวกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์การเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน กระตุ้นให้มีเจตคติที่ดีต่อองค์การ และความพึงพอใจของบุคคลที่อยู่ในองค์การ ถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การถ้าเป็นบรรยากาศที่ไม่ดีย่อมมีผลตรงข้าม หากมีการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้วก็จะช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพมากขึ้น และบรรลุเป้าหมายขององค์การได้เร็วขึ้น บรรยากาศจึงเป็นสิ่งที่เกิดมาควบคู่กับการบริหารองค์การ ที่บุคลากรทุกคนในองค์การควรมีส่วน และมีสิทธิในการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์การ (ธนีสร พิบูลแถว. 2542 : 51) ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งดังที่ วิทยา เรื่องวิญญูเวช (2548 : 71) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศโรงเรียนกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 2 พบว่า บรรยากาศโรงเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้การมีขวัญกำลังใจสูง รองลงมาการมีโอกาสในการทำงาน การฝึกกำลังใจในการทำงาน การปรับปรุงโรงเรียน การไว้วางใจ การเอื้ออาทรต่อกัน การเจริญเติบโตทางวิชาการและสังคมอย่างต่อเนื่อง และการยอมรับนับถือ เป็นลำดับสุดท้ายได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีรัตน์ วงษ์ป้อม(2541 : 41) ได้ศึกษาการรับรู้บรรยากาศโรงเรียนความพึงพอใจในการทำงาน ความเครียด ที่สัมพันธ์กับการขาดงานของครู พบว่า ความแตกต่างระหว่างกลุ่มครู ที่สนใจในการทำงานมากและกลุ่มครูที่มีความสนใจในการทำงานน้อยเป็นผลมาจากบรรยากาศโรงเรียน ความพึงพอใจในการทำงานและความเครียด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ นาคก้อน (2550 : 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัย สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า บรรยากาศของวิทยาลัยอยู่ในระดับดี ส่วนการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศของวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กันสูงกับการปฏิบัติงานวิชาการของหัวหน้าแผนกวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ นาคก้อน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนบรรยากาศองค์การกับกระบวนการพัฒนามูลฐาน ของ

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในเขตภาคกลาง พบว่า การสนับสนุนบรรยากาศองค์การ กับกระบวนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในเขตภาคกลาง มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

การสร้างบรรยากาศโรงเรียนมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนคือ การจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ธเนศ ขำเกิด (2533 : 36-39) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการสร้างบรรยากาศโรงเรียนไว้ว่า บรรยากาศโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อโรงเรียนถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีก็จะส่งผลให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความพอใจ อบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ยากต่อการแบ่งประเภทได้ แต่เพื่อสะดวกต่อการพิจารณาสร้างเสริมจึงแบ่งประเภทบรรยากาศโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) บรรยากาศด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุที่มีอยู่ในบริเวณโรงเรียนหรือภายในห้องเรียน สอดคล้องกับ ราชนัย บุญธิมา (2542 : 77) ว่าเป็นการสร้างบรรยากาศหรือสภาพห้องเรียนที่มีผลต่อการสอนและทัศนคติของผู้เรียน ห้องเรียนที่มีบรรยากาศทางกายภาพเหมาะสม ได้แก่ มีสีสันทนาคู สบายตา อากาศถ่ายเทสะดวก ปราศจากเสียงรบกวน มีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม เหมาะกับความเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท สะอาดถูกสุขลักษณะมีระเบียบเรียบร้อย สิ่งที่อยู่ในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ และสื่อการสอน สามารถดัดแปลงให้เอื้อต่อการสอนและการจัดกิจกรรมต่างๆได้

2) บรรยากาศด้านวิชาการ ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนซึ่งสอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544 : 45) ได้กล่าวว่าถึง บรรยากาศในชั้นเรียนและบทบาทของครู ว่า พฤติกรรมของครูสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบรรยากาศในชั้นเรียน ขณะเดียวกันก็สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ครูสามารถทำได้เป็นอย่างมากเพื่อก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในทางบวกโดยการประกันว่า ชั้นเรียนเป็นสถานที่ที่มีความปลอดภัย เป็นระเบียบสามัคคีและมีความเป็นมิตรในการทำงานครูสามารถทำสิ่งดังกล่าวประสบความสำเร็จโดย มี 7 ประการดังนี้ คือ 1) เป็นตัวอย่างในเจตคติและพฤติกรรมทางบวกและสร้างสรรค์ต่อเพื่อนร่วมงาน นักเรียนและผู้ปกครอง 2) ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยุติธรรม 3) ให้ความอบอุ่นและการสนับสนุน 4) ส่งเสริมความคิดหรือความร่วมมืออิสระตามความเหมาะสม 5) กระตุ้นนักเรียนให้เรียนรู้และให้มาตรการในการเลือกแก้ไขในกระบวนการเรียนรู้ 6) ประกันความสมดุลที่มีเหตุผลระหว่างผลสะท้อนกลับในทางบวกและทางลบ 7) หาโอกาสเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนการยอมรับ มีคุณค่า ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งพ่อแม่ของเด็ก ครูและชุมชนของ

ทุกวันนี้โดยทั่วไปแล้วดูเหมือนว่าจะตัดสินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนด้วยผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนเท่านั้น โดยไม่ได้ดูที่บรรยากาศทางวิชาการ

3) บรรยากาศด้านการบริหาร ได้แก่ สภาพการดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียนให้ปฏิบัติงานสำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร โดยเฉพาะ วาริน แซ่ตัน (2543 : 10) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องบริหารไปในทางที่จะทำให้สถานศึกษาเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพเพื่อนร่วมงานภายในสถาบันมีความอบอุ่น มีความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งเป็นเจ้าของมีความสุขสบายใจอยากมาทำงาน มีความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น จะเห็นได้ว่า การบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพจะต้องมีสภาพที่คล่องตัวมีอิสระในการดำเนินการทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารด้านงบประมาณและการบริหารงานด้านงานวิชาการ สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 42) ซึ่งกล่าวว่า ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานความสัมพันธ์ของคนในโรงเรียนจะเป็นแบบการร่วมมือ และบรรยากาศจะเป็นบรรยากาศแบบเปิด มีการทำงานเป็นทีมความสัมพันธ์ของคนในองค์กรเป็นแบบผูกพันกัน ในทางตรงกันข้าม การบริหารแบบมีการควบคุมมาจากภายนอกจะเน้นการบังคับบัญชา การใช้คำสั่ง ความสนใจของคนในแต่ละระดับจะแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ของคนในองค์กรมีลักษณะแบบปิด บรรยากาศขององค์กรจะไม่ค่อยดี ยิ่งถ้าหัวหน้าไม่สนใจในงานบรรยากาศก็จะเข้าสู่สภาพที่เป็นแบบไร้หัวหน้า ถ้าครูส่วนใหญ่ไม่สนใจในงาน และหัวหน้าไม่เข้ามามีบทบาทชักนำ หรือมีส่วนช่วย ก็จะกลายเป็นบรรยากาศแบบปล่อยปละละเลย แต่ถ้าหัวหน้าควบคุมอย่างเข้มงวด บรรยากาศจะเป็นแบบเข้มงวด ซึ่งบรรยากาศทั้ง 3 แบบนี้ไม่เป็นผลดีต่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน และมีผลเสียต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนด้วย สอดคล้องกับ ธนิศร พิบูลแถว (2542 : 1-2) ที่สรุปไว้ว่า ธรรมชาติของบรรยากาศองค์กร มีลักษณะเชื่อมโยงลักษณะขององค์กรที่มองเห็นได้เข้าใจได้จากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางลบและทางบวกและมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กรเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน กระตุ้นให้มีเจตคติที่ดีต่อองค์กร และความพึงพอใจของบุคคลที่อยู่ในองค์กร ถ้าเป็นบรรยากาศที่ดีย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อองค์กร ถ้าเป็นบรรยากาศที่ไม่ดีย่อมมีผลตรงข้าม หากมีการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานแล้ว ก็จะช่วยให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น และบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้เร็วขึ้น บรรยากาศจึงเป็นสิ่งที่เกิดมาควบคู่กับการบริหารองค์กร ที่บุคลากรทุกคนในองค์กรควรมีส่วนและสิทธิในการสร้างบรรยากาศที่ดีในเกิดขึ้นในองค์กร

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบรรยากาศองค์กรเป็นลักษณะของสภาพแวดล้อมองค์กรที่มีผลต่อการรับรู้หรือความรู้สึกของบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อมและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานทำให้เกิดเจตคติที่ดีตลอดจนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทุกคนต้องช่วยกันสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีในองค์กร

ความหมายของบรรยากาศในการทำงาน

ในการศึกษาส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง บรรยากาศในการทำงาน นั้น จะพบคำว่า“บรรยากาศองค์กร” หรือบางครั้งก็อาจมีการใช้คำว่า “วัฒนธรรมของบริษัท” หรือ “วัฒนธรรมขององค์กร” หรือ “บุคลิกภาพขององค์กร” เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ความหมายที่กล่าวมาข้างต้นเหล่านี้ ไม่แตกต่างไปจากความหมายของ “บรรยากาศในการทำงาน” ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ในวงการธุรกิจดังนี้ (พสุ เดชะรินทร์. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.pasuonline.net>)

จึงให้นิยามศัพท์ไว้ว่า เป็นความหมายของบรรยากาศในการทำงาน นั่นคือความหมายของบรรยากาศองค์กร นั่นเอง ทั้งนี้นักวิชาการได้ให้ความหมายที่เกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนไว้ดังนี้

ทำนอง ช่อชู (2537 : 18) กล่าวว่า บรรยากาศองค์กรของโรงเรียน คือ บรรยากาศในการปฏิบัติงานในโรงเรียน หรือสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานหรือคุณลักษณะภายในโรงเรียน ซึ่งเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ

ปัญญา คงศรี (2538 : 29-37) อธิบายไว้ว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึงสภาวะที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่บอกถึงโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ และมีผลต่อพฤติกรรมครู และนักเรียน ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อันเป็นผลที่เกิดจากการผสมกลมกลืนระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารและพฤติกรรมครู

มารศรี สุธานี (2540 : 15) กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับคณะครู และระหว่างคณะครูด้วยกัน ซึ่งทำให้โรงเรียนแตกต่างไปจากอีกแห่งหนึ่งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียนนอกจากนั้น

ฮอยและมิสเกล (ศราวุธ บรอฮิม. 2550 : 42 ; อ้างอิงจาก Hoy and Miskel. 1995 : 185 – 186) กล่าวว่า บรรยากาศของโรงเรียนหมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มบุคคลในโรงเรียน มีผลทำให้โรงเรียนแห่งหนึ่งแตกต่างไปจากโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของในโรงเรียน

สรุปได้ว่า บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกรู้สึกบุคคลที่มีต่อคุณลักษณะของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน อันเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและบุคคลที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งผลต่อขวัญกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในโรงเรียน ก่อให้เกิดบรรยากาศในโรงเรียน

ความสำคัญของบรรยากาศของโรงเรียน

บรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ หรือความรู้สึกรักของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะกระทำได้โดยการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียนอันจะเป็นผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ (มารศรี สุธานี. 2540 : 61) กล่าวได้ว่า บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลในการจูงใจบุคลากรในองค์การให้มีความเต็มใจและมีความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรยากาศในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมักจะเป็นบรรยากาศแบบเปิดหรือบรรยากาศแบบแจ่มใส ซึ่งทำให้ขวัญของครูสูงและสนับสนุนในการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ดังที่ สเตียร์ส (พิชญาภา อินทรนัญ. 2550 : 49 ; อ้างอิงจาก Steers. 1977 : 104-109) ได้กล่าวไว้ว่าบรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ดังนี้

1. บรรยากาศของโรงเรียนเป็นการรับรู้ของบุคลากรและกลุ่ม เป็นพฤติกรรมองค์กร ฉะนั้นในการกำหนดรูปแบบการบริหารจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของบุคลากรทั้งบุคคลและกลุ่ม

2. การที่บรรยากาศของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันผู้บริหารต้องพิจารณาถึงเป้าหมายและพยายามที่จะนำโรงเรียนไปสู่การสร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อองค์กรทั้งสอดคล้องกับเป้าหมายของบุคลากร ทั้งแผนงานและเป้าหมายของโรงเรียนโดยสร้างบรรยากาศแบบเน้นผลสำเร็จ

3. บรรยากาศของโรงเรียนทำให้เกิดผลดีมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรม ต่อบุคลากรในโรงเรียนคือความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) ผลการปฏิบัติงาน (Job Performance)

สมถวิล แก้วปลั่ง (2542 : 27-28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบรรยากาศองค์การ ดังนี้

1) บรรยากาศองค์การแบบหนึ่ง ทำให้การปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งดีกว่าบรรยากาศองค์การแบบอื่น ๆ คือ บรรยากาศแบบเข้มเขม มีผลทำให้บุคลากรในองค์การมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายน้อยตรงกันข้ามกับบรรยากาศแบบแจ่มใสผู้ปฏิบัติงานมีขวัญกำลังใจสูง ร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความสนิทสนมกลมเกลียว จะมีผลทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย

2) ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อบรรยากาศในองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนงานในองค์การคือแบบของการเป็นผู้นำ เจตคติและวิธีการของผู้บริหารที่ใช้กับผู้ใต้บังคับบัญชามีผลกระทบต่อบรรยากาศขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบของการเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงจะถูกปฏิบัติตาม โดยผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความเข้าใจว่า เป็นแนวทางที่ถูกต้องของการปฏิบัติ บุคลากรและองค์การมีความสำคัญต่อการกำหนดผลการปฏิบัติงาน บุคลากรในองค์การที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ จะทำให้ผลผลิตต่ำ บุคลากรจะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงาน ไม่เกิดความคิดริเริ่ม และมีเจตคติที่ไม่พึงประสงค์ต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ส่วนในองค์การที่มีการประสานสัมพันธ์ และเน้น

ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในหมู่บุคลากร จะทำให้เกิดความพอใจในงาน มีเจตคติที่ดีต่อบุคลากรในองค์กร เกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ผลงานยังอยู่ในระดับต่ำ และในองค์การมีบรรยากาศมุ่งผลสำเร็จของงาน

ฮัลปีนและครอฟท์ (ศิริพงษ์ เสาภายน. 2547 : 91-92 ; อ้างอิงจาก Halpin and Croft. 1966 : 174-181) ได้กล่าวถึงการจัดแบบบรรยากาศ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละแบบไว้ดังนี้

1. บรรยากาศแบบแจ่มใส (The Open Climate) เป็นบรรยากาศองค์การที่บุคลากรในโรงเรียนมีขวัญกำลังใจดีมาก ครูมีความสามัคคีช่วยเหลือการทำงานเป็นอย่างดี มีงานทำพอเหมาะกับความสามารถ จึงมีผลงานที่ดี มีความพึงพอใจในการทำงานและการแก้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติงานสะดวก ผู้บริหารไม่ต้องออกคำสั่ง ควบคุม หรือนิเทศบ่อย ๆ เพราะครูมีระเบียบวินัยดี มีความสัมพันธ์กับผู้บริหารดี บรรยากาศแบบนี้เป็นที่พึงประสงค์ของบุคลากรมากที่สุด และเป็นแบบที่ดีที่สุด

2. บรรยากาศแบบอิสระ (The Autonomous Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีอิสระในการสร้างความสัมพันธ์กันฉันท์มิตร ครูได้รับความพึงพอใจในความสัมพันธ์กันฉันท์มิตร ครูมีความสามารถและร่วมมือกันดี ผู้บริหารมีวิธีการ กฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่าง ๆ พร้อมจะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติให้ครู ขวัญและกำลังใจของครูดี แต่ไม่ดีเท่าบรรยากาศแจ่มใส ผู้บริหารจะแสดงความกรุณาปรานีและคอยช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว ผู้บริหารจะใช้วิธีปฏิบัติงานหนักและสร้างแบบอย่างในการทำงานที่ดี พฤติกรรมผู้บริหารของบรรยากาศแบบนี้ค่อนข้างเข้มงวดกวาดขันมากกว่าผู้บริหารแบบแจ่มใส

3. บรรยากาศแบบควบคุม (The Controlled Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารเน้นความสำเร็จของผลการทำงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะคอยควบคุม ตรวจสอบ ออกคำสั่ง หรือนิเทศงานของครู จนครูไม่มีเวลาสร้างความสัมพันธ์กันฉันท์มิตร แต่เนื่องจากมีผลงานที่ดี จึงทำให้ครูมีความภาคภูมิใจ และพลอยมีกำลังใจกล่าวปกติเล็กน้อย ครูต้องร่วมมือกันทำงานอยู่ตลอดเวลาทำให้ความสามัคคีในหมู่คณะดี ผู้บริหารให้ความสะดวกในปฏิบัติงานของครูน้อย แต่จะกำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบวิธีในการทำงานให้ครูตลอดเวลา ผู้บริหารจะไม่สนใจ ความคิดเห็น หลักการและเหตุผลของผู้อื่นเลย

4. บรรยากาศแบบสนิมสนม (The Familiar Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์กันฉันท์มิตรสหาย ผู้บริหารสนใจงานน้อยจึงไม่ออกคำสั่ง กฎเกณฑ์ ระเบียบหรือการนิเทศงาน ทำให้ครูขาดความสามัคคีในการทำงาน ครูไม่ค่อยมีงานทำ ขวัญกำลังใจ อยู่ในระดับปานกลาง ขาดความพึงพอใจในการทำงาน

5. บรรยากาศรวบอำนาจ (The Paternal Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารงานออกคำสั่งควบคุม ตรวจสอบและนิเทศงานอย่างใกล้ชิด ผู้บริหารควบคุมเวลาปฏิบัติงานของครู มากกว่าที่จะอำนวยความสะดวก ผลงานมีน้อย ขวัญกำลังใจของครูเสีย ผู้บริหารทำตัวรู้ดีทุกเรื่อง ทั้ง ๆ ที่บางเรื่องรู้เพียงงู ๆ ปลา ๆ ทำให้ครูเบื่อหน่ายและรำคาญพฤติกรรมผู้บริหารเป็นอย่างมาก

6. บรรยากาศแบบซิมเซา (The Closed Climate) เป็นบรรยากาศที่ผู้บริหารงานบริหารงานโดยขาดความรู้ ขาดบุคลิกภาพของผู้ และสมรรถภาพในการบริหารงานบุคคล ครูเสียขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะขาดความสำคัญอันที่มิตร และความภาคภูมิใจในผลงานมีน้อยมากและขาดความสามัคคีในการทำงาน ผู้บริหารไม่คำนึงถึงจิตใจของบุคลากร

ศิริพงษ์ เสาภาน. (2547 : 90- 91) กล่าวถึงสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association of School Principals: NASSP) ที่ศึกษาบรรยากาศในโรงเรียน โดยกำหนดรูปแบบการศึกษาออกเป็น ด้านบริบท ปัจจัยป้อน บรรยากาศ และผลการเรียนของนักเรียนมากำหนดเป็นข้อสมมติฐาน ดังนี้

1. บรรยากาศและความพึงพอใจ มีความแตกต่างกันแต่มีแนวคิดสัมพันธ์กัน
2. บรรยากาศไม่ใช่ประสิทธิผลแต่เป็นตัวกำหนด
3. ผลลัพธ์ของนักเรียน (ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และข้อมูลที่มีคุณค่า) มีความเหมาะสมที่สุดในการวัดความสำเร็จของโรงเรียน

จากข้อสมมติฐานดังกล่าว NASSP ได้นำมาใช้เพื่อหาเกณฑ์ปกติกับครู 1,500 คน นักเรียน 14,600 คน ผู้ปกครอง 4,400 คน ผลการศึกษาพบว่าบรรยากาศโรงเรียนเกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 2) ความปลอดภัยและความคงอยู่ 3) การบริการ 4) การปฐมนิเทศทางวิชาการให้นักเรียน 5) ค่านิยมทางพฤติกรรมนักเรียน 6) การแนะแนว 7) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ๆ 8) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและชุมชน 9) การจัดการเรียนการสอน 10) กิจกรรมนักเรียน

องค์ประกอบของบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียน NASSP จัดทำและได้สร้างเครื่องมือชื่อ The School Learning Climate Assessment ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับที่ NASSP ได้ดำเนินการ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษา รัฐมิชิแกนและเทนเนสซี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน ครู ครูใหญ่ เครื่องมือคือแบบสอบถามแบบลิเคิร์ตสเกล จำนวน 60 ข้อ เมื่อวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) แล้วพบว่าบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ภาวะผู้นำในการบริหารงานสอน (Administrative Instructional Leadership) ได้แก่ พฤติกรรมการสอนการจัดกิจกรรม บทบาทที่คาดหวังต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมคือ ใช้เกณฑ์จากการสอนมากกว่าจะยึดเกณฑ์การบริหาร ตัวบ่งชี้ดังกล่าวได้แก่ ครูที่ดีคือครูที่สามารถสอนให้นักเรียน

รอบรู้ นักเรียนที่ดีคือมีความสำเร็จสูง ผู้บริหารที่ดีคือเป็นผู้นำทางการสอนสามารถจัดให้นักเรียนมีความสำเร็จสูง โดยระบุรายละเอียดลงไปว่าผู้นำทางการสอน คือ 1) กระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานให้เกิดผลสูงสุด 2) ร่วมกับครูทำการพัฒนาระบบวัตถุประสงค์ให้เกิดผลดีต่อการเรียน 3) พัฒนาความร่วมมือการวัดผลหลักสูตร 4) วางแผนในการประเมินผลและรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียน 5) กระตุ้นให้มีการศึกษาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอนอย่างต่อเนื่อง

2. เน้นผลสัมฤทธิ์ (Emphasis Achievement) องค์ประกอบนี้เกี่ยวข้องกับพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน รวมทั้งข้อตกลงที่จะทำให้ให้นักเรียนได้ดี โรงเรียนจึงต้องจัดงานที่หลากหลายเป็นต้นว่าการสอนร่วมกัน สุขภาพและอนามัย การจัดอาหาร เพศศึกษา กำลังใจในการสอน โดยยึดเป้าหมายสำคัญ 5 ประการคือ 1) การเตรียมเด็กเพื่ออนาคตที่เปลี่ยนแปลงไป 2) ให้นักเรียนรอบรู้ทักษะพื้นฐาน 3) ย้ำความแตกต่างตามความสามารถของนักเรียน 4) จัดให้เป็นพลเมืองดี 5) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียน

3. ความคาดหวังและการประเมินผลนักเรียน (Expectations and Evaluations) ความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจุบันและอนาคตที่ครูจะต้องคำนึงถึง คือความคาดหวังว่านักเรียนจะเรียนได้ และเชื่อว่านักเรียนจะเรียนได้ เช่น ประเมินผลสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นต้น องค์ประกอบที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของโรงเรียนซึ่งเป็นไปตามความเชื่อและเจตคติของครูตัวบ่งชี้ดังกล่าวขององค์ประกอบนี้ คือ 1) นักเรียนทุกคนสามารถเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน 2) นักเรียนทุกคนได้รับการคาดหวังว่าจะมีความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนด 3) ครูสามารถประสบความสำเร็จในการสอนนักเรียนทุกคน 4) การทดสอบการปฏิบัติมีความเหมาะสมกับความสำเร็จของโรงเรียน 5) บรรทัดฐานของคณะครูช่วยส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติสูง 6) คณะครูยอมรับข้อตกลงที่จะทำให้ให้นักเรียนทุกคนประสบความสำเร็จ

4. การใช้ข้อมูลจากการทดสอบเพื่อประเมินผลโปรแกรม (Using Test Data to Evaluate Programs) ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวัดผล ได้แก่ 1) การวินิจฉัยอย่างต่อเนื่อง การให้ผลย้อนกลับ การติดตามผลความก้าวหน้าของนักเรียน 2) ตรวจสอบผลการบันทึก การรอบรู้ในการเรียนของนักเรียนทุกคน 3) แกะไขการสอนตามข้อมูลที่ได้จากการวินิจฉัย 4) ข้อมูลของโรงเรียนทุกด้านที่มีการประเมินผลและการปรับปรุงโปรแกรมการสอนของโรงเรียน

5. ความปลอดภัยและการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม (Safe and Orderly Environment) เป็นการรักษาสภาพการจัดระเบียบ การแนะนำการปฏิบัติงานของสภาพแวดล้อมโรงเรียน รวมทั้งวินัยในชั้นเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อคิดที่ว่าโรงเรียนจะไม่สามารถดำเนินการตามองค์ประกอบนี้ได้ถ้านักเรียนทุกคน ครู และผู้บริหาร ไม่ทำงานร่วมกัน นักเรียนจะต้องรับผิดชอบที่จะประพฤติในสิ่งที่ไม่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของคนอื่น ในการเรียนรู้พฤติกรรมของนักเรียนจะต้องได้รับการดูแลจากผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์เด็ก นักเรียนอื่น ๆ และชุมชน

6. การรวมกลุ่มในการสอน (Grouping for Instruction) หมายถึง นักเรียนที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มแล้วให้ปฏิบัติตามๆกัน ไม่ว่าจะเป็นระหว่างชั้นหรือภายในชั้น ผลการให้คะแนนพบว่าถ้าหากยังมีการจัดกลุ่มและการให้ทำตามกันมากเท่าไร (ตัวอย่างเช่น ทำให้นักเรียนมีความแตกต่างกันมากภายในกลุ่ม) จะทำให้เกิดผลในทางลบมากขึ้น

7. เวลาในการสอน (Time for Instruction) องค์ประกอบสุดท้ายคือความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ให้ทำงานกับผลเรียนก็เป็นไปในทางบวก กล่าวคือถ้าให้เวลาในการทำงานมากจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้มากขึ้น

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดสร้างบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและสถานะที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากร ซึ่งส่งผลมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานบุคลากรในโรงเรียนก่อให้เกิดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่ดี บุคลากรในโรงเรียนจะมีขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งผลถึงสภาพที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน

ความหมายของความคาดหวัง

ได้มีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ ดังนี้

สุณีย์ ชีรดากร (2542 : 208) กล่าวว่า ความคาดหวัง คือ ความคาดหวังว่าพฤติกรรมนั้นจะเป็นสาเหตุให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งใจไว้

พิสิฐ มหามงคล (2546 : 17-20) กล่าวว่า ความคาดหวังในความหมายที่เป็นลักษณะทางจิตวิทยา มิได้เจาะจงที่การกระทำอย่างเดียว แต่จะรวมถึงแรงจูงใจ ความเชื่อ ความรู้สึก ทักษะคติและค่านิยมด้วย

สรุปความหมายของความคาดหวังว่า “ความคาดหวังเป็นระดับพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่อาศัยประสบการณ์เดิมของตนในการตัดสินใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดหรือต้องการให้เป็นไปตามความต้องการของตน ความคาดหวังของแต่ละบุคคลในเรื่องหรือสิ่งเดียวกันจึงอาจเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความเข้าใจ แรงจูงใจ ความเชื่อความรู้สึก ทักษะคติ ค่านิยมและการเห็นคุณค่าของความสำเร็จ”

ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy theory)

สุริย์ กาญจนวงศ์ (2542 : 58) กล่าวว่า ความคาดหวังแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ความคาดหวังเฉพาะ (Specific Expectancies) และความคาดหวังทั่วไป (Generalized Expectancies) ความคาดหวังเฉพาะสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในอดีตกับความคาดหวังทั่วไป ซึ่งเป็นผลรวมของประสบการณ์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกันหรือเกี่ยวข้องกัน ขณะที่ สันติชัย คำสมาน (2534 : 51) อธิบายว่าความคาดหวังในเชิงทฤษฎีช่วยตัดสินใจในการกระทำมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับความคาดหวัง 2 ประการ คือ พิจารณาเป้าหมายที่จะไปสู่สิ่งที่มีคุณค่ามากน้อยเพียงไร (Valence) และพิจารณาว่าสิ่งที่กระทำสามารถคาดหวังให้ไปถึงจุดหมายได้เพียงไร (Expectancy) โดยทั้ง 2 ประการนี้ มีความสัมพันธ์กัน และความคาดหวังในการทำงานสู่เป้าหมายมีแนวคิดสำคัญตามทฤษฎีการตั้ง เป้าหมาย (Goal – setting Theory) เสนอโดย สุกัญญาณี สุขสำราญ (2544 : 16 ; อ้างอิงจาก Edwin Locke. 1976 : 213) ที่เห็นว่าจิตใจของมนุษย์นั้น โดยธรรมชาติจะถูกกระตุ้นโดยเป้าหมาย (Goal) ให้ต้องแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมาย และความตั้งใจของตนเพื่อนำสู่การบรรลุเป้าหมาย ซึ่ง รักชนก โสภพิศ (2542 : 68-69) กล่าวว่าทฤษฎีความคาดหวังมีอยู่หลายฉบับที่นักทฤษฎีแต่ละคนนำเสนอโดยมีสาระที่ต่างกันเล็กน้อยแต่ที่รู้จักยอมรับกันมากเป็นของ วรูม (Vroom) ที่เห็นพ้องกันว่าแรงจูงใจเป็นผลมาจากความเชื่อของมนุษย์และ วรูม (Vroom) กล่าวถึง ความคาดหวังในทฤษฎี Valence, Instrumentality and Expectancy (V.I.E) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. V มาจากคำว่า Valence หมายถึง ความพึงพอใจของมนุษย์ที่มีต่อผลลัพธ์ (Outcomes) ของการกระทำซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของความพึงพอใจของมนุษย์ระดับของความพึงพอใจที่มนุษย์คาดหวังว่าจะได้จากผลลัพธ์นั้นๆ ไม่ใช่เกิดจากการเห็นคุณค่าที่แท้จริงของผลลัพธ์นั้นเสมอไป เช่น มนุษย์เลือกทำงานด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งเพราะต้องการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม หรือต้องการค่าจ้างที่สูง ไม่ใช่เลือกทำงานเพราะว่างานนั้นมีคุณค่าตามอุดมคติ อาจกล่าวได้ว่าความพยายามในการทำงานนั้นจากผลลัพธ์หลายอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. I มาจากคำว่า Instrumentality หมายถึง ความเชื่อถือ วิธีการในการเชื่อมโยงผลลัพธ์อย่างหนึ่งไปสู่ผลลัพธ์อีกหลายอย่าง เช่น นักเรียนเชื่อว่าการเรียนจะเป็นวิธีการไปสู่การสอบได้ การสอบได้เป็นวิธีการที่นำไปสู่การได้รับประกาศนียบัตรประกาศนียบัตรจะนำไปสู่การบรรจุเข้าทำงาน

3. E มาจากคำว่า Expectancy หมายถึง การคาดการณ์จากความเชื่อว่าผลลัพธ์จะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เช่น ถ้ามนุษย์มีความเชื่อมั่นว่าจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ย่อมทำให้

เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นความรู้สึกทางด้านจิตใจที่จะตัดสินใจเลือกทำอะไร และทำอย่างไร
จึงจะประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

นอกจากทฤษฎีดังกล่าวแล้ว วรูม (รักชนก โสภพิศ. 2542 : 68-69 ; อ้างอิงจาก Vroom. 1970 : 9-103) ได้อธิบายความคาดหวังด้วยสูตร คือ $Motivation = Expectancy \times Valence$ หรือ แรงจูงใจ = ความคาดหวัง X คุณค่าของผลลัพธ์

จากสูตรอธิบายได้ว่าระดับของแรงจูงใจเป็นไปตามระดับความต้องการที่คนเรามีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่งและระดับความเป็นไปได้ที่จะได้รับสิ่งนั้น หลักการพื้นฐานที่สำคัญของทฤษฎีนี้มีคือ

1. ปัจจัยภายใน (ความต้องการ) และปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม) ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล

2. พฤติกรรมใด ๆ เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเองของบุคคล

3. บุคคลมีความแตกต่างกันในความต้องการ ความปรารถนาและเป้าหมาย

4. บุคคลจะเลือกใช้พฤติกรรมโดยยอมเป็นไปตามการรับรู้ผลต่อเนื่องจากพฤติกรรมนั้น

5. แรงจูงใจตามทฤษฎีนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยตัวแปรสำคัญสองตัวประกอบกันคือ

ความคาดหวังและคุณค่าของผลลัพธ์

ความคาดหวังเกี่ยวกับครู ประกอบด้วย

1. ต้องมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการประกอบวิชาชีพครู

2. เป็นผู้นำด้านความคิดและความรู้ในชุมชน

3. ไม่ทำร้ายหรือรังแกผู้เรียน

4. เป็นบุคคลที่มีศักดิ์ศรีและเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม

สำหรับสังคมมีความคาดหวังถึงคุณสมบัติของครูที่ดีไว้ 4 ประการ คือ

1. ชอบเด็ก ชอบการเป็นครู ผู้ “เบิกทางแห่งปัญญา” ให้เด็กเห็นเด็กเหมือนลูกหลาน

ทุ่มเทเวลาและให้ความช่วยเหลือ

2. ชอบท้าทายกระตุ้นให้เด็กแก้ปัญหาขอพบหาข้อมูลด้วยตนเองท้าทายสติปัญญาเด็ก

3. ชอบเป็นนักเรียนเสียเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ใฝ่หาข้อมูลใหม่ ๆ มาประดับภูมิปัญญา

4. ชอบชุมชน ชอบการพบปะชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้าใจชีวิตชุมชนและนำพลังชุมชน

มาเป็นประโยชน์กับการเรียนรู้ของเด็ก

นอกจากนี้ สังคมยังคาดหวังว่าครูในอนาคตจะต้องเป็น

1. นักเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็นความรู้ใหม่ ๆ

2. ผู้เชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลที่ปัจจุบันใช้ในสื่อต่าง ๆ ที่เป็นแหล่ง

3. ผู้ติดตามความก้าวหน้าเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ อยู่เสมอและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ กับเพื่อนร่วมวิชาชีพ

4. นักจิตวิทยาชั้นเลิศสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันความรู้และปรับตัวในยุคโลกาภิวัตน์ได้
ความคาดหวังเกี่ยวกับผลการศึกษา

เนื่องจากครูเป็นบุคลากรสำคัญในการจัดการศึกษาสังคมจะถือว่าครูจะต้องรับผิดชอบต่อผลการศึกษาถ้าผลการศึกษาไม่เป็นที่น่าพอใจ สังคมมักจะโทษครูดังนั้นความคาดหวังเกี่ยวกับผลการศึกษาจะมีผลกระทบต่อวิชาชีพครู ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จึงได้บรรจุสาระเกี่ยวกับผลการศึกษาไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้คือ

1. การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6)

2. การเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ (มาตรา 8)

2.1 ระบอบประชาธิปไตย

2.2 การรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย เสมอภาคและศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์

2.3 ความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

2.4 การรู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ

2.5 ความรู้อันเป็นสากล

2.6 ความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง

2.7 ความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอถกนในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (มาตรา 10)

4. บุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสและบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องได้รับการจัดการศึกษาให้เหมาะสม (มาตรา 10)

5. ให้มีการศึกษาภาคบังคับจำนวน 9 ปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก (มาตรา 17)

การจัดการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ความคิดความประพฤติทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ชุมชน ต่าง คาดหวังในการจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ความหมายของความคาดหวังนักวิชาการต่างให้ความหมายไว้ดังนี้

ชัชมนกร พรภาณุวิชญ์ (2540 : 6) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ หรือการคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลอื่นที่คาดหวัง ในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนเอง ต้องการหรือคาดหวังเอาไว้

บุญทริกา ดวงจิต (2548 : 8) อธิบายว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังเป็น การคาดคะเนหรือคาดหมายสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลหวังที่จะให้เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต ซึ่งระดับ ความต้องการจะสูงหรือต่ำเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่บุคคลนั้น ๆ เคยได้รับมาก่อน

รักษพล วงษ์ม่วง (2540 : 8) ได้ให้ความหมายว่า ความคาดหวังหมายถึงความคิดเห็นหรือ อาการสิ่งที่คาดคิด หรือความหมายว่าจะกระทำได้และปรารถนาจะไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนหมายถึง ความต้องการของชุมชนที่มี ต่อแนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องการให้โรงเรียน ผู้บริหาร และครูดำเนินงานและปฏิบัติตาม แนวทางที่ต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวังไว้

มารศรี สุธานีธิ (2540 : 68 – 69) ได้ศึกษาความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชนที่มี ต่อโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ความคาดหวังทางวิชาการ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบแข่งขันด้านวิชาการต่าง ๆ และให้บริการด้านวิชาการชุมชน
2. ความคาดหวังทางด้านจริยธรรม คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาด้วยการเน้น การพัฒนานักเรียนด้านจิตใจ กริยามารยาท วัฒนธรรม ซาบซึ้งในศิลปะ และเลื่อมใสการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย การมีสุขภาพสมบูรณ์ และการส่งเสริมด้านจริยธรรมแก่ชุมชน
3. ความคาดหวังทางด้านวิชาชีพ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นให้ ผู้เรียนมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และการให้บริการด้าน วิชาชีพแก่ชุมชน ชุมชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนโดยผ่านคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน ผู้ปกครองสมาคมครูและผู้ปกครองและองค์กรเกี่ยวกับการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้น การจัดการศึกษา ตามความคาดหวังของชุมชนเป็นเรื่องที่ผู้สอนต้องรู้ปัญหาของชุมชนให้ดีเสียก่อนและทำความเข้าใจ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

สรุปได้ว่า ชุมชนต่างคาดหวังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและแนวปฏิบัติตามจริยธรรมและวัฒนธรรมตามท้องถิ่นของไทย รวมทั้งการสร้างทักษะอาชีพและในการดำรงตน และประกอบอาชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเพราะสถานศึกษาและชุมชนเป็นสถาบันที่มีความใกล้ชิดกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนด้วย

พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน

ความหมายพฤติกรรมกรเรียน

พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จหรือไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้อของผู้เรียน ทั้งนี้ กิจการต่างให้ความหมายไว้ดังนี้

กิ่งกาญจน์ ปานทอง (2545 : 45) สรุปว่า ความหมายของพฤติกรรมกรเรียนว่า หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมกับวัน เวลา และสถานที่ ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การฟัง การอ่าน การจดโน้ตเพื่อช่วยจำ การส่งการบ้าน การทบทวนบทเรียน และการเตรียมตัวสอบ เป็นต้น

สุทัศน์ สีแก้วเขียว (2548 : 9-11) สรุปว่าเป็น พฤติกรรมกรเรียน หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกถึงความเอาใจใส่ในการเรียนของบุคคล ซึ่งกระทำหรือการแสดงออกเป็นประจำในเวลาเรียนจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

ภัทรสิริณี เสวตไอยาราม (2549 : 12) กล่าวว่า พฤติกรรมกรเรียนที่เหมาะสม หมายถึง การกระทำ หรือวิธีการของผู้เรียนที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าในขณะนั้นตลอดจนมีการวางแผนในการจัดระบบกรเรียนที่เหมาะสมและการทำงานเพื่อส่งเสริมกรเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พรพจน์ เพ็ชรทวีพรเดช (2547 : 36) สรุปว่า ความหมายของพฤติกรรมกรเรียน หมายถึง การกระทำกิจกรรม การตอบสนอง ปฏิกริยา หรือวิธีการและเทคนิคในการเรียนของนักเรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ ให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดในวิชาต่าง ๆ โดยมีการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอด้วยความพึงพอใจ และมานะพยายามที่จะพัฒนากรเรียนให้ดีขึ้นโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

สรุปได้ว่า พฤติกรรมกรเรียนหมายถึงการกระทำหรือการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนในด้านการเรียน โดยเฉพาะวิธีการในการเรียน การปฏิบัติตน การรู้จักใช้เวลาในการเรียนการเอาใจใส่และความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน ซึ่งพฤติกรรมกรเรียนสามารถปรับปรุงและแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสม

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนถือเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดี จะทำให้การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติประสบผลสำเร็จ แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่ดีจะทำให้การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พฤติกรรมการณ์เรียน เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนต้องแสดงออกและจำเป็นต้องมีเพื่อที่จะสามารถเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ได้ และเพื่อให้ได้ประโยชน์จากประสบการณ์ในห้องเรียนอย่างเต็มที่ (คารณิ อุทัยรัตนกิจม. 2544 : 12) การสอนการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้นักเรียนมีเหตุผลสำคัญ 3 ประการคือ

1. ครูไม่ได้อยู่กับนักเรียนตลอดเวลา เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือหรือบอกให้นักเรียนทราบถึงผลการปฏิบัติงาน
2. นักเรียนจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ถึงการมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมการณ์กระทำของตนเอง

3. เพื่อให้แน่ใจว่าผลของการปรับพฤติกรรม โดยใช้แรงจูงใจภายนอกนั้น ไม่เพียงแต่มีผลในทางบวกเท่านั้น แต่มีผลคงทนอยู่เป็นระยะเวลานาน

ทิสนา แคมมณี (2542 : 10) ได้เสนอบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนไว้ดังนี้

1. การทบทวนความรู้เดิม และมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ต่างๆจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย
2. ศึกษาหรือลงมือทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจ ใช้ความคิดในการถกเถียง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง
3. สรุปและจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดผลคงทน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้สะดวก

4. นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต การประยุกต์ใช้ช่วยต่อยอดความเข้าใจ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและยังช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมอีกด้วย ในการดำเนินการตามบทบาททั้งสี่ ผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรมที่จำเป็นในการเรียนรู้กับผู้อื่นดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่างๆ รับฟังพิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ ได้ตอบคำถาม สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น ดังนั้น ครูสามารถนำกระบวนการการควบคุมพฤติกรรมมาใช้ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการตั้งใจเรียน ซึ่งอาจจะประกอบด้วยพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (คารณิ อุทัยรัตนกิจม. 2544 : 13)

1. นักเรียนกำลังมองครู และกำลังฟังครูในขณะที่ครูกำลังอธิบายตัวอย่าง แสดงแผนภาพ หรือแสดงวิธีการแก้ปัญหาโจทย์ต่าง ๆ
 2. นักเรียนกำลังทำงานที่ครูมอบหมายให้
 3. นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งของครู
 4. นักเรียนกำลังมองอุปกรณ์ หรือสิ่งประกอบการสอนอื่น ๆ ตามที่ครูบอกให้ดูองค์ประกอบ
- พฤติกรรมการเรียนรู้

พิมพ์อ สดเอี่ยม (2547 : 61) กล่าวถึง ทักษะในการเรียนระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ทักษะการอ่าน คือ อ่านเร็ว อ่านเป็น อ่านรู้เรื่อง อ่านแล้ววิเคราะห์ได้และจำได้
2. ทักษะการเขียน คือ เขียนถูกต้องตามหลักภาษา เขียนจากภาษาของตน และเขียนจากการอ่านที่หลากหลาย
3. ทักษะการฟัง คือ มีสมาธิในการฟัง จับประเด็นได้และจำได้
4. ทักษะการถาม คือ ฝึกตั้งคำถามที่มาจากการคิดวิเคราะห์ ถามเพื่อให้ตนกระจ่างขึ้น
- ถามเพื่อให้ได้คำตอบ ถามเพื่อให้เกิดความรู้ที่แตกฉาน และมีมารยาทในการถาม
5. ทักษะการคิด คือ รู้จักคิดเป็น คิดได้ คิดออก คิดวิเคราะห์ คิดกระจุก คิดกระจายคิดอย่างเป็นระบบ
6. ทักษะการจดบันทึก คือ จดเฉพาะหัวข้อและประเด็นเพื่อนำไปค้นคว้าต่อ
7. ทักษะการค้นคว้า คือ การค้นคว้าโดยใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้เกิดความกว้างขวางในการค้นคว้า ได้ความรู้อย่างรวดเร็ว ทันสมัย
8. ทักษะทางภาษา คือ ควรมีทักษะภาษาอื่น จะสามารถหาความรู้ได้เพิ่มมากขึ้น
9. ทักษะทางร่างกาย คือ ความสามารถในการดูแลและรักษาสุขภาพเพื่อรองรับการศึกษาที่หนักในระดับอุดมศึกษาได้
10. ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น คือ เพราะการศึกษาในสถาบันการศึกษเป็นสมาคมของผู้แสวงหาความรู้เพื่อเป็นปัญญาชน จึงควรมีมโนชนสัมพันธ์ที่ดี และมีมารยาทต่อกันทั้งระหว่างที่ศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปแล้ว
11. ทักษะการวางแผนและการบริหารเวลา

ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 14) ได้เสนอแนะวิธีเรียนให้เก่ง ดังนี้

1. การปฏิบัติตัวในห้องเรียนที่โรงเรียน ขณะที่ครูอาจารย์กำลังสอนในชั้นเรียนนักเรียนไม่ควรพูดคุยกัน ให้ความสนใจเฉพาะสิ่งที่ครูสอนเท่านั้น ตอนใดฟังครูอธิบายไม่ทันหรือไม่เข้าใจ แจ่มแจ้งควรยกมือทันที ขณะฟังหรือจดคำอธิบายของครู บางทีจดไม่ทันควรเว้นที่จดไว้ภายหลังแต่

รับจดในสิ่งที่ครูกำลังพูดอยู่ ลักษณะของการจดควรจดจากความเข้าใจของนักเรียนเอง ไม่จดทุกคำพูดของอาจารย์

2. การปฏิบัติตัวนอกห้องเรียน

2.1 ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้ว

2.2 ควรทำตารางเวลาส่วนตัวประจำสัปดาห์เอาไว้ว่าเวลาไหนจะทำอะไร

นอกจากพฤติกรรมการเรียนแล้ว การประเมินพฤติกรรมก็ถือเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปรับพฤติกรรมเพราะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยทำให้สามารถวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม และสถานะของอินทรีย์ที่มีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินพฤติกรรมนี้เองจะช่วยทำให้สามารถกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างถูกต้องเพราะจะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา นอกจากนี้ยังสามารถทำให้เลือกเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป้าหมายได้ รวมทั้งการประเมินพฤติกรรมยังช่วยให้สามารถประเมินประสิทธิภาพของเทคนิคการปรับพฤติกรรมได้อีกด้วย

หลักการประเมินพฤติกรรมระยะแรกนั้นอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นเฉพาะพฤติกรรมภายนอก และตัวแปรต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่สามารถสังเกตเห็นได้และวัดได้ ดังนั้นวิธีการประเมินพฤติกรรมในระยะแรกจึงนิยมใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมเป็นหลัก แต่ระยะหลังนักปรับพฤติกรรมพบว่าพฤติกรรมหลายพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้นักปรับพฤติกรรมในยุคปัจจุบันจึงหันมาใช้วิธีการประเมินพฤติกรรมภายในด้วยการรายงานตนเอง (Self-Report) นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการนำเครื่องมือวัดทางสรีระมาใช้ในการประเมินสถานะของอินทรีย์ด้วยเรียกว่า เครื่องมือให้ข้อมูลป้อนกลับทางชีวภาพ (Biofeedback) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบันวิธีการประเมินพฤติกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วิธีการประเมินพฤติกรรมทางตรง ประกอบด้วย

- 1.1 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
- 1.2 การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง
- 1.3 การวัดที่ผลของพฤติกรรม
- 1.4 การวัดทางจิตสรีระ

2. วิธีการประเมินพฤติกรรมทางอ้อม ประกอบด้วย

- 2.1 การสัมภาษณ์
- 2.2 การรายงานตนเอง

สรุปว่า พฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนก็คือ ลักษณะของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นความต้องการสนใจใฝ่รู้ กระทำขณะเรียนจะต้องมีการวางแผนถึงวิธีการเรียน ที่ถูกต้องมีความตั้งใจร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน และ ปฏิสัมพันธ์ ได้ตอบ ถัดค้าน สนับสนุนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น และควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการยาบทอกันกับครูและนักเรียนระหว่างที่ศึกษา อัตราการเรียนของผู้เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน การจัดสรรเวลาในการศึกษาถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่สำคัญ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน ให้ได้ผลดีขึ้นประการหนึ่งนักเรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนที่ดีต้องกระทำหรือแสดงออกเป็นประจำในเวลาเรียนและนอกเวลาจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 20) ให้ความเห็นว่าการเป็นผู้นำทางวิชาการ คือการปฏิบัติตนของผู้บริหารเป็นแบบอย่างของผู้้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะผู้นำทางวิชาการ ต้องให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม หมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้

วิมลรัตน์ บุญชู (2549 : 32) สรุปว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้สามารถและเข้าใจในเรื่องการบริหารสถานศึกษาและหลักการบริหารทางวิชาการ เป็นอย่างดี และสามารถทำให้สถานศึกษามีมาตรฐานและคุณภาพเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

จันทร์ธานี สงวนนาม (2533 : 63) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการนั้น หมายถึง การที่ผู้นำได้นำความรู้ ความสามารถ แนวคิด เทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพต่อการศึกษามาใช้ในการเรียน การสอนและพัฒนาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า การเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน มีวิสัยทัศน์ด้าน วิชาการ นำความรู้ ความคิด เทคนิควิธีใหม่ ๆ มากำหนดเป้าหมายและหลักสูตรของโรงเรียนมีการนำ นโยบายไปปฏิบัติส่งเสริมกิจกรรมและการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน การปฐมนิเทศ และ ประเมินผลการเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนรวมทั้งการส่งเสริมแรงจูงใจของครูและ นักเรียน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ

พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะการที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลนั้นตัวบ่งชี้สำคัญตัวหนึ่งคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวก ดังนั้น โรงเรียนที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ก็จะเป็นผู้นำที่สามารถทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนสูง ซึ่ง ประเวศ วะสี (2542 : 48) ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเป็นคนฉลาด เห็นแก่ส่วนรวม การติดต่อสื่อสารรู้เรื่อง และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีใจฝักใฝ่ทางด้านวิชาการ เป็นผู้ทรงปัญญาและตั้งอยู่ในความถูกต้อง ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียน โดย ภิญโญ สาธร (2535 : 436) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจะเป็นผู้รับผิดชอบในการนำทางด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่หลักของโรงเรียนก็คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารต้องกระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำในการประสานงานและทำงานด้านวิชาการร่วมกับครูเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น งานวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในเรื่องหลักสูตรการจัด โปรแกรมการเรียนการสอน การจัดทำโครงการสอน การเตรียมการสอน สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การจัดบุคคลเข้าสอน การจัดตารางสอน ตลอดจนการนิเทศการศึกษาและการประเมินผล โดย อุทัย บุญประเสริฐ (2528 : 5-6) อธิบายว่า งานวิชาการจะครอบคลุมการบริหารหลักสูตรซึ่งเป็นตัวกำกับหรือกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาเล่าเรียนของโรงเรียน แสดงถึงจุดประสงค์ เนื้อหาความรู้ กิจกรรมที่สำคัญและประสบการณ์ที่ต้องจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนการสอนในแต่ละเรื่องแต่ละกรณี และในขณะที่ กิตติมา ปรีดีดิติก (2529 : 70) ให้ความเห็นว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะว่ามาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักจะพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการเป็นหลัก ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ เป็นเพียงการส่งเสริมหรือสนับสนุนงานด้านวิชาการเท่านั้น ตรงกับที่กรมสามัญศึกษาเดิมได้ระบุไว้ในคู่มือการจัดการโรงเรียนว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประเภทใดมาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษาจะได้รับการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานจากผลงานวิชาการเป็นสำคัญ ฉะนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสนใจงานด้านวิชาการเป็นพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหาร งานเกี่ยวกับหลักสูตร การสอน และการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนและการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

จักรพงษ์ ถาบุตร (2547 : 32-34) พบว่า บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออก โดยนำเอาความรู้ ความสามารถ ความคิด เทคนิควิธี ที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นและนำครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียน การสอนจนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ที่กำหนด และพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า มากยิ่งขึ้น โดยมีพฤติกรรมบ่งชี้ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำและการนำวัตถุประสงค์ทางวิชาการไปใช้
2. การเป็นส่วนหนึ่งของทีมงาน
3. การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียนรู้
4. การสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ
5. การตั้งความคาดหวังต่อผลงานสูง

ประสิทธิ์ เจียวกศรี และคณะ (2548 : 18) ศึกษารูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร 22 รายการ และสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 ข้อ สรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการโรงเรียน (School Management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการวางแผนยุทธศาสตร์ วางแผนปฏิบัติการจัดโครงสร้างองค์การที่สนับสนุน การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการบริหารการเปลี่ยนแปลง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ และสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่าง ๆ

2. การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction Management) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เน้นความสามารถ และคุณภาพในการสอนของครู มีความสามารถในการนิเทศการสอนของครู ประเมินผลการเรียน การสอนของครูและนักเรียน ออกแบบ สร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประสานงานหลักสูตร ติดตาม กำกับ ดูแลการใช้หลักสูตร กระตุ้นให้กำลังครูและนักเรียนในการเรียนการสอน สร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบริหารเวลา พิกัดระยะเวลาการเรียนการสอน โดยทำตัวให้พบเห็นอยู่เป็นนิจในโรงเรียนและชุมชน

ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (วีรชาติ วิลาศรี. 2550 : 16 ; อ้างอิงจาก Hallinger and Muphy. 1985 : 221-224) ได้เสนอองค์ประกอบความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 11 ด้าน ได้แก่

1. การกำหนดเป้าหมายโรงเรียน
2. การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน
3. การนิเทศและประเมินผลด้านการสอน

4. การประสานงานการนำหลักสูตรไปใช้
5. การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน
6. การควบคุมการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน
7. การเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของครูและนักเรียน
8. การจัดให้มีสิ่งจูงใจสำหรับครู
9. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

เดวิสและโทมัส (ประยูทธ สมวงษา. 2549 : 17 ; อ้างอิงจาก Davis and Thomas.1989 : 40)

ได้กำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักและเห็นด้วยในการพัฒนาโรงเรียนและมีความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

2. มีบทบาทสำคัญในการใช้กลยุทธ์เพื่อปรับปรุงงานโรงเรียน
3. สร้างสิ่งจูงใจให้ครูและใช้ระบบการให้รางวัลในการสนับสนุนงานด้านวิชาการ
4. กำกับติดตามดูแลความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ
5. ใช้ทรัพยากรบุคคลและวัสดุอย่างสร้างสรรค์
6. สร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยและเป็นระเบียบเรียบร้อย
7. ติดตามการปฏิบัติการสอนของครู
8. สังเกตการณ์สอนของครูและให้ข้อมูลย้อนกลับ

กลิคแมน (สถิตย์ สวนพรหม. 2547 : 11 ; อ้างอิงจาก Glickman. 1990 : 11) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีประสิทธิผล มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ด้านภาระหน้าที่ (Tasks) เป็นภาระหน้าที่ที่สัมพันธ์กับด้านความรู้

3. ด้านทักษะ (Skills) เป็นการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

สิริราณี วสุภัทร (2551 : 54-55) ได้กำหนดกรอบงานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในด้านเนื้อหาและทักษะที่สำคัญ โดยแบ่งเป็น 8 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ โดยผู้บริหารนำวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่ประกอบด้วยค่านิยมความท้าทาย และโอกาสต่างๆ เพื่อพัฒนาของนักเรียน มีกระบวนการเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ ดำเนินการนำวิสัยทัศน์ไป

ปฏิบัติ มีการทบทวนตรวจสอบโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และจัดหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์เกิดผลสำเร็จ

2. การร่วมกิจกรรมอย่างกลมเกลียวกัน เป็นการให้ความเคารพ สร้างทีมงานและไว้วางใจอย่างแท้จริงในการประสานสัมพันธ์กับนักเรียน บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารมีความคาดหวังสูงต่อผู้เรียนและครูในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างทีมภาวะผู้นำของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ ในการเรียนรู้ของนักเรียน และให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. การติดตาม ดูแลความร่วมมือในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างต่อเนื่อง ในการสร้างหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานทั้งส่วนกลางและหลักสูตรท้องถิ่นและนำกลยุทธ์ การสอนบนพื้นฐานงานวิจัยไปประยุกต์ การมอบหมายของครู มีเป้าหมายท้าทายในระดับที่เหมาะสม และเป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน

4. การสร้างความมั่นใจในกฎเกณฑ์การประเมินผล ผู้บริหารสร้างความมั่นใจในการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความร่วมมือ สร้างความมั่นใจในการใช้ประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และการประเมินผลสรุปเพื่อเป็นพื้นฐานในการวัดผลสัมฤทธิ์และการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน

5. การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการสร้างความมั่นใจและกระตุ้นให้มีการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เว็บไซต์เพื่อการศึกษาค้นคว้า ทบทวนสรุปข้อมูลเป็นกลุ่มย่อย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจพัฒนาการเรียนการสอน และคณะครูร่วมมือกันวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

6. การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผู้บริหารให้การสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน มีความสอดคล้องกับความต้องการ ของหลักสูตร การสอนและการประเมินผล และสัมพันธ์กับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและวัดผลสะท้อนกลับ มีการพัฒนาวิชาชีพที่ต้องกับความต้องการของบุคลากรและมาตรฐานการพัฒนาวิชาชีพของหน่วยงานต้นสังกัด

7. การสร้างและการพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำให้บุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างและพัฒนาศักยภาพ ความเป็นผู้นำให้แก่บุคลากรด้วยการสร้างโอกาส การเป็นผู้นำด้านการเรียนการสอน กระจายอำนาจ การตัดสินใจให้แก่ครู สร้างความผูกพันต่อสถานศึกษาให้แก่ครูและมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพและความสำเร็จของทีมผู้นำของสถานศึกษา

8. การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหารเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องด้วยการให้ความต้อนรับผู้ปกครองนักเรียน ผู้มีอุปการคุณและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาในโรงเรียน กระตุ้นให้เป็นสมาชิกร่วมปฏิบัติการปฏิรูปโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของโรงเรียน มีการกระจายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ถาวร เล็งเอียด (2550 : 150) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึงความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ แนวคิด วิธีการ ตลอดจนเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์กับคณะครูและนักเรียน

สิริราณี วสุภัทร (2551 : 29) ได้นิยามความหมายของ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาทำมาดโน้มน้าว จูงใจ หรือชี้นำให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในอุดมการณ์ของการจัดการศึกษา รวมถึงประสานสัมพันธ์กันเพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เอกชัย กิสุขพันธ์ (2538 : 99) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ (leadership) คือ ความสามารถในการวางแผน การจัดองค์การ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การตัดสินใจและการจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2540 : 7) ได้สรุปสาระสำคัญของภาวะผู้นำไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลทางสังคม (Social Influence Process)
2. เป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคล
3. เป็นสถานการณ์อย่างหนึ่ง
4. เพื่อนำกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

ประสิทธิ์ ทองอุ่น (2542 : 233) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ คือ สภาวะหรือศักยภาพความสามารถของบุคคลในการสร้างกระบวนการเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงานและจุดประสงค์ที่วางไว้

เสาวนิต เสาธานนท์ (2542 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลของตนหรือกลุ่มตน กระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น มีความเต็มใจ และกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามต้องการโดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์การเป็นเป้าหมาย

โดยสรุป ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่มีอิทธิพลในการจูงใจบุคคลอื่นในองค์กร ให้ร่วมมือ ประสานงานกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยกระบวนการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

การศึกษาเรื่องผู้นำและภาวะผู้นำ ส่วนสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับตัวผู้นำและการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของผู้นำ ซึ่งผู้นำบางคนอาจไม่ได้เป็นผู้บริหารและผู้บริหารหลาย ๆ คน อาจไม่ได้เป็นผู้นำ เนื่องจากไม่ได้แสดงบทบาทของผู้นำ ดังนั้น ภาวะผู้นำ จึงปรากฏได้ 2 ลักษณะ คือ ภาวะผู้นำที่เป็นทางการ เป็นภาวะของผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทางการในองค์กร และภาวะผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เป็นภาวะที่ผู้นำของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเนื่องจากมีทักษะเฉพาะ (Special Skill)

ชาวลิต หมั่นนุช (2535 : 43) ได้สรุปเกี่ยวกับภาวะผู้นำว่า องค์กรแต่ละองค์การประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ คน ซึ่งธรรมชาติของคน หากมีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกันจะเกิดปฏิสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ การยอมรับอิทธิพลทางใจและการลงมือปฏิบัติตามผู้มีอิทธิพลเหนือกว่า กำหนดให้เกิดการร่วมมือร่วมใจดำเนินการไปสู่จุดหมายโดยที่ทุกคนเกิดความพึงพอใจด้วย ในภาวะเช่นนี้ “ผู้นำ” จึงเป็นผู้มีบทบาท “นำ” เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ การกำหนดนโยบายของกลุ่มหรือหน่วยงาน การวางแผน ผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้ประสานงาน เป็นผู้ให้ความสะดวก เป็นผู้ติดตามดูแลให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ เป็นผู้รับผิดชอบแทนหน่วยงานนั้น ๆ หรือเป็นตัวแทนติดต่อกับคนภายนอกและเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของกลุ่ม

โดยสรุป ภาวะผู้นำ มีความสำคัญต่อกระบวนการเชิงบริหารทุกระบบ ทุกงาน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำให้เต็มความสามารถ ให้เกิดพลังอิทธิพล ในการครองใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน ให้ร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำเกิดบารมี ได้รับความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจ ความอบอุ่น ในการรวมทีมหรือกลุ่มดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิเลาะ แวอุเซ็ง (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เฉวียง ทองธรรมชาติ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาผู้บริหาร ครูวิชาการ โรงเรียนและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนในระดับมาก

สวนีย์ เชนรัตน์ (2546 : 18) ศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาบนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงราย พบว่า มีบรรยากาศองค์การแบบแจ่มใส (The Open Climate) เพราะครูในโรงเรียนมีขวัญกำลังใจดี ครูมีการทำงานพอเหมาะกับความสามารถ ประกอบกับโรงเรียนอยู่ห่างไกลและอยู่ในเขตทุรกันดาร ครูจึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานในโรงเรียนจึงพยายามสร้างความสนิทสนมช่วยเหลือกัน จึงทำให้ครูมีความรักความผูกพันกันมากขึ้น ผู้บริหารจึงพยายามที่จะทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากสภาพโรงเรียนห่างไกล ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารจึงพยายามบริหารคนมากกว่าบริหารงาน จึงไม่เคร่งครัดต่อกฎระเบียบมากนัก

จินดา ทับจีน (2546 : 23) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มครูชนเหนือมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือปริญญาตรี มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัย และจริยธรรมมากกว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 3) ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเตรียมการสอนและด้านการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการรู้จักใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 5 ปี ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4) ครูที่ประสบการณ์การศึกษาอบรมต่างกันมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เป็นสำคัญโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยเข้ารับการศึกษอบรม มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากกว่าครูที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษอบรม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้สื่อการสอนสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรม และด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่เคยเข้ารับการศึกษอบรมมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการสอนสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียน ด้านการสอนให้ผู้เรียนมีวินัยและจริยธรรมและด้านการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมากกว่า ครูที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษอบรม ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) การพัฒนาการเรียนและหลักสูตร พบว่าผู้ปกครองต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกำหนดหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและต้องการช่วยเหลือโรงเรียนในการนำนโยบายของโรงเรียนไปแจ้งให้ผู้ปกครองทั่วไปทราบเพื่อขอความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน 2) การพัฒนาการประสานงานและปรับใช้ทรัพยากรพบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้ประสานงานและระดมความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกของโรงเรียน 3) การพัฒนาบุคลากรพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้คำปรึกษา แนะนำแก่บุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้ง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง ครูและนักเรียน 4) การพัฒนาด้านสังคมและกายภาพ พบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้สนับสนุนทั้งวัสดุ สิ่งของและกำลังทรัพย์สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของการเข้ามาเป็นกรรมการโรงเรียนเพื่อให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนและรูปแบบของการอาสาสมัครช่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรพิเศษ เป็นครูผู้ช่วยสอนในวิชาที่ตนถนัด

ประจักษ์ บ้านสร้าง (2545 : 84-85) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในการศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ประสิทธิภาพด้านการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ด้านการวางแผนสอดคล้องกับหลักสูตรนั้น มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือการวิเคราะห์หลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ย 3.62 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการ

เตรียมการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ในด้านการเตรียมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.82 รองลงมาคือการจัดเตรียมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.78 และมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติ การสอนมีความเห็นว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.90 รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาพกายสุขภาพจิต และการป้องกันสารเสพติดและโรคเอดส์ มีคะแนนเฉลี่ย 3.81 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการจัดกิจกรรมการสอนอยู่ในระดับมาก 4) ด้านการดำเนินการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า การดำเนินการสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าสังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลายสร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.99 รองลงมาคือ การดำเนินการสอนเพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ย 3.91 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการดำเนินการสอนอยู่ในระดับมาก 5) ด้านการจัดบรรยากาศสื่อและอุปกรณ์การสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า การแสดงความรัก ความเมตตา การเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนมีความสุข มีคะแนนเฉลี่ย 3.99 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการจัดบรรยากาศ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อยู่ในระดับมาก 6) ด้านประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนมีความเห็นว่า ด้านการประเมินผลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีระดับปฏิบัติมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.87 รองลงมาคือในด้านการประเมินนักเรียนด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย มีคะแนนเฉลี่ย 3.86 โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

สุกร ยาวรักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมทุกด้านตามความรับรู้ของบุคลากรในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณลักษณะครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การบริหารงบประมาณและความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ได้ร้อยละ 61.20

อนุชิต บัวพุด (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคายพบว่าผู้บริหารมีความเห็นว่าครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาปฏิบัติจริงในระดับมาก 3 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับ คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ส่วนอีก 1 ด้าน คือด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนผู้บริหารเห็นว่าครูปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โดยสภาพของโรงเรียนขยายโอกาสนั้นทำการเปิดเพื่อรองรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้น โดยอยู่ในดุลพินิจของโรงเรียนด้านความพร้อมของบุคลากร อาคารสถานที่ แต่จะมีปัญหาด้านงบประมาณจำกัดทำให้ ครูสอนหลายวิชาไม่มีเวลาเตรียมสื่อ หรือเพราะครูเน้นที่เนื้อหาในบทเรียน ให้จบหลักสูตรจนไม่มีเวลานำสื่อเข้าบทเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารมีความเห็นว่า พฤติกรรมของครูทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีและสอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา

กฤษณา บุรณะพงศ์ และ วรวิทย์ บารู (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพชีวิตของครูสอนศาสนาอิสลามครูปอเนาะไม่มีรายได้จากการเป็นครูสอนศาสนา ครูสอนศาสนาในเขตเมืองมีการศึกษาสามัญสูงกว่าและมีรายได้มากกว่าในเขตกิ่งเมืองกิ่งชนบทตามลำดับ การตัดสินใจมาทำหน้าที่ครูสอนศาสนาทั้งสองกลุ่มเกิดจากความตั้งใจที่จะเสียสละเพื่อศาสนาทำงานรับใช้พระเจ้า โดยหวังผลตอบแทนจากพระเจ้าในโลกหน้า และไม่คิดจะเลิกเป็นครูสอนศาสนา ส่วนการประเมินตนเองนั้น ครูสอนศาสนาเห็นว่าตนเองมีสถานภาพที่ดีในสังคม ได้รับความเคารพนับถือและการยอมรับจากชุมชน ตนเองเป็นผู้ที่มีความหมายต่อผู้อื่น เพราะเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน มีความหวังว่าจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ดีจากพระเจ้าทั้งในโลกนี้และโลกหน้า เชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลทางด้านความเชื่อทางศาสนาต่อผู้อื่น แต่ไม่คิดสร้างกลุ่มอิทธิพลเพื่อต่อรองใคร ๆ กับใคร ความยากลำบากที่เผชิญอยู่สามารถอดทนได้ ถือเป็นการเสียสละตนเองเพื่อพระเจ้า วงจรของความทุกข์ยากที่มีอยู่เป็นสิ่งที่ตนเต็มใจยอมรับ โดยขอความช่วยเหลือจากพระเจ้าตลอดเวลาแต่ในแง่โลกปัจจุบันการถูกละเลยทอดทิ้ง และไม่เหลียวแลจากรัฐ ทำให้รู้สึกว่าเป็นคนด้อยโอกาสทางสังคม ทางด้านการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐนั้น ครูสอนศาสนาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง จะมีแต่เพียงครูตาดิกาเพียงเล็กน้อยที่ได้งบประมาณอุดหนุน ส่วนครูปอเนาะยัง ไม่มีการสนับสนุนใด ๆ จากรัฐ

รมิตา วารีย์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ พบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่ ทั้ง 7 ด้าน มีดังนี้ 1) ด้านวิชาการ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้มุ่งเน้นนักเรียนปฏิบัติศาสนกิจได้อย่างถูกต้อง มุ่งเน้นการสอนชะดิดิห์ กุรอานและกิตาบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและตัดสินใจเป็นและเสนอเพิ่มเติมให้สอนคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีที่จำเป็นในปัจจุบัน 2) ด้านบุคคล ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้คัดเลือกครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนและเสนอเพิ่มเติมให้ครูเข้าใจนักเรียน 3) ด้านงบประมาณ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุดให้จัดการด้านการเงินอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้และเสนอเพิ่มเติมให้จัดหางบประมาณให้เพียงพอ 4) ด้านกิจการ

นักเรียน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้จัดกิจกรรมมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม โรงเรียน และตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม มีกิจกรรมและเวลาให้นักเรียนผ่อนคลายความเครียด 5) ด้านอาคารสถานที่ ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้จัดที่พักนักเรียนแยกชายหญิงอย่างชัดเจนเป็นสัดส่วน และเสนอเพิ่มเติมให้มีระบบจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลที่มีประสิทธิภาพ 6) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้โรงเรียนให้บริการชุมชนในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและเสนอเพิ่มเติมให้มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 7) ด้านคุณลักษณะของนักเรียน ผู้ปกครองคาดหวังในระดับสูงสุด ให้นักเรียนรักและภูมิใจในความเป็นมุสลิม ดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลาม และ อ่านกุรอานได้ถูกต้อง คล่องแคล่วและเสนอเพิ่มเติมให้นักเรียนมีมารยาทดี

นุชทริกา ดวงจิต (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังและสภาพการจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่า งานที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ได้แก่ งานวิชาการ รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ การแจ้งผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน งานบุคลากร รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ ครูมีความรักและเข้าใจเด็ก มีความเมตตาปราณีต่อเด็กและครูที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางด้านการแต่งกายและการวางตนอย่างเหมาะสม งานกิจการนักเรียนรายการที่มีความถี่สูงสุด คือ บริการด้านความปลอดภัยในบริเวณโรงเรียน งานอาคารสถานที่รายการที่มีความถี่สูงสุด คือ อาคารเรียนมีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน งานที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังในระดับปานกลางถึงมาก ได้แก่ งานธุรการและการเงิน รายการที่มีความถี่สูงสุดคือการแจ้งชำระค่าธรรมเนียมการเรียนให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียน งานสร้างความสัมพันธ์ชุมชน รายการที่มีความถี่สูงสุด การจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ธนวิน ทองแพง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าบรรยากาศองค์การ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยบูรพา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.43 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยบูรพา ได้จัดสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทั้งหมด โดยสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการมีความสัมพันธ์ที่ระหว่างบุคลากรกับผู้บริหารและระหว่างบุคลากรด้วยกันจากข้อมูลในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ พบว่าบรรยากาศองค์การมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.11

จากการประมวลแนวคิด และทฤษฎีรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิผล ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากนักวิจัยหลายท่านพบว่า ความรู้ความสามารถ ของนักเรียนนั้นต้องปรับปรุง และพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนด้านการพัฒนาทัศนคติทางบวก ก็ต้องเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันด้วยและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนศาสนาต้องพัฒนาควบคู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งต่อพฤติกรรมทางการเรียนการสอนไปพร้อมๆ กัน ส่วนการพัฒนาโรงเรียนกับการแก้ปัญหาในโรงเรียนต้องกระทำร่วมกันทุกคนที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน จึงจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนจากผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อีก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวความคิดและเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของ ฮอยและมิสเกล (ศราวุธ บรอฮิม. 2550 : 31 ; อ้างอิงจาก Hoy and Miskel. 1991 : 398) ที่ครอบคลุมประสิทธิผลของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ ด้านการผลิตนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน จนทำให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ด้านการพัฒนาทัศนคตินักเรียน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานการอบรมนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ด้านการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน การปรับหลักสูตร เพื่อให้โรงเรียนก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ด้านแก้ปัญหาในโรงเรียน หมายถึงความสามารถในการดำเนินการสร้างความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอนการปกครองนักเรียน และงานรับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนสำหรับปัจจัยพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนทั้ง 5 ด้าน คือ พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่าน เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ทั้งนี้ ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครูเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งหรืออาจกล่าวได้ว่าการกระทำที่ครูแสดงออก อันมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เรียกว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่มีบทบาทในการจัดประสบการณ์ และกิจกรรม การสอนเพื่อให้เกิดการ

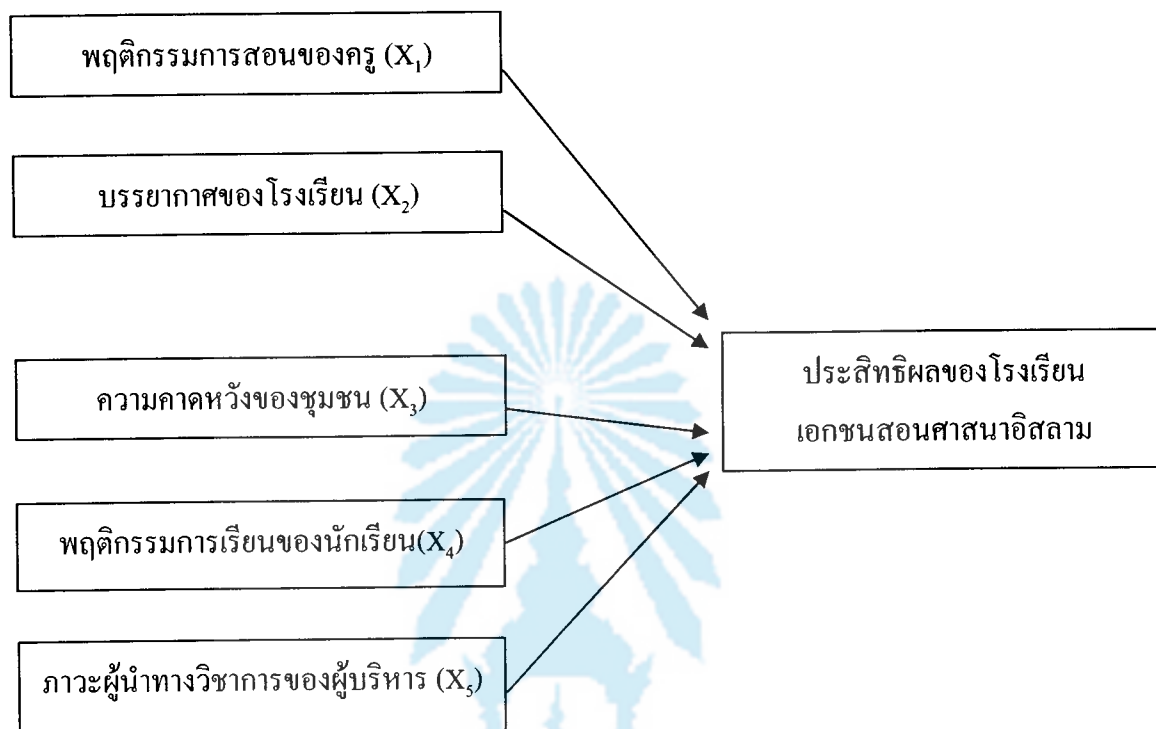
เปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนตามวัตถุประสงค์โดย พฤติกรรมการสอนของครูขึ้นอยู่กับความรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลถึงพัฒนาการผู้เรียนต่อบทบาทและหน้าที่ของครู ทั้งนี้ผู้วิจัย อาศัยแนวคิดของ ปิยฉัตร วิชะรังสรรค์ (2546 : 7) ครูยุคปฏิรูปการศึกษาต้องเป็นคนดี คนเก่ง และ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขสอนให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขได้ ดังนั้น ครูต้องแสดง บทบาทของครูใน 3 บทบาทคือ 1) ครูในฐานะผู้จัดการในการจัดการสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ ได้แก่ การที่ครูจะต้องเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้และการวางแผน เพื่อช่วยให้ผู้เรียน พบจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของตนเอง 2) ครูในฐานะของผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการพัฒนา ของแต่ละบุคคล คือ การที่ครูได้ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ตามที่เขาต้องการ 3) ครูในฐานะตัวกลางของการมีมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่การที่ครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างครูและ นักเรียน ระหว่างนักเรียนแต่ละคน และระหว่างกลุ่มนักเรียน

บรรยากาศของโรงเรียนการสร้างบรรยากาศโรงเรียนมีความสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลของ โรงเรียนคือ การจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรของโรงเรียน สอนศาสนาอิสลาม บรรยากาศโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อโรงเรียนถ้าเป็น บรรยากาศที่ดีก็จะส่งผลให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความรัก ความผูกพัน ความพอใจ อบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ได้แบ่งประเภทบรรยากาศโรงเรียนออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ บรรยากาศด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุที่มีอยู่ในบริเวณโรงเรียน หรือภายในห้องเรียนบรรยากาศด้านวิชาการ ได้แก่ สภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอก ห้องเรียน บรรยากาศด้านการบริหาร ได้แก่ สภาพการดำเนินการใดๆ ภายในโรงเรียนให้ปฏิบัติงาน สำเร็จลงด้วยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร

ความคาดหวังของชุมชน ได้แก่ ความต้องการและความคาดหวังของชุมชน ซึ่งความ คาดหวังของชุมชนนั้นแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้อาศัยแนวคิดของ มารศรี สุธานี (2540 : 45) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความคาดหวังทางวิชาการ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดย การเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอบแข่งขันด้านวิชาการต่างๆ และให้บริการด้านวิชาการชุมชน 2) ความคาดหวังทางด้านจริยธรรม คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาด้วยการเน้นการพัฒนา นักเรียนด้านจิตใจ กริยามารยาท วัฒนธรรม ช่างซึ่งในศิลปะ และเข้าใจการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย การมีสุขภาพสมบูรณ์ และการส่งเสริมด้านจริยธรรมแก่ชุมชน 3) ความคาดหวัง ทางด้านวิชาชีพ คือ ต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยการเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับ อาชีพต่าง ๆ สร้างเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และการให้บริการด้านวิชาชีพแก่ชุมชน

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนถือเป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ดี จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่ดีจะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พฤติกรรมการณ์ตั้งใจเรียน เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนต้องแสดงออกและจำเป็นต้องมีเพื่อที่จะสามารถเรียนรู้วิชาการต่างๆ ได้ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ ทิศนา แหมณี (2542 : 50) ได้เสนอบทบาทหรือพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนไว้ดังนี้ 1) การทบทวนความรู้เดิมและมีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือประสบการณ์ต่างๆ จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย 2) ศึกษาหรือลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจใช้ความคิดในการกลั่นกรอง แยกแยะ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสร้างความหมายให้แก่ตนเอง 3) สรุปและจัดระบบระเบียบความรู้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดความคงทน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้สะดวก 4) นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต การประยุกต์ใช้ช่วยต่อยอดความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียนและยังช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มเติมอีกด้วยในการดำเนินการตามบทบาททั้งสี่ ผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรมที่จำเป็นในการเรียนรู้กับผู้อื่นดังนี้ เข้าร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือและรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่างๆ รับฟังพิจารณาและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้ความคิดอย่างเต็มที่ ปฏิสัมพันธ์ ได้ตอบคำถาม สนับสนุน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองกับผู้อื่น

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ภาวะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ อุบล โสภภาค (2549 : 249) ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จลุล่วงของโครงการต่าง ๆ การสร้างภาวะผู้นำที่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารทำให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์จึงต้องส่งเสริมให้เกิดระบบความร่วมมือในองค์การ ทำให้บุคลากรมีความยินดี เต็มใจให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานว่าความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการณ์การบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังเป็นผู้สร้างค่านิยม แรงบันดาลใจและความเชื่อ รวมทั้งต้องสื่อสารแก่นของค่านิยมและความเชื่อดังกล่าวสู่ผู้ตามผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์มีลักษณะการทำงานเป็นทีมมีการประสานความร่วมมือมีทักษะการติดต่อสื่อสาร มีความรู้ทางการศึกษาเป็นอย่างดี และต้องมีกระบวนการค้นหาและพัฒนาศักยภาพของผู้ตามอย่างเหมาะสม ปัจจัยทั้งหมดนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขต จังหวัดสตูล ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 16 โรงเรียน รวมจำนวนครูทั้งสิ้น 500 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เอกชนจังหวัดสตูล. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.opes.go.th/index.php>)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขต จังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ทั้งนี้ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 (ศิริชัย กาญจนวสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข. 2551 : 150) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 222 คน

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งขนาดโรงเรียน จำแนกโรงเรียนตามเกณฑ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เอกชน ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียน 501 คน ขึ้นไป
โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียน 121-500 คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน
ได้ข้อมูลโรงเรียนแต่ละขนาดจากประชากรทั้งหมด ดังนี้	
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวน 5 โรง จำนวนประชากร 261 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวน 10 โรง จำนวนประชากร 223 คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวน 1 โรง จำนวนประชากร 18 คน

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละขนาดโรงเรียน จากสัดส่วนระหว่างประชากรแต่ละขนาดโรงเรียนกับประชากรทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดโรงเรียนดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน
โรงเรียนขนาดเล็ก	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 คน

ขั้นตอนที่ 4 สุ่มครูตามขนาดโรงเรียน ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการเทียบสัดส่วนรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูตามโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	คารุลมาอาเรฟ	61	70
	คารุลอุลุม	33	
	พัฒนาการศึกษามูลนิธิ	45	
	สามัคคีอิสลามวิทยา	42	
	อรุณศาสน์วิทยามูลนิธิ	78	
	รวม	259	
กลาง	อิสลามวิทยามูลนิธิ	16	138
	มาบาชูลุม	12	
	แสงธรรม	21	
	ศาสนธรรมวิทยา	14	
	สันติศาสตร์ศึกษา	31	
	แสงประทีปวิทยามูลนิธิ	38	
	อิสลามศึกษาดารุ้ลบิร	21	
	จริยธรรมอิสลามมูลนิธิ	25	
	ดรรชนีอะห์ตุลอุมมะห์	14	
	ธรรมศาสน์วิทยา	31	
	รวม	223	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	อ้นซอเรียะห์อัคร์คีนียะห์	18	14
รวม		500	222

เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนี้

1. พฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติ น้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด
2. บรรยากาศของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีความรู้สึกมากที่สุด มีความรู้สึกมาก มีความรู้สึกปานกลาง มีความรู้สึกน้อย และมีความรู้สึกน้อยที่สุดหรือไม่มีความรู้สึก
3. ความคาดหวังของชุมชน จำนวน 14 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีความคาดหวัง/ความต้องการมากที่สุด มีความคาดหวัง/ความต้องการมาก มีความคาดหวัง/ความต้องการปานกลาง มีความคาดหวัง/ความต้องการน้อย และมีความคาดหวัง/ความต้องการน้อยที่สุด
4. พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน จำนวน 25 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีพฤติกรรมการเรียนมากที่สุด มีพฤติกรรมการเรียนมาก มีพฤติกรรมการเรียนปานกลาง มีพฤติกรรมการเรียนน้อย และมีพฤติกรรมการเรียนน้อยที่สุด
5. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีภาวะผู้นำทางวิชาการมากที่สุด มีภาวะผู้นำทางวิชาการมาก มีภาวะผู้นำทางวิชาการปานกลาง มีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อย และมีภาวะผู้นำทางวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
จำนวน 23 ข้อ ดังนี้

1. ความสามารถในการผลิตนักเรียน จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1.1 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ร้อยละ ของ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมาก ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ร้อยละของผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนปานกลาง ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมาก

1.2 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ คะแนนสูง
กว่าเกณฑ์สูงมาก คะแนนสูงกว่าเกณฑ์สูง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ต่ำ
คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ต่ำมาก

1.3 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ร้อยละของ
จำนวนนักเรียนสอบแข่งขันเรียนต่อสูงมากที่สุด ร้อยละของจำนวนนักเรียนสอบแข่งขันเรียนต่อสูงมาก
ร้อยละของจำนวนนักเรียนสอบแข่งขันเรียนต่อปานกลาง ร้อยละของจำนวนนักเรียนสอบแข่งขันเรียนต่อต่ำ
ร้อยละของจำนวนนักเรียนสอบแข่งขันเรียนต่อต่ำมาก

2. ความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 10 ข้อ ลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มี
การปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

3. ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง
มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติ
ปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อสร้างแบบสอบถามให้ตรงประเด็นที่ต้องการวัดแต่ละตัวแปร

2. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยนำมา
เขียนนิยามตามคุณลักษณะที่ต้องการวัด

3. สร้างข้อคำถามของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

3.1 ข้อคำถามพฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ

3.2 ข้อคำถามบรรยากาศของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ

3.3 ข้อคำถามความคาดหวังของชุมชน จำนวน 14 ข้อ

3.4 ข้อคำถามพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน จำนวน 25 ข้อ

3.5 ข้อคำถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ

3.6 ข้อคำถามประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 23 ข้อ 4 ด้าน ดังนี้

3.6.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียน จำนวน 3 ข้อ

3.6.2 ความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 10 ข้อ

3.6.3 ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ

3.6.4 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จำนวน 4 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความชัดเจนทางภาษา ให้ข้อคำถามมีความครอบคลุมและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (รายนามผู้เชี่ยวชาญปรากฏในภาคผนวก ก) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน และด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ระหว่างข้อคำถามกับคำนิยาม ว่าวัดได้ตรงกับที่ต้องการวัดหรือไม่โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามกับนิยามมีความสอดคล้องกัน

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามกับนิยามมีความสอดคล้องกัน

-1 หมายถึง ข้อคำถามกับนิยามไม่มีความสอดคล้องกัน

6. นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544 : 273) จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแต่ละตัวแปร ปรากฏผลดังนี้

6.1 ข้อคำถามพฤติกรรมกรรมการสอนของครู มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ .80 ถึง 1.00

6.2 ข้อคำถามบรรยากาศของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ .80 ถึง 1.00

6.3 ข้อคำถามความคาดหวังของชุมชน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ .80 ถึง 1.00

6.4 ข้อคำถามพฤติกรรมกรรมการเรียนของนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ .80 ถึง 1.00

6.5 ข้อคำถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ตั้งแต่ .80 ถึง 1.00

6.6 ข้อคำถามประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ .80 ถึง 1.00

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปและทำการแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (รายละเอียดในภาคผนวก ค) ได้ข้อคำถาม พฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ บรรยากาศของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ ความคาดหวังของชุมชน จำนวน 14 ข้อ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน จำนวน 25 ข้อ ภาวะผู้นำทางวิชาการ จำนวน 20 ข้อ และประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 23 ข้อ

7. ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ ซึ่งเป็นครูที่สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือวัด ดังนี้

7.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) นำแบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มาหาค่าอำนาจจำแนกโดยการทดสอบที (t-test) เป็นรายข้อ เลือกข้อที่ค่าที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถจำแนกได้ (รายละเอียดตามภาคผนวก ง) จากการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแต่ละตัวแปรปรากฏผลดังนี้

7.1.1 พฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ

7.1.2 บรรยากาศของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ

7.1.3 ความคาดหวังของชุมชน จำนวน 14 ข้อ

7.1.4 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน จำนวน 25 ข้อ

7.1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการ จำนวน 20 ข้อ

7.1.6 ประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 23 ข้อ

7.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามพฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) (รายละเอียดในภาคผนวก จ) ได้ผลดังนี้

พฤติกรรมการสอนของครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .916

บรรยากาศของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .901

ความคาดหวังของชุมชน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .870

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .949

ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .914

ประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .928

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือครูผู้รับผิดชอบหรือผู้บริหาร เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมขอความร่วมมือและขออนุญาตเก็บข้อมูลในพื้นที่
3. ชี้แจง และอธิบายแบบสอบถาม เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และกำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัย ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
5. นำแบบสอบถาม มาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำเสนอไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2541 : 96) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาคความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Item Objective Congruence)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกโดยวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ โดยวิธีการทดสอบที (t-test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 210)

2.3 หาคความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 192 – 207)

3. สถิติที่ใช้ในการสร้างสมการพยากรณ์ หาคตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวส์ (Stepwise Multiple Regression Analysis) และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลโดยใช้ปัจจัย พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวพยากรณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยดังนี้

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่มีการแจกแจงแบบเอฟ
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่มีการแจกแจงแบบที
X_1	แทน	พฤติกรรมการสอนของครู
X_2	แทน	บรรยากาศของโรงเรียน
X_3	แทน	ความคาดหวังของชุมชน
X_4	แทน	พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
X_5	แทน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
Y	แทน	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
Y_y'	แทน	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่

ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

Z_1	แทน	คะแนนมาตรฐานพฤติกรรมการสอนของครู
Z_2	แทน	คะแนนมาตรฐานบรรยากาศของโรงเรียน
Z_3	แทน	คะแนนมาตรฐานความคาดหวังของชุมชน
Z_4	แทน	คะแนนมาตรฐานพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
Z_5	แทน	คะแนนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

Z'	แทน	ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ได้จากการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$S.E._b$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
$S.E._{est}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ประสิทธิภาพของการพยากรณ์
R^2_{change}	แทน	ประสิทธิภาพของการพยากรณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ทีละตัว
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมการสอนของครู บรรยายภาพของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
3. ความสามารถในการทำนายปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของพฤติกรรมการสอนของครู บรรยายภาพของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ พฤติกรรมการสอนของครู
บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.
พฤติกรรมการสอนของครู(X_1)	85.43	12.33
บรรยากาศของโรงเรียน(X_2)	49.12	7.06
ความคาดหวังของชุมชน(X_3)	48.28	7.98
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน(X_4)	86.73	12.00
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร(X_5)	68.80	11.94
ประสิทธิผลของโรงเรียน (Y)	79.96	7.59

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวแปร พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 85.43 บรรยากาศของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.12 ความคาดหวังของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 48.28 พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 86.73 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.80 เมื่อพิจารณาความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทั้ง 5 ด้าน พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครูมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด เท่ากับ 12.33 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เท่ากับ 12.00 และปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียนมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด เท่ากับ 7.06 เมื่อพิจารณาตัวแปรเกณฑ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ 79.96 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.59

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวพยากรณ์ด้วยกัน และระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน และระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
พฤติกรรมการสอนของครู(X ₁)	1.00	.189**	.265**	.381**	.274**	.332**
บรรยากาศของโรงเรียน(X ₂)		1.00	.635**	.405**	.406**	.423**
ความคาดหวังของชุมชน (X ₃)			1.00	.596**	.614**	.483**
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน(X ₄)				1.00	.647**	.589**
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร(X ₅)					1.00	.636**
ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน(Y)						1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 แสดงว่า เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ กับ ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามพบว่า พฤติกรรมการสอนของครู บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนและ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์แต่ละด้านกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.332-0.636 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนสูงสุด เท่ากับ 0.636 ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ต่ำสุด เท่ากับ 0.332

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)
เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา
อิสลามในเขตจังหวัดสตูล

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	R ² _{change}	F
X ₅	.636	.404	.404	149.079**
X ₅ X ₄	.677	.458	.055	22.047**
X ₅ X ₄ X ₂	.691	.477	.019	7.726**
X ₅ X ₄ X ₂ X ₁	.698	.487	.010	4.102**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่เข้าสมการเป็นตัวแรก และสามารถพยากรณ์ได้ดีที่สุด คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X₅) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .636 และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R²) ร้อยละ 40.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่เข้าสมการลำดับที่สอง ได้แก่ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X₄) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .677 และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R²) ร้อยละ 45.80 สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เปลี่ยนไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่เข้าสมการลำดับที่สาม ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน (X₂) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .691 และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R²) ร้อยละ 47.70 สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เปลี่ยนไปร้อยละ 1.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรที่เข้าสมการลำดับสุดท้าย ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของครู (X₁) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .698 และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R²) ร้อยละ 48.70 สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เปลี่ยนไปร้อยละ 1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในการทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β)

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E. _b	β	t
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_5)	.252	.042	.396	6.062**
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X_4)	.147	.043	.233	3.439**
บรรยากาศของโรงเรียน (X_2)	.160	.059	.148	2.730**
พฤติกรรมการสอนของครู (X_1)	.066	.032	.107	2.025**
a = 36.413				
R = .698				
$R^2 = .487$				
S.E. _{est} = 5.49				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_5) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X_4) บรรยากาศของโรงเรียน (X_2) และพฤติกรรมการสอนของครู (X_1) โดยที่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสูงสุด ($b = .252$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .698 มีค่าคงที่ของสมการในรูปของคะแนนดิบเท่ากับ 36.413 โดยที่ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ร้อยละ 48.70 มีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 5.49 ซึ่งสามารถสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 36.413 + .252X_5 + .147X_4 + .160X_2 + .066X_1$$

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .396Z_5 + .233Z_4 + .148Z_2 + .107Z_1$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูล โดยมีสมมติฐานว่า พฤติกรรมการสอน บรรยากาศของโรงเรียน ความคาดหวังทางการศึกษาของชุมชน พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูลเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวน 222 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู จำนวน 25 ข้อ คำถามเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ คำถามเกี่ยวกับความคาดหวังของชุมชน จำนวน 14 ข้อ คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการทางการเรียนของนักเรียน จำนวน 25 ข้อ คำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .916, .901, .870, .949, .914 ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีจำนวน 23 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .928 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ ไปติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดต่าง ๆ พร้อมกับขอความร่วมมือและขออนุญาตเก็บข้อมูล หลังจากนั้นชี้แจงและอธิบายแบบสอบถามให้ผู้ช่วยวิจัยเข้าใจเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย การทดสอบที (t-test) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และสถิติในการอธิบายความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ ประกอบด้วย สัมประสิทธิ์แบบเพียร์สันสัมประสิทธิ์พหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ และใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวส์ เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

สรุปผล

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เมื่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_5) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (X_4) บรรยากาศของโรงเรียน (X_2) และพฤติกรรมการสอนของครู (X_1) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 36.413 + .252X_5 + .147X_4 + .160X_2 + .066 X_1$$

สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .396Z_5 + .233Z_4 + .148Z_2 + .107Z_1$$

อภิปรายผล

ตัวแปรพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 5 ตัวแปร ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียน และพฤติกรรมการสอนของครู โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .698 ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์เท่ากับ 5.49 และประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 48.70 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นภาวะที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกให้ผู้ได้บังคับบัญชาเห็นว่า มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโรงเรียนด้านวิชาการ แสดงออกถึงความรู้ด้านวิชาชีพ ประสบการณ์และส่งเสริมครูเพื่อให้มุ่งหาความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งหากผู้บริหารแสดงออกภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการดังกล่าวตัวครูหรือผู้ได้บังคับบัญชาก็จะเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนาตนเองตามไปด้วย ซึ่งทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิผลและเกิดความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาโร เฟ็งสวัสต์ (2549 : 145) พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เนื่องจากเป็นความสามารถของผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการนำความรู้ วิธีการ ตลอดจนเทคนิคใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษามาใช้ในการบริหารการเรียนการสอน เช่น การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน การวางแผน และการนำแผนไปปฏิบัติ การนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยวานิชศิริ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฮลลิงเกอร์ (วรรณภา นาทันธิ์ 2538 : 95 ; อ้างอิงจาก Hallinger . 1990 : 155) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยส่งผ่านบรรยากาศ และการจัดระบบการเรียนการสอน และยังมีผล

การศึกษาบางเรื่องพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับผลสำเร็จของโรงเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฐ ศิลปอนันต์ (2543 : 76) ได้กล่าวไว้ถึงลักษณะโรงเรียนที่มีประสิทธิผลไว้ประการหนึ่งว่า ให้ความสำคัญของผลสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน ระดับการสอนและความสำเร็จระดับ ในขณะที่ อรุณรัตน์ คล้ายพงษ์ (2550 : 69) ได้สรุปองค์ประกอบประสิทธิภาพองค์การ แบ่งได้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านบุคคล ด้านผลผลิต ด้านการปฏิบัติงาน และด้านองค์การ โดยประสิทธิภาพด้านผลผลิตพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตขึ้นอยู่กับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์การในที่นี้ คือ โรงเรียน และผลผลิตที่สำคัญของโรงเรียน คือ คุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และสอดคล้องผลการการวิจัยของนักวิจัยหลายคน ได้แก่ ทิพวรรณ กมลพัฒนานนท์ (2543 : 130) นารี อาแว (2545 : บทคัดย่อ) และ พิมพอร สดเอี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ช่วยสนับสนุนข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ โดยอธิบายได้ว่า การที่นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียนมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลาจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นซึ่งส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้น

ส่วนบรรยากาศของโรงเรียน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีเป้าหมายสูงสุดทางการศึกษาในทัศนะอิสลามคือการปฏิบัติธรรมโดยอาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน อิสลามต้องการบุคคลประเภทเดียวกันเท่านั้นคือคนที่มีความรู้แล้วปฏิบัติให้เป็นตามความรู้นั้นครูในโรงเรียนมีกำลังใจดี ครูมีงานพอกพูนเหมาะกับความสามารถประกอบกับโรงเรียนเป็นโรงเรียนสอนศาสนาทำให้ครูสอนศาสนามีความหวังว่าจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ดีจากพระเจ้าทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ครูมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานในโรงเรียนจึงพยายามสร้างความสนิทสนมช่วยเหลือกัน จึงทำให้ครูมีความรักความผูกพันกันมากขึ้นซึ่งได้รับความเคารพนับถือและการยอมรับจากชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนไม่มากนัก พบว่าการเอาใจใส่ดูแลจากผู้บริหาร ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดคิดเป็นการช่วยเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร นักเรียนและกับครู ซึ่งการปฏิสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการแบบนี้ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีการเรียนบางวิชาจำเป็นอาศัยการท่องจำเช่นการท่องจำคัมภีร์อัลกุรอานและวัจนะของท่านศาสดาจำเป็นต้องอาศัยความสงบการใช้สมาธิทำให้นักเรียนตั้งใจสนใจที่จะทบทวนความรู้ดังกล่าว เกิดบรรยากาศหาวิชาการและการเรียนที่ต้องอาศัยการอภิปรายการแสดงความคิดเห็นในวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอิสลามและอื่นๆทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกันนักเรียน

และนักเรียนกับครูซึ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ที่มีการเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ซึ่งกันและกันความร่วมมือทำให้บรรยากาศของโรงเรียนเป็นไปด้วยดี สอดคล้องกับคิใจ (เตือนใจ อึ้งกรเกียรติ 2544 : 166-168 ; อ้างอิงจาก Kijai. 1987 : 329-A) พบว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สามารถมีอิทธิพลทำนายนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ และงานวิจัยของ อรพิน วงษ์เสน (2542: บทคัดย่อ) ที่พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้มีส่วนส่งเสริมประสิทธิผลในการเรียน โดยสามารถทำนายนายประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียนได้จากพฤติกรรมเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ สเตียร์ส (นงเยาว์ แก้วมรดก. 2542 : 153 ; อ้างอิงจาก Steers. 1977 : 104-109) ได้กล่าวว่า บรรยากาศของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนดังนี้บรรยากาศของโรงเรียนทำให้เกิดผลดีมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรม ต่อบุคลากรในโรงเรียนคือความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) และผลการปฏิบัติงาน (Job Performance) ยังสอดคล้องกับ มารศรี สุธานี (2540 : 61) พบว่า บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลในการจูงใจบุคลากรในองค์การให้มีความเต็มใจและความพยายามที่จะปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จและบรรยากาศในโรงเรียนที่มีประสิทธิผลมักจะเป็นบรรยากาศแบบเปิดหรือบรรยากาศแบบแจ่มใส ซึ่งทำให้ขวัญของครูสูงและสนับสนุนในการเรียนของนักเรียนดีขึ้นดังนั้นบรรยากาศของโรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อการจัดการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทำให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อโรงเรียนด้วย

ส่วนพฤติกรรมสอนของครู เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมสอนของครูแสดงให้เห็นว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียนโดยตรง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะทำให้การเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการสรุปของนารี อาแว (2545 : 42-43) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดคุณภาพการเรียนการสอน ผลการวิจัยที่สนับสนุนข้อค้นพบนี้ได้แก่ ผลการวิจัยของบุญเรือง ศรีเหรียญ (2542 : บทคัดย่อ) และราชนันท์ บุญธิมา (2542 : 2) พบว่า คุณภาพการสอนของครูส่งอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

อย่างไรก็ตามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรด้านความคาดหวังของชุมชน ไม่ได้รับการเลือกเข้าสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่จะปกครองกันแบบครอบครัวและโรงเรียนอาจจะมีกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการชุมชนน้อยหรือมีแต่ใช้เวลาสั้นในการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นหรือบางโรงเรียนอาจมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนน้อยและไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการเข้าออกของครูผู้สอนอยู่เสมอทำ

ให้โรงเรียนประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ ทั้ง ๆ ที่ชุมชนเปรียบเสมือนลูกค้าของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียน และพฤติกรรมการสอนของครูเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ดังนี้

1. สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานราชการ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียน พฤติกรรมการสอนของครูและความคาดหวังของชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตจังหวัดสตูล ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล ควรเข้ามาให้การสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อให้สามารถพัฒนาสถานศึกษาผู้บริหารและครูผู้สอน ด้วยการฝึกอบรมให้ความรู้ การสัมมนาด้านวิชาการ และด้านอาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งในด้านเงินสนับสนุน ให้เป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพและเป็นสถานที่สร้างคนด้วยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทำให้เป็นคนดีต่อไปตามความต้องการของโรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ

2. สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถประสิทธิผลของโรงเรียนได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครูร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 48.70 โดยภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถพยากรณ์ได้สูงสุด ร้อยละ 40.40 ดังนั้น ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีดีอยู่แล้วให้คงอยู่หรือพัฒนาให้มากขึ้นกว่าเดิมเพราะภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้สมาชิกทุกคนร่วมกันพัฒนางานด้านวิชาการควรมีจัดอบรมให้ครูได้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน และบรรยากาศการบริหารงาน การปฏิสัมพันธ์ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันด้วยความสุขส่งเสริมให้ครูได้แสดงออกในความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่ผู้บริหารควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ครูได้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

3. ครูผู้สอน ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดควรร่วมมือกันพัฒนา ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อโรงเรียนให้นักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นครูบุคลากรและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนควรมีส่วนและมีสิทธิในการสร้างบรรยากาศที่ดี ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ครูต้องมีโครงการรณรงค์สร้างบรรยากาศซึ่งให้เกียรติแก่กันและกัน เชื้อถือไว้วางใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน เกรงใจ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สมาชิกมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูง มีความรู้สึกอบอุ่นใจ รักผูกพันมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของและมีส่วน

4. จากสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เกิดจากการวิจัย ทั้งในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสามารถ พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ดีที่สุด เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์ ของตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสูงสุด นอกจากนี้ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน บรรยากาศของโรงเรียนและพฤติกรรมการสอนของครู ก็สามารถ พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ดีตามลำดับ ดังนั้น การนำสมการ พยากรณ์ประสิทธิผลทางการเรียนไปใช้ เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามเมื่อกำหนดให้ ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_5) คือ ตัวแปรพฤติกรรมการเรียน ของนักเรียน (X_4) คือ บรรยากาศของโรงเรียน (X_2) คือ และพฤติกรรมการสอนของครูคือ (X_1) ดังนี้

4.1 สมการในรูปคะแนนดิบ ให้นำแบบสอบถามของแต่ละตัวแปรไปเก็บข้อมูลแล้ว ให้คะแนน คะแนนแต่ละแบบสอบถามของตัวแปรนั้นคิดเฉลี่ยจากทุกข้อคำถามของตัวแปร พยากรณ์แต่ละตัวแล้วนำคะแนนไปแทนในสมการ

4.2 สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ให้แปลงคะแนนดิบของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัว ไปอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานโดยการนำคะแนนของตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวไปลบกับค่าเฉลี่ยของ ตัวแปรพยากรณ์นั้น แล้วหารด้วยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแปรพยากรณ์แต่ละตัว หลังจาก นั้นให้นำค่าคะแนนมาตรฐานของตัวแปรที่ได้ไปแทนในสมการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจน ว่าตัวแปรใดมีอิทธิพลทางตรง หรือ ตัวแปรใดมีอิทธิพลทางอ้อม เพื่อให้ทราบถึงลำดับความสำคัญของตัวแปรแต่ละตัวว่าสามารถ พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มากน้อยเพียงใด

2. ควรศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้เห็นมุมมองที่หลากหลายภาคส่วน และกระตุ้นให้ผู้บริหาร และครูร่วมมือกันทำงานมากขึ้น

3. การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยการเลือกศึกษาตัวแปรอื่นๆที่ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้ เช่น ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านทรัพยากร เพื่อตรวจสอบยืนยันตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามว่าเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. การศึกษาเรื่องเดียวกันนี้ เมื่อระยะเวลาผ่านไปช่วงหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตจังหวัดสตูลและความเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. (2536). ปัจจัยเกี่ยวกับบริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน
เอกชน. คู่มือนิพนธ์ การศึกษาคูณบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- กรมวิชาการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- กฤษณา บุณยะพงศ์และวรวิทย์ บารุ. (2546). รายงานวิจัยย่อยฉบับสมบูรณ์ สภาพชีวิตของครู
สอนศาสนาอิสลาม. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยชุดโครงการ
การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย.
- กันยา สุวรรณแสง. (2544). จิตวิทยาทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- กึ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนตามโครงการ
จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการสถาบันราชภัฏพระนคร. สารนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2529). ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ชนะการพิมพ์.
- จักรพงษ์ ถาบุตร. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษากับการปรับพฤติกรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทร์ภา สวงนาม. (2533). คุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยาภาศของโรงเรียนและ
ความพึงพอใจในงานที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา. คู่มือนิพนธ์
การศึกษาคูณบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตพิมพ์.
- จารึก เซ็นเจริญ และ มุฮัมมัด พายิบ. (2546). หะดีษบุคอรีย์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : มุสลิมนิวส์ร่วมกับ
อัล – อีหม่าน.
- จินดา ทับจัน. (2546). พฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา กลุ่มกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- เจวิียง ทองธรรมชาติ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชวลิต หมั่นนุช. (2535). อิทธิพลของภาวะผู้นำของคณบดีที่มีต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถาบันการศึกษาเอกชน. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- ข้อผกา บัวแก้ว. ภาพสะท้อนปณเฑาะฐคณคํากยไค้มายาคติ. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2555, จาก <http://www.Muslimthai.com/contentFront.php>.
- ชาญชัย อาจิณสมาจร. (2535). พฤติกรรมในองค์การ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- _____. (2544). “บรรยายคในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน,” วารสารวิชาการ. 4(4), 42-53.
- ชินนุกร พรภาณุวิษุ. (2540). “ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล” กรณีศึกษาจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาทิ สมะแอ. (2550). การศึกษาบรรยายคองคํการในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส เขต 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- คารณิ อุทัยรัตนกิจ. (2544). การศึกษาสาเหตุของปัญหาของนักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหาในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.
- เตือนใจ อังกูรเกียรติ. (2545). องค์ประกอบการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2540). “ทฤษฎีระบบ, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 3 (หน้า 192 – 193). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทำนอง ช่อชู. (2537). การศึกษาบรรยายคองคํการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิพวรรณ กมลพัฒนานนท์. (2543). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิสนา แจมณี. (2542). “การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา,”
ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). ความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : พลพิมพ์.
- ธนวิน ทองแพง. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธนธิป พรกุล. (2544). แคลิฟอร์เนียแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนิศร พิบูลแถว. (2542). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาตนเองของข้าราชการกองทัพอากาศไทย : กรณีศึกษากองกำลังพลทหารอากาศ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธเนศ จำเกิด. (2533). “การจัดโรงเรียนเสมือนหนึ่งเป็นบ้าน,” สารพัฒนาหลักสูตร. 102(36-39), 9.
- ดำรง บัวศรี. (2543). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : แอล. ที. เพรส จำกัด.
- ถวิล มาตรเลี่ยม. (2542). “คุณภาพครูกับคุณภาพการสอน,” วิชาการ. 2(2542), 4 - 6.
- ถาวร เสี่ยงเอียด. (2550). ค่านิยมและความเชื่อในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใน
จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นงเยาว์ แก้วมรกต. (2542). ผลของการรับรู้บรรยากาศองค์การที่มีต่อความผูกพันต่อองค์การ
ของพนักงานบุคคลในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นารี อาแว. (2545). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิพนธ์ วรรณเวช. (2548). การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- นิรุดี พลบุตร. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สกนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ. (2550). “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตภาคกลาง,” การศึกษาในปอเนาะ. 105(8), 20-21.
- บุญเรือง ศรีเหรียญ. (2542). การศึกษาองค์ประกอบทางการศึกษาที่สัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้และประสิทธิผลของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบระดับชั้นลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้น. คุษณินิพนธ์ การศึกษาคุษณินิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญเลิศ กลางใจ. (2537). การวิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพของภาควิชา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญทริกา ดวงจิต. (2548). ความคาดหวังและสภาพการจัดการศึกษาตามการรับรู้ของผู้ปกครองโรงเรียนเอกชนประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุรชัย สิริมหาสาร. (2545). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บั๊กพอยท์.
- ประจักษ์ บำรุงสร้าง. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารรับทราบทบทวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในการจัดการศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครูระดับมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ประยุทธ์ สมวงษา. (2549). พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประเวศ ะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ. (2548). รูปแบบพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- ประเสริฐ วันเอเลาะ. (2546). การศึกษาในทัศนะอิสลาม. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2555, จาก <http://www.thaiislamic.com/article/show.asp?kind=3&ID=%2031004>.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2543). การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปัญญา คงศรี. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียนกับการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยฉัตร วิชะรังสรรค์. (2546). ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและผู้ปกครอง เขตบางพลัด กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2536). จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน. คุษุณินพนธ์ การศึกษาคุษุณินพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผจญ โกจารย์ศรี. (2545). การพัฒนาวิชาชีพของครูในการร่วมมือกันจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. คุษุณินพนธ์ การศึกษาคุษุณินพนธ์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. (2546). รวมกฎหมายการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พร พิเสก. (2546). วัฒนธรรมองค์การและปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเหล่าสายวิทยาการของกองทัพบก. คุษุณินพนธ์ การศึกษาคุษุณินพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2545). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรพจน์ เพ็ชรทวีพรเดช. (2547). ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พสุ เดชะรินทร์. (2550). บรรยากาศภายในองค์กร. สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.pasunonline.net>.
- พิชญภา อินทรนัญ. (2550). พฤติกรรมผู้นำ ลักษณะทางจิตของผู้ร่วมงาน และบรรยากาศองค์การที่มีผลต่อความรับผิดชอบ และประสิทธิผลของพนักงานฝ่ายการตลาดนคราการกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร.

- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2544). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิสิฐ มหามงคล. (2546). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนิสิตต่อการให้บริการของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภิญโญ สาร. (2535). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ภัทรสิริณี เสวตไวยาราม. (2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- การดี อนันต์นารี. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี : มนตรี.
- มารศรี สุธานี. (2540). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มนตรี บุญธรรม. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มูชา วันแอะละ. (2539, พฤษภาคม). “การศึกษา,” อัลฟัจญ์รุ. 2(6), 55-57.
- มรรวาน สะมะฮุน. (2545, มีนาคม). “การปฏิรูปการศึกษา” คุณธรรม. 6(42), 30.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). การศึกษาและความเป็นครูไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รมิตา วารีย์. (2546). ความคาดหวังของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รักชนก ไสภาพิศ. (2542). การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศีลปศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ราชันย์ บุญธิมา. (2542). ปัจจัยที่เอื้อต่อผลสำเร็จของการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ
: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงราย. คุณูปนิพนธ์ การศึกษาคุณภูมิบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รักษพล วงษ์ม่วง. (2540). ความคาดหวังของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อ
บทบาทของพัฒนาการในเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร. (2536). ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา
หน่วยที่ 10-12. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลาวัลย์ ศรีศิลปนันท์. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเจตคติและความคิดเห็นต่อ
การเรียนวิชางานบ้านและวิชาโภชนาการของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา นาพันธิบ. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัด
เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วาริน แซ่ตัน. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความ
พึงพอใจในการทำงานของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- วิจิตน์ โกษาแสง. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผล
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การนครพนมเขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). การวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิทยา ค่านธำรงกุล. (2546). การบริการเพื่อความสำเเร็จ. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- วินัย สมะอุณ. (2547, กรกฎาคม-ธันวาคม). “มุสลิมนอกพื้นที่ภาคใต้,” เอเชียปริทัศน์. 23(2), 76-77.
- วิมลรัตน์ บุญชู. (2549). องค์ประกอบที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิโรจน์ นาคก้อน. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนบรรยากาศองค์การกับกระบวนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิสูตร เลาะวิถี. (2539, ธันวาคม). “แนวคิดทางการศึกษาของอิสลาม,” คุณธรรม. 1(2), 8-12.
- _____. (2548, ตุลาคม). “อิสลามกับแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต,” คุณธรรม. 5(37), 16-18.
- วิสุทธิ์ บินล่าเต๊ะ. (2548, มิถุนายน). “การจัดการศึกษาสถาบันปอเนาะในมุมมองของมุสลิม,” วงการครู. 2(18), 45.
- วีรชาติ วิชาศรี. (2550). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เลข : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2547). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (Education Administration : Theory and Practices). กรุงเทพฯ : บัณฑิต.
- ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน. (2544). รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ปกครองที่เป็นกรรมการ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข. (2551). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกร เขวรักษ์. (2546). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสาวนิต สาณานนท์. (2542). ภาวะผู้นำ. นครราชสีมา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ศราวุธ บรอฮิม. (2550). ตัวแปรที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สถิต สอนพรหม. (2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สมถวิล แก้วปลั่ง. (2542). บรรยากาศองค์การในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สวนีย์ เชนรัตน์. (2546). บรรยากาศองค์การในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน.

การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สันติชัย คำสมาน. (2534). ความคาดหวังของศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับผู้ประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนอันเนื่องเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). การกระจายอำนาจการบริหาร การศึกษา.
กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.

_____. (2544). ยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมศาสนา.

_____. (2548). ผลการทดสอบระดับชาติ ช่วงชั้นที่ 4 (O-NET) 5 วิชาและคะแนนรวมค่าเฉลี่ย
จากทุกโรงเรียนในแต่ละจังหวัด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ สทศ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. (2555, มิถุนายน). ข้อมูลสารสนเทศปีการศึกษา
2555. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2555, จาก <http://www.opes.go.th/node/2248>.

สิริราณี วสุภัทร. (2551). ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุณีย์ ธีรดากร. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.

สุทัศน์ สีแก้วเขียว. (2548). พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคใต้ ปีการศึกษา 2547. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุธีรัตน์ วงษ์ป้อม. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียนกับการปฏิบัติ
งานการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
สุภคญาณี สุขสำราญ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมและความคาดหวังของผู้บริหาร
และครูผู้สอนสถานศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เพชรบุรี :
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

สุรัชย์ ช่วยเกิด. (2547). คุณลักษณะของผู้บริหาร และวัฒนธรรมโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล
โรงเรียนภายใต้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2543). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุรีย์ กาญจนวงศ์. (2542). จิตวิทยาสังคม. นครปฐม : ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2548). ปัจจัยเชิงพระระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในกรุงเทพมหานคร. คุุณวินิพนธ์ การศึกษาคุุณวินิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2546). การประยุกต์ทฤษฎีการบริหารและการจัดองค์การในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2522). กฎเจริญพาศน์กับแขกเจ้าเซ็น ธนบุรีถิ่นของเรา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนุชิต บัวพุฒ. (2546). พฤติกรรมการสอนที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรพิน วงษ์แสน. (2542). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ของเด็กเก่งและเด็กอ่อน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรุณรัตน์ คล้ายพงษ์. (2550). องค์กรประสิทธิภาพ. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2555, จาก <http://msci.chandra.ac.th>.
- อัสวี จารงค์. (2551). บรรยากาศองค์การในโรงเรียนเอกชนสามัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- อิบราเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. (2548). ปอเนาะกับการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความรู้กับการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง : กรณีวิฤตการณ์ชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2528). หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- _____. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกชัย กี่สุขพันธุ์. (2538). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สุภาพใจ.

ภาคผนวก



ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ



รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายดาลัน นุ่นอาหลี
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอกชน
จังหวัดสตูล
คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. นางกาสมา นาคกระวัศ
ผู้อำนวยการ โรงเรียนอันซอเรียะห์อัดดีนียะห์
คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
3. นางนงคัมข ขาวศรี
ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านบางแพบ
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
4. นายสมาน บิลละเต๊ะ
ครูชำนาญการ โรงเรียนผังปาล์ม 3
อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ
5. นายสุตรัก แก้วระงับ
ครูชำนาญ โรงเรียนสทิงพระวิทยา
อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช



ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๖๔.๑๘/ ๒๕๖๐



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นายดาลัน นุ่งอาหลี

มหาวิทยาลัยทักษิณขอรับรองว่านางสาวโนรีลลดา โต๊ะประดู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชัยลิจิต	สร้อยเพชรเกษม	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สุเทพ	สันติวรานนท์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ
วิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๘๔๔๔-๓๕๘๘

ที่ ศร ๖๔.๑๘/ ๒๕๒๕



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นางกาสมา นาคกระวีศ

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่านางสาวโนรลัลลา โค๊ะประคู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชัยสิทธิ์	สร้อยเพชรเกษม	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สุเทพ	สันติวรานนท์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ
วิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๗๔๔๔-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๖๔.๑๘/๒๕๒๖



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน นายสมาน บิลลาเต๊ะ

มหาวิทยาลัยทักษิณขอรับรองว่านางสาวโนรีลลดา โต๊ะประคู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชัยสิทธิ์ สร้อยเพชรเกษม

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์

กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ
วิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๗๔๔๔-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๖๔.๑๘/ ๒๕๕๕



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน นางนงคณัฐ ขาวศรี

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่านางสาวโนรีลลดา โด๊ะประคู้ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์สุเทพ สันติวรานนท์

กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ
วิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๗๔๔๔-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๖๔.๑๘/ ๒๕๖๓



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน นายสุตกร แก้วระจับ

มหาวิทยาลัยทักษิณขอรับรองว่านางสาวโนรีลียลา โค๊ะประคู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล

โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อาจารย์ ดร.ชัยลิขิต	สร้อยเพชรเกษม	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สุเทพ	สันติวรานนท์	กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ
วิจัยอันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๔๔๔-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๖๔.๑๘/ ๐๔๗๔



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมุสลิมศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวโนรลัลลา โต๊ะประคู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษ ชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ
นิสิตผู้นี้กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล
ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้
อ.ดร.ชัยสิทธิ์ สร้อยเพชรเกษม ประธานกรรมการ
รศ.สุเทพ สันติวรานนท์ กรรมการ
เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยจึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์ เก็บ
ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๖๔๔๔-๓๕๘๘

ที่ ศธ ๖๔.๑๘/๐๐๖๖



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลกุศลิมศุล

มหาวิทยาลัยทักษิณ ขอรับรองว่า นางสาวโนรีลักษณ์ ไช้ประคู่ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน ภาคพิเศษ ชั้นปีที่ ๕ ของมหาวิทยาลัยทักษิณ

นิสิตผู้นี้กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล
ของโรงเรียนเอกชนตอนต้นตามในจังหวัดสตูล โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

อ.ดร.ชัยสิทธิ์ ศรีอัยเพชรเกษม ประธานกรรมการ

รศ.สุเทพ สันติวรานนท์ กรรมการ

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ เก็บ
ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมภพ อินทสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๗๔๔๔-๗๕๔๔



ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)

ตารางที่ 6 คำนวณความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนของครู

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
12	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
13	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
17	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
19	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
23	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
24	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ผ่านเกณฑ์
25	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 7 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดบรรยากาศของโรงเรียน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
5	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ผ่านเกณฑ์
6	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ผ่านเกณฑ์
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 8 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดความคาดหวังของชุมชน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
12	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
13	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
14	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 9 ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
2	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
6	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
12	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
13	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
20	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
23	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
24	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
25	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 10 คำนวณความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
3	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่านเกณฑ์
4	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ผ่านเกณฑ์
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
19	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ผ่านเกณฑ์
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 11 คำนีความสอดคล้องของแบบสอบถามวัดประสิทธิผลของโรงเรียน

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5		
1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
4	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
5	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
6	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
7	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
8	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
9	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
10	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
11	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
12	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
13	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
14	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
15	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
16	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
17	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
18	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
19	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
20	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
21	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
22	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์
23	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ผ่านเกณฑ์



ภาคผนวก ง

อำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตารางที่ 12 อำนาจจำแนกของแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรพยากรณ์ของประสิทธิผลของโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยการทดสอบที (t-test) ใช้เทคนิค 25%

ตัวแปร	ข้อที่	ค่า (t)	ผลการพิจารณา
1. พฤติกรรมการสอน ของครู	1	3.92**	คัดเลือกไว้
	2	4.18**	คัดเลือกไว้
	3	3.87**	คัดเลือกไว้
	4	2.79**	คัดเลือกไว้
	5	3.18**	คัดเลือกไว้
	6	3.48**	คัดเลือกไว้
	7	4.71**	คัดเลือกไว้
	8	2.70**	คัดเลือกไว้
	9	4.36**	คัดเลือกไว้
	10	4.56**	คัดเลือกไว้
	11	3.67**	คัดเลือกไว้
	12	3.87**	คัดเลือกไว้
	13	3.63**	คัดเลือกไว้
	14	3.88**	คัดเลือกไว้
	15	2.68**	คัดเลือกไว้
	16	3.48**	คัดเลือกไว้
	17	4.21**	คัดเลือกไว้
	18	3.76**	คัดเลือกไว้
	19	4.04**	คัดเลือกไว้
	20	10.64**	คัดเลือกไว้
	21	2.63**	คัดเลือกไว้
	22	4.59**	คัดเลือกไว้
	23	10.11**	คัดเลือกไว้
	24	4.16**	คัดเลือกไว้
	25	4.52**	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ค่า (t)	ผลการพิจารณา
2. บรรยากาศ ของโรงเรียน	1	5.33**	คัดเลือกไว้
	2	3.81**	คัดเลือกไว้
	3	8.95**	คัดเลือกไว้
	4	12.65**	คัดเลือกไว้
	5	4.16**	คัดเลือกไว้
	6	7.69**	คัดเลือกไว้
	7	17.32**	คัดเลือกไว้
	8	3.65**	คัดเลือกไว้
	9	3.24**	คัดเลือกไว้
	10	4.19**	คัดเลือกไว้
	11	4.96**	คัดเลือกไว้
	12	4.74**	คัดเลือกไว้
	13	2.44**	คัดเลือกไว้
	14	4.50**	คัดเลือกไว้
	15	3.77**	คัดเลือกไว้
3. ความคาดหวัง ของชุมชน	1	6.01**	คัดเลือกไว้
	2	3.78**	คัดเลือกไว้
	3	3.01**	คัดเลือกไว้
	4	5.37**	คัดเลือกไว้
	5	5.44*	คัดเลือกไว้
	6	5.97**	คัดเลือกไว้
	7	4.62**	คัดเลือกไว้
	8	4.59**	คัดเลือกไว้
	9	6.11**	คัดเลือกไว้
	10	3.96**	คัดเลือกไว้
	11	5.19**	คัดเลือกไว้
	12	6.07**	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ค่า (t)	ผลการพิจารณา
	13	6.07**	คัดเลือกไว้
	14	6.07**	คัดเลือกไว้
4. พฤติกรรมทางการเรียน ของนักเรียน	1	3.86**	คัดเลือกไว้
	2	5.37**	คัดเลือกไว้
	3	4.67**	คัดเลือกไว้
	4	3.45**	คัดเลือกไว้
	5	5.72**	คัดเลือกไว้
	6	5.33**	คัดเลือกไว้
	7	3.08**	คัดเลือกไว้
	8	5.17**	คัดเลือกไว้
	9	4.45**	คัดเลือกไว้
	10	6.37**	คัดเลือกไว้
	11	5.04**	คัดเลือกไว้
	12	3.80**	คัดเลือกไว้
	13	3.53**	คัดเลือกไว้
	14	3.79**	คัดเลือกไว้
	15	5.46**	คัดเลือกไว้
	16	4.12**	คัดเลือกไว้
	17	5.23**	คัดเลือกไว้
	18	6.21**	คัดเลือกไว้
	19	2.81**	คัดเลือกไว้
	20	3.64**	คัดเลือกไว้
	21	3.45**	คัดเลือกไว้
	22	4.25**	คัดเลือกไว้
	23	5.97**	คัดเลือกไว้
	24	3.08**	คัดเลือกไว้
	25	6.78**	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ค่า (t)	ผลการพิจารณา
5. ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหาร	1	5.83**	คัดเลือกไว้
	2	4.59**	คัดเลือกไว้
	3	3.86**	คัดเลือกไว้
	4	3.98**	คัดเลือกไว้
	5	5.77**	คัดเลือกไว้
	6	2.47**	คัดเลือกไว้
	7	4.73**	คัดเลือกไว้
	8	5.01**	คัดเลือกไว้
	9	3.79**	คัดเลือกไว้
	10	2.48**	คัดเลือกไว้
	11	4.00**	คัดเลือกไว้
	12	3.79**	คัดเลือกไว้
	13	3.41**	คัดเลือกไว้
	14	4.76**	คัดเลือกไว้
	15	4.04**	คัดเลือกไว้
	16	4.67**	คัดเลือกไว้
	17	6.68**	คัดเลือกไว้
	18	3.51**	คัดเลือกไว้
	19	2.85**	คัดเลือกไว้
	20	6.45**	คัดเลือกไว้
6. ประสิทธิภาพ ของโรงเรียน	1	9.73	คัดเลือกไว้
	2	7.87	คัดเลือกไว้
	3	21.11	คัดเลือกไว้
	4	2.28	คัดเลือกไว้
	5	2.92	คัดเลือกไว้
	6	3.70	คัดเลือกไว้
	7	5.66	คัดเลือกไว้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ค่า (t)	ผลการพิจารณา
	8	4.21**	คัดเลือกไว้
	9	4.15**	คัดเลือกไว้
	10	2.25**	คัดเลือกไว้
	11	27.71**	คัดเลือกไว้
	12	18.62**	คัดเลือกไว้
	13	3.32**	คัดเลือกไว้
	14	5.55**	คัดเลือกไว้
	15	5.97**	คัดเลือกไว้
	16	3.65**	คัดเลือกไว้
	17	3.57**	คัดเลือกไว้
	18	5.19**	คัดเลือกไว้
	19	3.51**	คัดเลือกไว้
	20	5.97**	คัดเลือกไว้
	21	2.85**	คัดเลือกไว้
	22	4.45**	คัดเลือกไว้
	23	2.07**	คัดเลือกไว้



ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 13 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าความเชื่อมั่น
พฤติกรรมการสอนของครู	.916
บรรยากาศของโรงเรียน	.901
ความคาดหวังของชุมชน	.870
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	.949
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	.914
ประสิทธิผลของโรงเรียน	.928



ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย เรื่องปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

2. ให้ครูทำการประเมินแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใดๆต่อการ

ทำงานของครู

4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและผู้วิจัยขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวโนรลียลา โต๊ะประดู่

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยและประเมิน

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ด้านพฤติกรรมการสอนของครู

คำชี้แจง ให้ครูทำการประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเองในโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใดโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การวางแผน/เตรียมการสอน						
1.	ครูมีการจัดและเตรียมการสอนได้เหมาะสมกับ จุดหมายหลักสูตร					
2.	ครูศึกษาหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร และผู้เรียนเพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน					
3.	ครูศึกษากระบวนการเทคนิคและวิธีการ สอนแบบต่าง ๆ					
4.	ครูมีการศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน					
5.	ครูศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อเตรียม เนื้อหาที่จะสอน					
6.	ครูดำเนินการจัดทำจัดหาสื่อการเรียนการสอน					

ด้านพฤติกรรมการสอนของครู (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การจัดการเรียนการสอน						
7.	ครูใช้คำถามหรือใช้แบบฝึกเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์วิจารณ์ให้นักเรียนรู้จักความรู้ด้วยตนเอง					
8.	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย					
9.	ครูจัดให้มีกิจกรรมทบทวนความรู้เดิม เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ใหม่					
10.	ครูให้ผู้เรียนวางแผนการทำงานเป็นกลุ่มและกำหนดขั้นตอนการทำงานเอง					
11.	ครูจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะการเชื่อมโยงความรู้แบบบูรณาการหลายวิชา					
12.	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการเรียนการสอน					
13.	ครูให้ผู้เรียนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน					
14.	ครูให้ผู้เรียนใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนได้เหมาะสมและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ					
15.	ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน					
16.	ครูจัดให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน โดยเน้นการปฏิบัติของผู้เรียน					
17.	ครูใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายของเนื้อหาที่สอน					
18.	ครูใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้ของผู้เรียน					

ด้านพฤติกรรมการสอนของครู (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมการสอนของครู	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
การจัดการเรียนการสอน						
19.	ครูทำการวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียนทุกครั้ง					
20.	ครูใช้วิธีการวัดและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนตามสภาพจริง					
21.	เมื่อครูสอนจบบทเรียน ครูมีการทดสอบผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในบทเรียนนั้น ๆ					
22.	ครูมีการประเมินด้านความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกระบวนการทำงานของผู้เรียน					
23.	ครูให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาจากการเรียนการสอน					
24.	ครูบันทึกหลังการสอน แสดงผลการสอน จุดเด่น จุดด้อย และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอน สม่ำเสมอ					
25.	ครูนำผลการวัด ประเมินผล นักเรียน มาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน					

ด้านบรรยากาศของโรงเรียน

คำชี้แจง ให้ครูทำการประเมินคุณลักษณะเฉพาะของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเป็นภาพรวมของความรู้สึกที่ครูมีต่อโรงเรียน ว่ามีความรู้สึกรัก ความรู้สึกผูกพัน ความรู้สึกอบอุ่นใจ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการความรู้สึก” จำนวน 15 ข้อ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	บรรยากาศของโรงเรียน	ระดับความรู้สึก				
		5	4	3	2	1
1.	ถ้าผู้บริหารมอบหมายงาน ครูมักจะต่างคนต่างทำและจะเลือกทำงานในทีมงานของตนเองเท่านั้น					
2.	กฎ ระเบียบ ของโรงเรียน บุคลากรยอมรับและปฏิบัติได้					
3.	นโยบาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับทางโรงเรียนมีความยุ่งยากและมากเกินไป					
4.	โรงเรียนของท่านมีการกระจายความรับผิดชอบภาระงานให้ครูผู้สอน อย่างชัดเจนทั่วถึง					
5.	ผู้บริหารวางตัวเป็นกลาง มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างใคร					
6.	ผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน					
7.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความเสียสละ อุทิศตนให้กับการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง					

ด้านบรรยากาศของโรงเรียน (ต่อ)

ข้อ	บรรยากาศของโรงเรียน	ระดับความรู้สึก				
		5	4	3	2	1
8.	ผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นมิตรอย่างจริงใจ และเปิดโอกาส ให้ผู้ได้บังคับบัญชาสื่อสารได้ โดยตรงด้วยวิธีการต่าง ๆ					
9.	ครูในโรงเรียนมีความเสียสละ อุทิศเวลาให้กับ การทำงานมีจิตอาสา					
10.	ครูมีความสนุกสนานจากการไปทัศนศึกษา จัดงานอบรมสัมมนา ร่วมกันเสมอ					
11.	ครูในโรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ แสดงความชื่นชมยินดีจากเพื่อนร่วมงานด้วย ความจริงใจ					
12.	ครูในโรงเรียนให้คำปรึกษา คำแนะนำ ชี้แนะซึ่งกันและกัน					
13.	ครูในโรงเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกันยึด ความคิดของตนเป็นใหญ่ ไม่ยอมรับความคิด เห็นของคนอื่น					
14.	ผู้บริหารยึดถือความคิดของตนเป็นใหญ่ไม่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา					
15.	ครูไม่มีเวลาพัฒนางาน เพราะภาระงานมาก เกินไปทั้งในงานหน้าที่และงานพิเศษ					

ด้านความคาดหวังของชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำการประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามว่า สอดคล้องกับความต้องการหรือความคาดหวังของชุมชนอยู่ในระดับใดโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลง ในช่อง “ระดับความคาดหวัง” จำนวน 14 ข้อ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคาดหวัง อยู่ในระดับ มากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับความคาดหวัง อยู่ในระดับ มาก
 3 หมายถึง ระดับความคาดหวัง อยู่ในระดับ ปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับความคาดหวัง อยู่ในระดับ น้อย
 1 หมายถึง ระดับความคาดหวัง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ความคาดหวังของชุมชน	ระดับความต้องการ/ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาการ						
1.	โรงเรียนชี้แจงปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนแก่ผู้ปกครอง					
2.	โรงเรียนจัดหลักสูตรแผนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและสภาพความต้องการผู้เรียน					
3.	โรงเรียนมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและเพียงพอกับความต้องการ					
4.	โรงเรียนประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ					
5.	โรงเรียนมีการดูแล ติดตามความประพฤติของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง					

ด้านความคาดหวังของชุมชน (ต่อ)

ข้อ	ความคาดหวังของชุมชน	ระดับความต้องการ/ความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาชีพ						
6.	นักเรียนที่จบจากโรงเรียนท่าน ได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ความสามารถในการเป็นครูสอนศาสนาที่ดีตามความต้องการของชุมชนมุสลิมได้เป็นอย่างดี					
7.	โรงเรียนมีโครงการส่งเสริมนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน					
8.	โรงเรียนจัดหลักสูตรท้องถิ่นสนองต่อความต้องการวิชาชีพของผู้ปกครอง/นักเรียนในชุมชนมุสลิม					
9.	โรงเรียนให้บริการด้านวิชาชีพต่อชุมชนมุสลิม					
ด้านจริยธรรม						
10.	โรงเรียนจัดหลักสูตรอิสลามศึกษาที่สามารถปลูกฝังจริยธรรมด้านศาสนาของนักเรียนตามความต้องการของชุมชนมุสลิมได้เป็นอย่างดี					
11.	โรงเรียนปลูกฝังความเข้าใจด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามความต้องการของชุมชนมุสลิมได้เป็นอย่างดี					
12.	โรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามความต้องการของชุมชนมุสลิม					
14.	โรงเรียนสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประพฤติ ปฏิบัติและพัฒนาตนเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมตามความต้องการของชุมชนมุสลิมได้เป็นอย่างดี					

ด้านพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง ให้ครูทำการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ว่ามีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับใดโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับพฤติกรรมการเรียน” จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับการพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการพฤติกรรมการเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน	ระดับพฤติกรรมการเรียน				
		5	4	3	2	1
การวางแผนการเรียน						
1.	นักเรียนอ่านหนังสือเรียนล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน					
2.	นักเรียนเตรียมอุปกรณ์ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนเข้าเรียน					
3.	นักเรียนมีความเข้าใจในการเลือกลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่าง ๆ					
4.	นักเรียนมีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว					
5.	นักเรียนเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะถามในเรื่องที่จะเรียน					
วิธีเรียน						
6.	นักเรียนมีการเรียนซ่อมและเสริมบางรายวิชาหลังเลิกเรียนในโรงเรียน					
7.	นักเรียนมีการซักถามครูผู้สอนในประเด็นสาระความรู้ที่ยังไม่เข้าใจหรือสงสัย					
8.	นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี เมื่อครูหรือเพื่อนพูด					
9.	นักเรียนสามารถนำเสนอข้อมูล ร่วมอภิปราย แสดงความคิดเห็น ในชั้นเรียน					
10.	นักเรียนมีการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ นอกจากในชั้นเรียน					

ด้านพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน (ต่อ)

ข้อ	พฤติกรรมกรเรียนของนักเรียน	ระดับพฤติกรรมกรเรียน				
		5	4	3	2	1
การใช้เวลาในการเรียน						
11.	นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาเข้าเรียน					
12.	นักเรียนเข้าเรียนรายวิชาต่าง ๆ ไม่หนีเรียนบางวิชา					
13.	นักเรียนใช้เวลาเรียนเต็มตามกำหนดเวลาใน ตารางสอนเช่น ไม่ออกก่อนเวลา					
14.	นักเรียนใช้เวลาว่าง ว่างพัก ทบทวนความรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม					
15.	นักเรียนทำการบ้าน ทบทวนความรู้ที่บ้านตามที่ ครูมอบหมาย					
ความตั้งใจ/ความสนใจ						
16.	นักเรียนตั้งใจ/สนใจเรียน ในชั่วโมงเรียน					
17.	นักเรียนขยันทำแบบฝึกหัดที่เรียนมาแล้ว					
18.	นักเรียนปรับปรุงพัฒนาวิธีเรียนของตนเอง อยู่เสมอ					
19.	นักเรียนเข้าห้องสมุดโรงเรียนเป็นประจำ					
20.	นักเรียนศึกษาเนื้อหาเพิ่มจากเรื่องที่เรียนมาแล้ว					
ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนระหว่างเพื่อนและอาจารย์						
21.	นักเรียนช่วยเหลืองานของเพื่อนนักเรียน					
22.	นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
23.	นักเรียนมีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน					
24.	นักเรียนช่วยเหลืองานของครู					
25.	นักเรียนรัก ให้ความเคารพและเชื่อฟังคุณครู					

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดทำการประเมินภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม ว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่อง “ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ” จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
	ความสามารถในการบริหาร					
1.	ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูมีความจงรักภักดีต่อโรงเรียนและทุ่มเทในการการทำงาน					
2.	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ความก้าวหน้าของครูและนักเรียนอยู่เสมอ					
3.	ผู้บริหารมีการพัฒนาเป้าหมายทางวิชาการร่วมกับครูโดยกำหนดมาตรฐานและความคาดหวังของนักเรียนไว้อย่างเหมาะสม					
4.	ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายโรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
5.	ผู้บริหารมีการตัดสินใจแก้ปัญหาดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึง บุคลากร เวลา ค่าใช้จ่าย ชุมชน และนโยบายของโรงเรียน					

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (ต่อ)

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการนิเทศ ติดตามและประเมินผล						
6.	ผู้บริหารจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน					
7.	ผู้บริหารตรวจแผนการสอนและบันทึกการสอนของครู					
8.	ผู้บริหารมีการควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน					
9.	ผู้บริหารมีการชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนในด้านการสอนของครูหลังสังเกตการสอนเพื่อจะได้ระดมสมองเพื่อปรับกระบวนการสอน					
10.	ผู้บริหารใช้ผลการประเมินทางด้านวิชาการของนักเรียนในการประเมินผลการสอนของครู					
การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล						
11.	ผู้บริหารปรับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงของสังคม					
12.	ผู้บริหารได้มีการส่งเสริมครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้ารับการอบรมวิชาที่สอนหรือรับผิดชอบ					
13.	ผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู					
14.	ผู้บริหารมีการเสนอแนะให้ครูจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูของตนเองในแต่ละปี					
15.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ที่จะนำศักยภาพของตนและครูมาพัฒนาการทำงาน					

ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (ต่อ)

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ				
		5	4	3	2	1
ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี						
16.	ผู้บริหารมาโรงเรียนตรงเวลาและมีระเบียบวินัย					
17.	ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำแนะนำ และเป็นທີ່ปรึกษาที่ดี					
18.	ผู้บริหารเสียสละทุ่มเทเวลาให้กับงานเสมอ					
19.	ผู้บริหารสามารถวางแผนได้อย่างเหมาะสม					
20.	ผู้บริหารแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องตาม สากลนิยมและตามกาลเทศะ					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนของท่าน

ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามว่าผู้บริหารและครูได้จัดการศึกษาโรงเรียนทุกๆด้าน เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน				
ความสามารถในการผลิตนักเรียน					
1.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ของโรงเรียนสูง				
1.1	ผลสัมฤทธิ์ปีการศึกษา 2555 ร้อยละ.....				
1.2	เกณฑ์การเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ร้อยละ 90 – 100 ระดับสูงมาก 4 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ร้อยละ 75 – 89 ระดับสูง 3 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ร้อยละ 60 – 74 ระดับปานกลาง 2 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ร้อยละ 45 – 59 ระดับต่ำ 1 หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ร้อยละ 0 – 44 ระดับต่ำมาก				
					ระดับร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
					54321

ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียน (ต่อ)

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน														
ความสามารถในการผลิตนักเรียน															
2.	นักเรียนในโรงเรียนของท่าน สามารถสอบได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ของสำนักงานศึกษาเอกชนจังหวัดสตูลร้อยละเท่าไร														
2.1	ผลสัมฤทธิ์ปีการศึกษา 2555 ร้อยละ.....														
2.2	เกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ของ สช. สตูล ร้อยละ														
2.3	เกณฑ์การเทียบผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ของสช.สตูล 5 หมายถึง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ตั้งแต่ ร้อยละ 5.00 ขึ้นไป ระดับสูงมาก 4 หมายถึง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 3.36 – 4.99 ระดับสูง 3 หมายถึง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 2.33 – 3.35 ระดับปานกลาง 2 หมายถึง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 1.00 – 2.32 ระดับต่ำ 1 หมายถึง คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 0.00 - .99 ระดับต่ำมาก				ระดับคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ <table><tr><td>5</td><td>4</td><td>3</td><td>2</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1											

ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียน (ต่อ)

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	
ความสามารถในการผลิตนักเรียน		
ความสามารถในการผลิตนักเรียน (ต่อ)		
3.	ร้อยละของนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของ โรงเรียนสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อได้	
3.1	นักเรียนทั้งหมด.....คน	
3.2	สอบเรียนต่อได้.....คน	
3.3	สอบเรียนต่อได้คิดเป็นร้อยละ.....	
3.4	เกณฑ์การเทียบร้อยละของจำนวนนักเรียนที่สอบแข่งขันเรียนต่อ 5 หมายถึง ร้อยละ 81 – 100 ของจำนวนนักเรียนที่สอบแข่งขันเรียนต่อ ระดับสูงมาก 4 หมายถึง ร้อยละ 61 – 80 ของจำนวนนักเรียนที่สอบแข่งขันเรียนต่อระดับสูง 3 หมายถึง ร้อยละ 41 -60 ของจำนวนนักเรียนที่สอบแข่งขันเรียนต่อระดับปานกลาง 2 หมายถึง ร้อยละ 21 - 40 ของจำนวนนักเรียนที่สอบแข่งขันเรียนต่อระดับต่ำ 1 หมายถึง ร้อยละ 1 - 20 ของจำนวนนักเรียนที่สอบแข่งขันเรียนต่อระดับต่ำมาก	ระดับร้อยละ ของจำนวน นักเรียนสอบ แข่งขันเรียนต่อได้

ด้านความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ว่านักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ซึ่งมีความหมายดังนี้ จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก
 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณธรรม (ความมีวินัย)						
1.	นักเรียนแต่งกายเครื่องแบบเครื่องแบบถูกต้องตามระเบียบตลอดเวลา					
2.	นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน/ชั้นเรียน/ครอบครัว/ชุมชน อย่างเคร่งครัด					
3.	นักเรียนแสดงความเคารพนับถือต่อครูผู้ปกครอง ผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ					
ด้านคุณธรรม (ความรับผิดชอบ)						
4.	นักเรียนรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายทั้งการเรียนหรืองานช่วยเหลือครอบครัว					
5.	นักเรียนให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการปฏิบัติงานของชั้นเรียน โรงเรียน ครอบครัว หรือชุมชน					
6.	นักเรียนแสดงออกถึงความมุ่งมั่นจะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามเวลา					

ด้านความสามารถในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (ต่อ)

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านการเรียนรู้ (การคิดเพื่อการเรียนรู้)						
7.	นักเรียนเสนอความคิดเห็นได้หลากหลายทั้งด้านการเรียนและอื่น ๆ					
8.	นักเรียนคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์โดยไม่ยึดติดความคิดเดิม ๆ					
9.	นักเรียนแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองด้วยวิธีต่าง ๆ					
10.	นักเรียนแสดงออกถึงการใช้ความคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ					

ด้านความสามารถในการพัฒนาโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้าน
ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
“ระดับการปฏิบัติ” ซึ่งมีความหมายดังนี้ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียน						
1.	ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติงานสอน และงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย					
2.	ท่านสามารถที่จะสร้าง และพัฒนา ปรับปรุงสื่อเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้					
3.	ท่านสามารถนำคอมพิวเตอร์ วิดีทัศน์ สื่อต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาเรียนรู้กับนักเรียน					
4.	ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างความร่วมมือทั้งหน่วยงานภายใน และหน่วยงานภายนอก					
5.	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ เอื้อและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และการปฏิบัติงานของครู					
6.	บุคลากรในโรงเรียนมีศักยภาพการทำงานเพิ่มมากขึ้นท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาและสังคม					

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำการประเมินประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่อง “ระดับการปฏิบัติ” ซึ่งมีความหมายดังนี้ จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน						
1.	ผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนและงานวิชาการได้					
2.	เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นในโรงเรียนผู้บริหารและคณะครูสามารถควบคุมสถานการณ์ได้					
3.	โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างฝ่ายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกัน					
4.	ผู้บริหารสนับสนุนและสร้างแรงจูงแก่ครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน					

ประวัติย่อผู้วิจัย



ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวโนรลัษธา โต๊ะประคู้
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 12 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	134 หมู่ที่ 2 ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล รหัสไปรษณีย์ 91160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู ค.ศ.1 โรงเรียนนิคมพัฒนาภาคใต้ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนิคมพัฒนาภาคใต้ 3 อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล รหัสไปรษณีย์ 91130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2554	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2556	หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา